

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ
ΕΚΘΕΣΗ
2004

ΛΕΥΚΩΣΙΑ - ΚΥΠΡΟΣ

© ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ, 2005

Διεύθυνση	Λεωφ. Κέννεντυ 80 1076 Λευκωσία Κύπρος
Ταχ. Διεύθυνση	Ταχ. Κιβ. 25529 1395 Λευκωσία Κύπρος
Τηλέφωνο	+357 22714100
Διαδύκτιο	http://www.centralbank.gov.cy
Τηλεομοιότυπο	+357 22378153
Τέλεξ	2424, 2228

*Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς,
εφόσον αναφέρεται η πηγή.*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή από το Διοικητή	1
2. Διοίκηση και Οργάνωση της Τράπεζας	12
2.1 Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας	12
2.2 Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής	13
2.3 Ανώτερη Διευθυντική Ομάδα	14
2.4 Διευθυντική και Οργανική Δομή	15
3. Η Οικονομία το 2004	16
3.1 Οικονομικές Εξελίξεις	16
Γενική επισκόπηση	16
Παραγωγή	16
Ζήτηση	18
Πληθωρισμός, παραγωγικότητα και αγορά εργασίας	19
Δημόσια οικονομικά	21
Ισοζύγιο πληρωμών	24
Εμπορικό ισοζύγιο	26
Υπηρεσίες, εισοδήματα & τρέχουσες μεταβιβάσεις	26
Χρηματοοικονομικές συναλλαγές	27
Διεθνή αποθέματα	27
Συναλλαγματικές ισοτιμίες	28
3.2 Νομισματική Πολιτική και Νομισματικές Εξελίξεις	29
Νομισματική πολιτική	29
Νομισματικές εξελίξεις	30
Συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα	33
Ρευστότητα του τραπεζικού συστήματος	34
Επιτόκια	34
4. Εργασίες της Τράπεζας	37
4.1 Η Κεντρική Τράπεζα και η Ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση	37
Εναρμόνιση με το κοινοτικό κεκτημένο	37
Τραπεζικές υπηρεσίες	37
Ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίων	42
Συστήματα πληρωμών	43
Προστασία του ευρώ από την παραχάραξη	44
Συμμετοχή στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση	45
4.2 Μέσα Άσκησης Νομισματικής Πολιτικής	47
Πράξεις ανοικτής αγοράς	47
Πάγιες διευκολύνσεις	48
Ελάχιστα αποθεματικά	48
4.3 Ρύθμιση και Εποπτεία του Τραπεζικού Τομέα	49
Εξελίξεις στο θεσμικό πλαίσιο της τραπεζικής εποπτείας	50
Εγχώριος τραπεζικός τομέας	51
Διεθνής τραπεζικός τομέας	53
Διασφάλιση χρηματοπιστωτικής σταθερότητας	54
Συνεργασία με άλλες εγχώριες και ξένες εποπτικές αρχές	55

4.4	Συστήματα Πληρωμών και Διακανονισμού Συναλλαγών	56
	Νομικό πλαίσιο	56
	Συστήματα πληρωμών που λειτουργούν στην Κύπρο	58
	Ο ρόλος της Τράπεζας	58
	Άλλες εξελίξεις	58
4.5	Κυκλοφορία Νομίσματος	60
4.6	Διαχείριση Συναλλαγματικών Αποθεμάτων και Κυπριακή Αγορά Συναλλάγματος	61
4.7	Διαχείριση Δημόσιου Χρέους	63
	Δημόσιο Εσωτερικό Χρέος	64
	Δημόσιο Εξωτερικό Χρέος	66
4.8	Εξελίξεις στον Τομέα των Διεθνών Επιχειρήσεων και Άμεσων Επενδύσεων	68
4.9	Στατιστική	68
	Νομισματική και χρηματοπιστωτική στατιστική και Χρηματοοικονομικοί Λογαριασμοί	69
	Ισοζύγιο πληρωμών και διεθνής επενδυτική θέση	73
	Γενικές οικονομικές και δημοσιονομικές στατιστικές	74
4.10	Διοικητικές Υπηρεσίες	75
	Πληροφορική	75
	Θέματα Προσωπικού	77
	Εγκαταστάσεις και Ασφάλεια	77
5.	Οικονομικές Καταστάσεις για το Έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου, 2004	79
	Σημειώσεις για τις Οικονομικές Καταστάσεις	82
	1. Λογιστικές αρχές	82
	2. Έσοδα τόκων	83
	3. Έξοδα τόκων	83
	4. Λοιπά έσοδα	84
	5. Διοικητικά έξοδα	84
	6. Πάγιο ενεργητικό	85
	7. Λειτουργικά έξοδα	85
	8. Προβλέψεις	85
	9. Μη αναγκαίες προβλέψεις	86
	10. Διεθνή αποθέματα	86
	11. Εγχώριες επενδύσεις - Κρατικά Χρεόγραφα	86
	12. Λοιπά στοιχεία	86
	13. Καταθέσεις	87
	14. Λοιπές υποχρεώσεις και άλλοι λογαριασμοί	88
	15. Ειδικοί λογαριασμοί για την ανατίμηση του εις χρυσόν και ξένα νομίσματα καθαρού ενεργητικού/παθητικού	88
	16. Συνταξιοδοτικά ωφελήματα	88
	17. Κυβερνητικά Ταμεία υπό τη διαχείριση της Κεντρικής Τράπεζας	89
	Έκθεση Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας	90
6.	Συνομογραφίες	92

Ο Διοικητής Δρ. Χριστόδουλος Κ. Χριστοδούλου

Ο Δρ. Χριστόδουλος Χριστοδούλου γεννήθηκε στο Αυγόρου, της Επαρχίας Αμμοχώστου, τον Απρίλιο του 1939. Είναι έγγαμος και έχει μια ύπανδρη θυγατέρα και μια εγγονή.

Ο Δρ. Χριστοδούλου είναι κάτοχος διδακτορικού διπλώματος του Πανεπιστημίου της Ουαλίας στο Εργατικό Δίκαιο. Είναι επίσης πτυχιούχος Νομικών Επιστημών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Πολιτικών Επιστημών του Παντείου Πανεπιστημίου Αθηνών, και Παιδαγωγικών της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Κύπρου.

Εργάστηκε για μικρό χρονικό διάστημα ως δημοδιδάσκαλος και στη συνέχεια για τέσσερα χρόνια στο Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών. Το 1968 διορίστηκε ανώτερος λειτουργός στη Βουλή των Αντιπροσώπων και το 1972 στη θέση του Διευθυντή του Κυβερνητικού Τυπογραφείου. Το Μάρτιο του 1985 προήχθη στη θέση του Γενικού Διευθυντή στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και, από τον Ιούνιο του 1989 μέχρι το Νοέμβριο του 1994, υπηρέτησε ως Γενικός Διευθυντής στο Υπουργείο Γεωργίας, Φυσιικών Πόρων και Περιβάλλοντος.

Το Νοέμβριο του 1994, ο Δρ. Χριστοδούλου διορίστηκε Υπουργός Οικονομικών, θέση στην οποία υπηρέτησε μέχρι το Μάρτιο του 1999, όταν διορίστηκε Υπουργός Εσωτερικών.

Στις 2 Μαΐου, 2002, διορίστηκε Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας, αξίωμα το οποίο εξακολουθεί να κατέχει.

Μεταξύ των διαφόρων άλλων αξιωμάτων, από τα οποία προσέφερε τις υπηρεσίες του ο Δρ. Χριστοδούλου, περιλαμβάνονται εκείνα του Προέδρου Διοικητικών Συμβουλίων αρκετών Ημικρατικών Οργανισμών, όπως της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, του Ανώτερου Τεχνολογικού Ινστιτούτου, του Κέντρου Παραγωγικότητας, του Οργανισμού Γεωργικής Ασφάλισης, της Επιτροπής Περιβάλλοντος και άλλοι. Αντιπροσώπευσε την Κύπρο στα Διοικητικά Συμβούλια του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας (ILO), του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας (FAO) και του Παγκόσμιου Συμβουλίου Τροφίμων (WFC). Συμμετείχε, επίσης, ως εκπρόσωπος της Κύπρου, σε πολυάριθμα διεθνή συνέδρια, διασκέψεις και σεμινάρια.

Ο Δρ. Χριστοδούλου έχει αναπτύξει, πλούσια εθνική, κοινωνική και πολιτιστική δραστηριότητα. Μεταξύ άλλων υπήρξε στέλεχος του Απελευθερωτικού Αγώνα του 55-59 και διετέλεσε Πολιτικός Κρατούμενος. Ο Δρ. Χριστοδούλου έχει γράψει πολυάριθμα άρθρα και μελέτες και έχει δώσει διαλέξεις συνδικαλιστικού, οικονομικού και νομικού περιεχομένου και γενικότερου ενδιαφέροντος.

1. Εισαγωγή από το Διοικητή

Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου συμμετείχε ενεργά και ουσιαστικά στις πολύχρονες προσπάθειες που οδήγησαν στην ένταξη της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) την 1η Μαΐου, 2004. Από την ιστορική αυτή μέρα, η Κεντρική Τράπεζα έχει καταστεί πλήρες μέλος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και ο Διοικητής της, Δρ. Χριστόδουλος Χριστοδούλου, συμμετέχει στο Γενικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) ως ισότιμο μέλος. Παράλληλα, 40 περίπου στελέχη της Τράπεζας έχουν καταστεί, αυτοδίκαια, μέλη των επιτροπών και ομάδων εργασίας του ΕΣΚΤ. Εκπρόσωποι της Τράπεζας συμμετέχουν επίσης σε ορισμένες άλλες επιτροπές και ομάδες εργασίας της ΕΕ, οι οποίες βοηθούν και στηρίζουν το Συμβούλιο της ΕΕ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε θέματα που εμπíπτουν στις αρμοδιότητές τους. Παρά το μικρό της μέγεθος, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου συμμετέχει εποικοδομητικά στις εργασίες του ΕΣΚΤ και των προαναφερθεισών επιτροπών της ΕΕ και καθιστά εμφανή την παρουσία της.

Στη διάρκεια του 2004 η Κεντρική Τράπεζα επικέντρωσε την προσοχή της στην πλήρη εναρμόνιση με το κοινοτικό κεκτημένο, ιδιαίτερα στους τομείς των τραπεζικών υπηρεσιών, της διακίνησης κεφαλαίων και των συστημάτων πληρωμών. Κατά την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ ολοκληρώθηκε η εναρμόνιση μας με το κοινοτικό κεκτημένο, όπως ίσχυε την 1η Μαΐου, 2004, στους εν λόγω τομείς, αφού τέθηκαν σε ισχύ μια σειρά εναρμονιστικών νομοθετημάτων που είχαν ετοιμασθεί από την Κεντρική Τράπεζα. Θα πρέπει, πάντως, να τονιστεί ότι η εναρμόνιση είναι μια συνεχής διαδικασία, αφού το

κοινοτικό κεκτημένο έχει δυναμικό χαρακτήρα και εξελίσσεται και διαφοροποιείται διαρκώς.

Μια σημαντική αλλαγή, η οποία έγινε το 2004 στα πλαίσια της εναρμόνισης με το κοινοτικό κεκτημένο, ήταν η ολοκλήρωση της κατάργησης των συναλλαγματικών περιορισμών, ύστερα από μια πορεία σταδιακής απελευθέρωσης της διακίνησης κεφαλαίων τα προηγούμενα χρόνια. Ο περί της Διακίνησης Κεφαλαίων Νόμος (Ν.115(Ι)/2003), που τέθηκε σε ισχύ ταυτόχρονα με την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ, κατάργησε τον περί Ελέγχου Συναλλάγματος Νόμο (Κεφ. 199), διασφαλίζοντας την ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίων σύμφωνα με το κοινοτικό κεκτημένο. Η ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίων επιτρέπει μια πιο ορθολογική κατανομή των χρηματοοικονομικών πόρων, ενισχύει τον ανταγωνισμό και αυξάνει τη χρηματοοικονομική ενοποίηση της Κύπρου με τις άλλες χώρες της ΕΕ.

Όσον αφορά τον τραπεζικό τομέα, η Κεντρική Τράπεζα, στα πλαίσια του εποπτικού και ρυθμιστικού της ρόλου, εξέδωσε αριθμό οδηγιών προς τις τράπεζες, προώθησε νομοσχέδια για τις αναγκαίες τροποποιήσεις του περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμου και πρότεινε νέα νομοθεσία για σκοπούς έγκαιρης προσαρμογής και εναρμόνισης του ρυθμιστικού πλαισίου λειτουργίας και εποπτείας των τραπεζικών μας ιδρυμάτων με το κοινοτικό κεκτημένο και τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές.

Η Κεντρική Τράπεζα υιοθέτησε, επίσης, σειρά μέτρων αναφορικά με την αναθεώρηση του υφιστάμενου πλαισίου εποπτείας της κεφαλαιακής επάρκειας, σύμφωνα με το

«Νέο Σύμφωνο της Βασιλείας» που οριστικοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2004, και την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τροποποίηση των υφιστάμενων σχετικών οδηγιών, και εφαρμογή τους κατά τα τέλη του 2006. Λαμβάνοντας υπόψη την πολυπλοκότητα του νέου πλαισίου καθώς και την ανάγκη έγκαιρης υλοποίησής του, η Κεντρική Τράπεζα προέτρεψε τις τράπεζες να προχωρήσουν στη σύγκριση μεταξύ των διαδικασιών και πρακτικών που χρησιμοποιούν και εκείνων του νέου πλαισίου απαιτήσεων, ούτως ώστε να εντοπιστούν έγκαιρα οι ανάγκες και να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα προσαρμογής. Επιπρόσθετα, η Κεντρική Τράπεζα ζήτησε να της υποβληθούν οι τελικές προσεγγίσεις τις οποίες προτίθενται να υιοθετήσουν τα τραπεζικά ιδρύματα σε σχέση με τον πιστωτικό και το λειτουργικό κίνδυνο, ενώ, παράλληλα, άρχισε τη μελέτη των διακριτικών ευχερειών και επιλογών που περιλαμβάνονται στην προτεινόμενη οδηγία της ΕΕ, με σκοπό τον καθορισμό πολιτικής σε σχέση με τα πιο πάνω.

Κατά το 2004 λήφθηκαν επίσης περαιτέρω μέτρα για την προστασία των καταθετών και των επενδυτών, σύμφωνα με τις σχετικές ευρωπαϊκές οδηγίες. Από την 1η Μαΐου, 2004, το Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων έχει επεκταθεί για να καλύπτει και νομίσματα των χωρών μελών της ΕΕ. Επίσης ιδρύθηκε το Ταμείο Αποζημίωσης Επενδυτών Πελατών Τραπεζών. Όσον αφορά τη νομική σύγκλιση, οι εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της ΕΚΤ επιβεβαιώνουν ότι η κυπριακή νομοθεσία πληροί τη βασική προϋπόθεση της ανεξαρτησίας της Κεντρικής Τράπεζας, όμως δεν προβλέπει ακόμα την πλήρη νομική ενσωμάτωσή της στο Ευρωσύστημα. Η Κεντρική Τράπεζα άρχισε την προεργασία για τις απαιτούμενες αλλα-

γές του περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμου, ενόψει και της στοχευόμενης ένταξης στην Ευρωζώνη, ώστε να επιτευχθεί η νομική σύγκλιση αρκετά πριν την έκδοση των επόμενων εκθέσεων σύγκλισης το 2006 .

Έχοντας συμβάλει ουσιαστικά στο ιστορικό γεγονός της ένταξης της Κύπρου στην ΕΕ, η Κεντρική Τράπεζα επικεντρώνεται στον επόμενο μεγάλο σταθμό της πορείας προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, που είναι η επιτυχής ένταξη της χώρας στη ζώνη του ευρώ. Σύμφωνα με τη Συνθήκη Προσχώρησης, η Κύπρος και τα άλλα νέα κράτη μέλη συμμετέχουν στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) ως κράτη μέλη με παρέκκλιση. Αυτό σημαίνει ότι η Κύπρος δεσμεύεται να επιδιώξει την υιοθέτηση του ευρώ μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα, εκπληρώνοντας όλες τις απαιτούμενες προϋποθέσεις. Πιο συγκεκριμένα, η Κύπρος θα πρέπει να ικανοποιήσει τα κριτήρια ονομαστικής σύγκλισης (γνωστά ως κριτήρια Μάαστριχτ), τα οποία αφορούν τον πληθωρισμό, τη δημοσιονομική κατάσταση, τη σταθερότητα της συναλλαγματικής ισοτιμίας και τα μακροπρόθεσμα επιτόκια. Πέραν της ικανοποίησης των κριτηρίων αυτών, για την επιτυχή υιοθέτηση του ευρώ ως εθνικού νομίσματος είναι αναγκαία η επίτευξη πραγματικής σύγκλισης της κυπριακής οικονομίας με την οικονομία της ζώνης του ευρώ (δηλαδή η επίτευξη υψηλού κατά κεφαλήν εισοδήματος και άλλων παρόμοιων οικονομικών και κοινωνικών διαρθρωτικών χαρακτηριστικών) στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό. Απαιτείται ακόμα σημαντική τεχνική προετοιμασία για τη μετάβαση από την κυπριακή λίρα στο ευρώ.

Διακηρυγμένη πολιτική και πρακτική της Κεντρικής Τράπεζας και της Κυβέρνησης

της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι η υιοθέτηση του ευρώ το συντομότερο δυνατό. Σε αυτό το πλαίσιο, στις 19 Οκτωβρίου, 2004, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε πρόγραμμα δράσης, το οποίο ετοίμασε η Τράπεζα σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών, αναφορικά με τις αναγκαίες ενέργειες για προώθηση της συμμετοχής της Κύπρου στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών II (ΜΣΙ II) το συντομότερο δυνατό. Εξάλλου στη συνεδρία του της 29ης Δεκεμβρίου, 2004, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε το στρατηγικό σχέδιο για την εισαγωγή του ευρώ στην Κύπρο. Το στρατηγικό σχέδιο καταρτίστηκε από την Κεντρική Τράπεζα και το Υπουργείο Οικονομικών, που έχουν και την κύρια ευθύνη για την εφαρμογή του. Ήδη η Τράπεζα άρχισε την απαιτούμενη προετοιμασία για την εισαγωγή των χαρτονομισμάτων και κερμάτων ευρώ.

Τον Οκτώβριο του 2004 η ΕΚΤ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αντίστοιχα, εξέδωσαν τις πρώτες εκθέσεις σύγκλισης που αξιολογούν την Κύπρο και τα άλλα νέα κράτη μέλη (μαζί με τη Σουηδία) ως προς την ικανοποίηση των προϋποθέσεων για την υιοθέτηση του ευρώ. Σύμφωνα με τις εκθέσεις αυτές, η Κύπρος ικανοποιούσε τα κριτήρια του πληθωρισμού και των μακροπρόθεσμων επιτοκίων, αλλά δεν ικανοποιούσε το κριτήριο της δημοσιονομικής κατάστασης, εφόσον παρουσιάζει υπερβολικό δημοσιονομικό έλλειμμα, και το κριτήριο της συναλλαγματικής ισοτιμίας, αφού δεν συμμετέχει ακόμα στο ΜΣΙ II.

Κατά το 2004 η Κύπρος εξακολούθησε να μην πληροί τα δημοσιονομικά κριτήρια της Συνθήκης του Μάαστριχτ. Ως αποτέλεσμα, η ένταξη στην ΕΕ την 1η Μαΐου, 2004, συνοδεύτηκε από την επιτήρηση της Κύπρου σύμφωνα με τη Διαδικασία Υπερβολικού

Ελλείμματος (EDP). Κατά τη διάρκεια του έτους, η Τράπεζα εξακολούθησε να υπενθυμίζει έντονα και να επισημαίνει δημόσια τη σημασία της εισδοχής της Κύπρου στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών II και να ασκεί πιέσεις προς την κατεύθυνση της δημοσιονομικής εξυγίανσης.

Ως νέο μέλος της ΕΕ, η Κύπρος κατέθεσε το Μάιο το πρώτο Πρόγραμμα Σύγκλισης για την περίοδο 2003-2007 και το Δεκέμβριο το αναθεωρημένο για την περίοδο 2004-2008. Στα πλαίσια των υποβληθέντων Προγραμμάτων Σύγκλισης η κυβέρνηση ανακοίνωσε σημαντικά δημοσιονομικά μέτρα, τα οποία έχουν υλοποιηθεί σε αρκετό βαθμό. Ως εκ τούτου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έχοντας αξιολογήσει τη θετική δημοσιονομική πορεία της Κύπρου, κατέθεσε εισήγηση για αναστολή της Διαδικασίας Υπερβολικού Ελλείμματος το Δεκέμβριο 2004, η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο Υπουργών Οικονομικών (ECOFIN) τον Ιανουάριο 2005. Τονίζεται εμφαντικά ότι η συνέχιση της δημοσιονομικής εξυγίανσης, μέχρι της ικανοποίησης των σχετικών κριτηρίων του Μάαστριχτ, αποτελεί αδήριτη ανάγκη, αφού η ένταξη στη ζώνη του ευρώ θα διασφαλίσει τη μακροοικονομική σταθερότητα και ευρωστία της κυπριακής οικονομίας στο άμεσο αλλά και το απώτερο μέλλον. Η Κεντρική Τράπεζα πρωτοστατεί στις προσπάθειες και ρυθμίσεις που θα διασφαλίσουν το Ευρωπαϊκό οικονομικό μέλλον της Κύπρου.

Σε ό,τι αφορά το διεθνές τραπεζικό τομέα, η εφαρμογή του περί της Διακίνησης Κεφαλαίων Νόμου (Ν. 115(I)/2003) από την ημερομηνία ένταξης της Κύπρου στην ΕΕ, σε συνδυασμό με τη φορολογική μεταρρύθμιση του 2002, έχουν δημιουργήσει νέα δεδομένα αναφορικά με τη λειτουργία των υφιστάμε-

νων Διεθνών Τραπεζικών Μονάδων που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο. Οι εν λόγω τράπεζες, με εξαίρεση εκείνες στις οποίες δόθηκε μεταβατική περίοδος μέχρι την 1η Ιανουαρίου, 2006, δύνανται να προσφέρουν όλο το φάσμα των τραπεζικών υπηρεσιών σε κατοίκους Κύπρου. Συναφώς, η Κεντρική Τράπεζα επεξεργάζεται νέο πλαίσιο για παραχώρηση άδειας τραπεζικών εργασιών, το οποίο δε θα διαχωρίζει διόλου τις εγχώριες τράπεζες από τις Διεθνείς Τραπεζικές Μονάδες.

Στον τομέα της μακροπροληπτικής ανάλυσης, που στοχεύει στον εντοπισμό, την αξιολόγηση και παρακολούθηση ευπαθών σημείων και συστημικών αδυναμιών του τραπεζικού συστήματος ώστε να λαμβάνονται έγκαιρα τα κατάλληλα μέτρα για διατήρηση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας, η Κεντρική Τράπεζα έχει ήδη υποβάλει τα πρώτα συγκεντρωτικά στοιχεία σε ενοποιημένη βάση για το τραπεζικό σύστημα της Κύπρου προς την ΕΚΤ. Μέσα στο ίδιο προαναφερθέν πλαίσιο, συμμετέχουμε επίσης στη Συντονισμένη Άσκηση Σύνταξης των Δεικτών Χρηματοοικονομικής Ευρωστίας, η οποία διεξάγεται υπό την αιγίδα του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

Όσον αφορά το Πρωτόκολλο Συνεργασίας μεταξύ των εποπτικών αρχών του χρηματοοικονομικού τομέα, που τέθηκε σε ισχύ κατά το 2003, η Κεντρική Τράπεζα, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και η Υπηρεσία Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιρειών του Υπουργείου Οικονομικών ετοίμασαν από κοινού νομοσχέδιο με το οποίο προβλέπεται η σύσταση και η λειτουργία Φορέα Εξώδικης Επίλυσης Διαφορών Χρηματοοικονομικής Φύσης, ο οποίος θα λειτουργεί με γνώμονα τη διασφάλιση των συμφερόντων των καταναλωτών.

Σημαντική εξέλιξη στον τομέα της συνεργασίας με ξένες εποπτικές αρχές, αποτελεί η συμμετοχή της Κεντρικής Τράπεζας στην Επιτροπή Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (CEBS) που ανέλαβε καθήκοντα την 1η Ιανουαρίου, 2004. Η εν λόγω Επιτροπή έχει ως αποστολή της να συμβουλεύει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για θέματα κανονιστικής ρύθμισης και εποπτείας του τραπεζικού τομέα. Παράλληλα, η Τράπεζα συμμετέχει, στο πλαίσιο του ΕΣΚΤ, στην Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας. Οι κύριοι στόχοι της Επιτροπής Τραπεζικής Εποπτείας είναι να παρακολουθεί και να αξιολογεί τις εξελίξεις στον τραπεζικό και χρηματοοικονομικό τομέα της ΕΕ από τη σκοπιά της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, να αναλύει τις επιπτώσεις των ρυθμιστικών και εποπτικών απαιτήσεων στη σταθερότητα και τη διάρθρωση του χρηματοπιστωτικού συστήματος και να προωθεί τη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών ανάμεσα στις κεντρικές τράπεζες και τις εποπτικές αρχές για θέματα κοινού ενδιαφέροντος.

Όσον αφορά τις εξελίξεις στον εγχώριο τραπεζικό τομέα, σημειώνεται ότι η πορεία και τα αποτελέσματα του εγχώριου τραπεζικού συστήματος κατά το 2004 παρουσίασαν περαιτέρω βελτίωση σε σχέση με το 2003. Η σταδιακή ανάκαμψη τόσο της κυπριακής όσο και της παγκόσμιας οικονομίας, οι αυξήσεις των βασικών επιτοκίων στην Κύπρο και διεθνώς, και κυρίως τα ουσιαστικά διορθωτικά μέτρα τα οποία έλαβαν οι τράπεζες υπό την καθοδήγηση της Κεντρικής Τράπεζας, καθώς και η περαιτέρω ανάπτυξη των εργασιών στην Ελλάδα ήσαν ανάμεσα στους βασικούς παράγοντες που επέδρασαν θετικά στην κερδοφορία των εγχώριων τραπεζικών ιδρυμάτων. Η πρόσφατη ένταξη της Κύπρου στη μεγάλη ευρωπαϊκή οικογένεια

αναμένεται να επιφέρει σημαντικές αλλαγές στη λειτουργία καθώς και στο κανονιστικό πλαίσιο του εγχώριου τραπεζικού συστήματος.

Οι διοικήσεις των εγχώριων τραπεζικών ιδρυμάτων έχουν συνειδητοποιήσει τις ραγδαία μεταβαλλόμενες ανάγκες και τις συνακόλουθες απαιτήσεις της νέας εποχής, και έχουν αρχίσει, σταδιακά, να προσαρμόζονται σε αυτές. Έχουν γίνει σημαντικές επενδύσεις σε συστήματα τεχνολογίας, τα οποία αυξάνουν την παραγωγικότητα και επιτρέπουν την καλύτερη διαχείριση των πόρων των τραπεζών και των κινδύνων που αναλαμβάνονται. Επίσης, η μεγάλη προσπάθεια που κατεβλήθη από τις τράπεζες, υπό την έντονη πίεση της Κεντρικής Τράπεζας, για βελτίωση των διαδικασιών είσπραξης καθυστερημένων οφειλών και για αύξηση των εμπράγματων εξασφαλίσεων, απέδωσε καρπούς με αποτέλεσμα τη βελτίωση της ποιότητας των χαρτοφυλακίων χορηγήσεων. Μέσα στα ίδια πλαίσια που καθόρισε η Κεντρική Τράπεζα, θετική εξέλιξη αποτελεί και η συγκράτηση του ρυθμού αύξησης των εξόδων των τραπεζικών ιδρυμάτων, με αποτέλεσμα ο δείκτης εξόδων προς έσοδα να μειωθεί περαιτέρω κατά το 2004 σε σχέση με το 2003. Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω αλλαγών και βελτιώσεων, τα εγχώρια τραπεζικά ιδρύματα επανήλθαν σε κερδοφόρα πορεία και είναι σε θέση να ατενίζουν το μέλλον με περισσότερη αισιοδοξία. Έτσι για πρώτη φορά, εδώ και τρία χρόνια, η Κεντρική Τράπεζα έχει συναινέσει σε παραχώρηση μερισμάτων προς τους μετόχους των εμπορικών τραπεζών για το 2004. Βεβαίως, παρά τις θετικές εξελίξεις που αναφέρονται πιο πάνω, το ύψος των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων εξακολουθεί να είναι ψηλό και η Κεντρική Τράπεζα θα συνεχίσει να εξωθεί τις εμπορικές τράπεζες τόσο σε πιο βελτιω-

μένες πρακτικές αξιολόγησης και παραχώρησης δανείων όσο και σε πιο αποτελεσματικές μεθόδους είσπραξης και διασφάλισης καθυστερημένων οφειλών.

Η Κεντρική Τράπεζα αποδίδει μεγάλη σημασία στον τομέα των συστημάτων πληρωμών και στην ανάγκη για στενή συνεργασία του ευρύτερου τραπεζικού τομέα, για την έγκαιρη και αποτελεσματική ανταπόκριση στις εξελίξεις. Για το σκοπό αυτό έχει προχωρήσει στη σύσταση Συμβουλευτικής Επιτροπής Πληρωμών με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων. Ήδη, από τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του θεσμού αποδείχτηκε η χρησιμότητά του, καθώς ήταν αισθητή η βελτίωση που επέφερε στην επικοινωνία, την ανταλλαγή πληροφοριών και το συντονισμό των ενεργειών των εμπλεκόμενων μερών.

Στα πλαίσια της εναρμόνισης με το κοινοτικό κεκτημένο έχουν μεταφερθεί οι πρόνοιες της κοινοτικής οδηγίας 98/26/ΕΚ στον περί του Αμετακλήτου του Διακανονισμού στα Συστήματα Πληρωμών και στα Συστήματα Διακανονισμού Αξιογράφων Νόμο του 2003 (Ν. 8(I)/2003), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Μαΐου, 2004. Η Κεντρική Τράπεζα ορίζεται ως η αρμόδια αρχή που δύναται να κηρύσσει συστήματα πληρωμών ως υπαγόμενα στις πρόνοιες του νόμου. Συναφώς, η Τράπεζα έχει κηρύξει το Σύστημα Εμβασμάτων Μεγάλης Αξίας της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και το Κεντρικό Αποθετήριο-Κεντρικό Μητρώο του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου ως υπαγόμενα στις πρόνοιες του νόμου.

Με στόχο την εφαρμογή των προνοιών του κανονισμού 2560/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, που αφορούν τις διασυννοριακές πληρωμές σε

ευρώ, η Κεντρική Τράπεζα, σε συνεργασία με τις εμπορικές τράπεζες, έχει προχωρήσει στην εφαρμογή του προτύπου IBAN (Διεθνής Τραπεζικός Αριθμός Λογαριασμού) στην Κύπρο από την 1η Απριλίου, 2004. Εντός του 2004, ολοκληρώθηκε η μεταφορά στο κυπριακό δίκαιο των προνοιών των κοινοτικών οδηγιών 2000/46/EK και 2002/47/EK που αφορούν την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικού χρήματος και τις συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας. Ο περί των Ιδρυμάτων Ηλεκτρονικού Χρήματος Νόμος του 2004 (Ν86(I)/2004) ρυθμίζει τη λειτουργία και εποπτεία των ιδρυμάτων που παρέχουν τέτοιου είδους υπηρεσίες, ενώ ο περί των Συμφωνιών Παροχής Χρηματοοικονομικής Εξασφάλισης Νόμος του 2004 (Ν. 43(I)/2004) προστατεύει το κύρος των συμφωνιών αυτών.

Στα πλαίσια των συνεχιζόμενων προσπαθειών για αντιμετώπιση του προβλήματος των ακάλυπτων επιταγών, διευρύνθηκε το πεδίο εφαρμογής του Κεντρικού Αρχείου Πληροφοριών για Εκδότες Ακάλυπτων Επιταγών (ΚΑΠ). Το Φεβρουάριο του 2004, τροποποιήθηκε ο ορισμός της ακάλυπτης επιταγής τόσο στους περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμους του 1997-2003 όσο και στις κοινές οδηγίες του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας και του Εφόρου της Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών για να μπορούν να καταχωρούνται στο ΚΑΠ πληροφορίες σχετικά με εκδότες μεταχρονολογημένων ακάλυπτων επιταγών (Ν.4(I)/2004 και Κ.Δ.Π. 105/2004, αντίστοιχα).

Η Τράπεζα, σε συνεννόηση με την Κυβέρνηση, έχει αναλάβει την ανάπτυξη συστήματος κυβερνητικών εμβασμάτων για μείωση της χρήσης επιταγών ως μέσου πληρωμής. Με το υπό αναφορά σύστημα οι

δικαιούχοι κυβερνητικών πληρωμών (συμπεριλαμβανομένων συντάξεων, χορηγιών και άλλων) θα πιστώνονται σε τραπεζικό λογαριασμό της επιλογής τους αντί της έκδοσης και αποστολής επιταγών. Το σύστημα αυτό, που αναμένεται να τεθεί σε εφαρμογή μέσα στο πρώτο τρίμηνο του 2005, θα συντελέσει στην ασφαλέστερη και αποδοτικότερη διεκπεραίωση των κυβερνητικών πληρωμών.

Ως αποτέλεσμα της ένταξης στην ΕΕ, οι υποχρεώσεις της Τράπεζας στον τομέα της στατιστικής τόσο προς στο ΕΣΚΤ όσο και προς τη Στατιστική Υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Eurostat) έχουν αυξηθεί σημαντικά. Η παραγωγή και αποστολή των διάφορων στοιχείων γίνονται με βάση τη μεθοδολογία και τα πρότυπα της ΕΚΤ και της Eurostat. Τα στοιχεία που ετοιμάζει το Τμήμα Στατιστικής της Κεντρικής Τράπεζας χρησιμοποιούνται σε εθνικό επίπεδο για τη διαμόρφωση της οικονομικής και νομισματικής πολιτικής και σε κοινοτικό επίπεδο για την αξιολόγηση της Κύπρου αναφορικά με την υιοθέτηση του ευρώ. Η έγκαιρη παραγωγή αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων αποτελεί υποχρέωση για όλες τις χώρες μέλη της ΕΕ. Η ετοιμασία των στοιχείων γίνεται ξεχωριστά ή και από κοινού από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες και τις στατιστικές υπηρεσίες κάθε χώρας μέλους. Στην περίπτωση της Κύπρου, για τον καλύτερο συντονισμό της όλης προσπάθειας, προωθείται η υπογραφή Πρωτοκόλλου Συνεργασίας μεταξύ των δύο οργανισμών, η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2005.

Στον τομέα της Νομισματικής Χρηματοπιστωτικής Στατιστικής, συνεχίστηκε με εντατικούς ρυθμούς η προσπάθεια εναρμόνισης με τους Κανονισμούς της ΕΚΤ με απώτερο στόχο την ετοιμότητα για ένταξη

στη ζώνη του ευρώ. Το 2004 ολοκληρώθηκε ο σχεδιασμός της Νέας Λογιστικής Κατάστασης των Νομισματικών Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων (NXI). Ο σχεδιασμός της Νέας Λογιστικής Κατάστασης έγινε μετά από εντατικές διαβουλεύσεις με τους χρήστες των στοιχείων τόσο εντός όσο και εκτός της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου ώστε να ικανοποιούνται οι απαιτήσεις όλων των ενδιαφερόμενων μερών. Η σχετική Οδηγία θα εφαρμοσθεί εντός του 2005 από όλα τα NXI που λειτουργούν στην Κύπρο, περιλαμβανομένων των Συνεργατικών Πιστωτικών Εταιρειών και Ταμειυτηρίων, που συνολικά αριθμούν 406 μονάδες υποβολής στοιχείων. Η Νέα Λογιστική Κατάσταση των NXI βασίζεται στην υποδομή που τέθηκε με την Οδηγία για “Ομαδοποίηση των Θεσμικών Μονάδων σε Θεσμικούς Τομείς και Υποτομείς, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών”, που εκδόθηκε και εφαρμόστηκε το 2003.

Σημαντική εξέλιξη κατά το 2004 απετέλεσε η ετοιμασία και αποστολή μηνιαίων στοιχείων για το Ισοζύγιο Πληρωμών στην ΕΚΤ, καθώς, επίσης, η παραγωγή και υποβολή του Προτύπου Διεθνών Αποθεμάτων. Ταυτόχρονα, συνεχίστηκε η υποβολή των τριμηνιαίων και ετήσιων στοιχείων για το Ισοζύγιο Πληρωμών, σύμφωνα με τις κοινοτικές και διεθνείς προδιαγραφές καθώς επίσης ο καταρτισμός της Διεθνούς Επενδυτικής Θέσης της Κύπρου. Το 2004, δόθηκε ιδιαίτερη σημασία στο σχεδιασμό και την υιοθέτηση ενός νέου συστήματος συλλογής και καταρτισμού στατιστικών στοιχείων για το Ισοζύγιο Πληρωμών και τη Διεθνή Επενδυτική Θέση της Κύπρου. Το νέο αυτό σύστημα θα συλλέγει χρηματοοικονομικά στοιχεία από επιχειρήσεις με σημαντικό μερίδιο στις εξωτερικές συναλλαγές της Κύπρου και θα συμπληρώνει το υφιστάμενο

σύστημα συλλογής στοιχείων από τις εμπορικές τράπεζες.

Λόγω της αναμενόμενης ένταξης της χώρας μας στη ζώνη του ευρώ στο σύντομο μέλλον, δεν επιδιώχθηκε οποιαδήποτε αλλαγή στα τραπεζογραμμάτια μας, των οποίων η αξιοπιστία παραμένει πολύ υψηλή. Εντατικοποιήθηκε, όμως, η επεξεργασία των τραπεζογραμμάτων προς επανένδοση ούτως ώστε η ποιότητά τους να διατηρείται σε υψηλά επίπεδα. Η ποσότητα τραπεζογραμμάτων που έτυχε επεξεργασίας κατά το 2004 αυξήθηκε κατά 42% σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο. Για το θέμα της προστασίας του ευρώ από την παραχάραξη, η Κεντρική Τράπεζα έχει αποκτήσει πρόσβαση στο Σύστημα Παρακολούθησης Πλαστών (Counterfeit Monitoring System). Πρόκειται για την κεντρική βάση δεδομένων για τα παραχαραγμένα ευρώ που διατηρεί η ΕΚΤ.

Το 2004 ο ρυθμός μεγέθυνσης του πραγματικού Α.Εγχ.Π. της Κύπρου εκτιμάται ότι ανήλθε στο 3,7%, σε σύγκριση με 1,9% το 2003. Η παρατηρηθείσα επιτάχυνση οφείλεται κυρίως στη μεγάλη άνοδο που παρουσίασαν η εγχώρια ζήτηση και ιδιαίτερα η ιδιωτική κατανάλωση και οι εγχώριες επενδύσεις. Το δημοσιονομικό έλλειμμα περιορίστηκε στο 4,2% περίπου του Α.Εγχ.Π. κατά τον υπό εξέταση χρόνο σε σύγκριση με 6,3% του Α.Εγχ.Π. τον προηγούμενο χρόνο. Η βελτίωση οφείλεται τόσο σε αύξηση των εσόδων, λόγω της επιτάχυνσης του ρυθμού αύξησης του Α.Εγχ.Π., όσο και σε περιορισμό του ρυθμού αύξησης των δαπανών.

Κατά το 2004 ο πληθωρισμός μειώθηκε στο 2,3% από το 4,1% το 2003. Η επιβράδυνση αυτή αντικατοπτρίζει κυρίως την εξάλειψη της επίδρασης από την αύξηση του συντελεστή του ΦΠΑ από το 10% στο 13% από την

1η Ιουλίου, 2002 και από 13% στο 15% από την 1η Ιανουαρίου, 2003, καθώς, επίσης, τη μεγάλη μείωση στο φόρο κατανάλωσης στα αυτοκίνητα το Νοέμβριο του 2003. Σημειώνεται ότι η μείωση του ρυθμού αύξησης του τιμάριθμου επιτεύχθηκε, παρ' όλη την αυξητική τάση των τιμών του πετρελαίου κατά τη διάρκεια του δεύτερου εξαμήνου του έτους. Όσον αφορά την αγορά εργασίας, ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων, ως ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, αυξήθηκε οριακά από το 3,5% το 2003, στο 3,6% κατά το υπό επισκόπηση έτος.

Η επιτάχυνση του ρυθμού αύξησης της οικονομικής δραστηριότητας με κύριο άξονα την εγχώρια ζήτηση συντέλεσε ώστε το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών να διευρυνθεί γύρω στο 5,8% του Α.Εγχ.Π. το 2004, σε σύγκριση με 3,0% του Α.Εγχ.Π. τον προηγούμενο χρόνο. Στην αύξηση αυτή συνέβαλαν επίσης εξωγενείς παράγοντες, όπως η άνοδος της τιμής του πετρελαίου στις διεθνείς αγορές και η σημαντική μείωση στους φόρους κατανάλωσης των πλείστων κατηγοριών μηχανοκινήτων οχημάτων. Η προαναφερθείσα εξέλιξη, που υλοποιήθηκε το Νοέμβριο του 2003, επαύξησε τις εισαγωγές των αυτοκινήτων κατά 50% περίπου.

Το 2005 προβλέπεται να σημειωθεί περαιτέρω ανάκαμψη της Κυπριακής οικονομίας, η οποία θα υποβοηθηθεί και από την αναμενόμενη βελτίωση του τουριστικού ρεύματος. Συγκεκριμένα, ο ρυθμός αύξησης του Α.Εγχ.Π υπολογίζεται να κυμανθεί γύρω στο 4% σε πραγματικούς όρους. Ο πληθωρισμός αναμένεται να είναι γύρω στο 2,5%, αν η τιμή του πετρελαίου διεθνώς κυμανθεί στα ίδια επίπεδα με το 2003, ενώ, παράλληλα, η ανεργία θα πρέπει να παρουσιάσει μικρή βελτίωση που να συνάδει με την εν γένει βελτίωση της οικονομικής δραστηριότητας και

να κυμανθεί γύρω στο 3,5%. Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών αναμένεται επίσης να βελτιωθεί, λόγω της μείωσης των εισαγωγών των μηχανοκινήτων οχημάτων και της ανάκαμψης των εσόδων από τον τουρισμό, και να διαμορφωθεί περίπου στο 4,5%

Το 2004 ολοκληρώθηκε ο κύκλος της χαλαρής νομισματικής πολιτικής που ασκούσαν οι κυριότερες νομισματικές αρχές, με εξαίρεση την ΕΚΤ. Η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ προέβη σε πέντε αυξήσεις, κατά 25 μονάδες βάσης έκαστη και η Τράπεζα της Αγγλίας σε τέσσερις αυξήσεις κατά 25 μονάδες βάσης έκαστη. Στο τέλος του 2004 τα βασικά επιτόκια βρίσκονταν στο 2,25% στις ΗΠΑ και 4,75% στη Βρετανία. Η αμερικανική νομισματική αρχή προέβη στις αυξήσεις αυτές λόγω των πληθωριστικών πιέσεων αλλά και των δίδυμων ελλειμμάτων. Το αποδυναμωμένο δολάριο, η συνεχής αύξηση στην κατανάλωση και η μείωση στις αποταμιεύσεις, σε συνδυασμό με τη γρήγορη οικονομική μεγέθυνση, οδήγησαν στην αύξηση των επιτοκίων του δολαρίου. Η άνοδος στις τιμές των ακινήτων, σε συνδυασμό με τη σταθερή οικονομική μεγέθυνση της χώρας, ήταν από τους βασικούς λόγους που και η βρετανική κεντρική τράπεζα προέβη στις προαναφερθείσες αυξήσεις. Αντίθετα, η ΕΚΤ θεώρησε ότι η στάση αναμονής αποτελούσε ενδεδειγμένη νομισματική πολιτική, κυρίως εξαιτίας της μικρής οικονομικής μεγέθυνσης και του μικρού πληθωρισμού, αμφότερα συνεπακόλουθα του δυνατού ευρώ.

Στις εγχώριες νομισματικές εξελίξεις παρατηρήθηκε επιτάχυνση στο ρυθμό μεγέθυνσης των τραπεζικών πιστώσεων και, συνεπώς, επιτάχυνση στο ρυθμό μεγέθυνσης της συνολικής προσφοράς χρήματος. Τόσο τα δάνεια

όσο και οι καταθέσεις σε ξένο νόμισμα κατέγραψαν άνοδο. Στη χρηματαγορά, άνκαι μειωμένες, επικράτησαν συνθήκες υπερβάλλουσας ρευστότητας. Η Κεντρική Τράπεζα συνέχισε τις παρεμβάσεις της με δημοπρασίες αποδοχής καταθέσεων, προς απορρόφηση της πλεονάζουσας τραπεζικής ρευστότητας κατά το μεγαλύτερο μέρος του έτους.

Το 2004 οι νομισματικές εξελίξεις στην Κύπρο σηματοδεύτηκαν από την αύξηση των βασικών επιτοκίων κατά 100 μονάδες βάσης τον Απρίλιο, με αποτέλεσμα το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης να ανέλθει στο 5,50%. Η αύξηση στα βασικά επιτόκια της Τράπεζας αποτέλεσε αντίδραση στις αβίσιμες φήμες περί υποτίμησης της κυπριακής λίρας. Ταυτόχρονα, η Κεντρική Τράπεζα έστειλε ισχυρό μήνυμα στήριξης της κυπριακής λίρας υπό το φως των εκροών κεφαλαίων που ακολούθησαν την αβεβαιότητα λόγω του Δημοψηφίσματος της 24ης Απριλίου και της πλήρους άρσης των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων την 1η Μαΐου, 2004. Η απόφαση αυτή συνέβαλε στην ενδυνάμωση της εμπιστοσύνης του κοινού στην κυπριακή λίρα και την αναστροφή της τάσης των εκροών συναλλάγματος που είχε παρατηρηθεί προηγουμένως.

Τεράστια σημασία αποδίδεται από την Κεντρική Τράπεζα στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων της πληροφορικής. Η Τράπεζα εξακολούθησε να μετέχει με μέλη του προσωπικού της σε πολλά εκπαιδευτικά σεμινάρια τα οποία διοργανώνουν η ΕΚΤ και οι άλλες κεντρικές τράπεζες που αποτελούν το ΕΣΚΤ. Μέσα στα πλαίσια της στρατηγικής για αποτελεσματική αξιοποίηση των δυνατοτήτων της Πληροφορικής, αναβαθμίστηκε η τεχνική υποδομή, ενισχύθηκε περαιτέρω η ασφάλεια και συνεχίστηκε ο ανασχε-

διασμός και η αυτοματοποίηση των λειτουργιών της Τράπεζας. Επίσης, προωθήθηκε η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών του ΕΣΚΤ για την Πληροφορική και η αναβάθμιση των συστημάτων ασφάλειας του κτιρίου της Τράπεζας.

Κατά το διαρρεύσαν έτος εξακολούθησε να δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στον εκσυγχρονισμό και αναμόρφωση των διαδικασιών και μεθόδων επιτέλεσης του έργου της Κεντρικής Τράπεζας. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια λειτούργησαν, συστηματικά και αδιάλειπτα, οι θεσμικές ρυθμίσεις που καθιερώθηκαν από το νέο Διοικητή, όπως η κάθε τρεις μήνες σύσκεψη με τα διευθυντικά στελέχη, υπό την προεδρία του, για τη διαμόρφωση και υλοποίηση πολιτικής καθώς επίσης την παρακολούθηση και εφαρμογή των αποφάσεων. Σε αυτό το πλαίσιο, ο Διοικητής συσκεπτόταν συστηματικά, με τους παρατηρητές και εκπροσώπους της Τράπεζας στις Επιτροπές του ΕΣΚΤ και στις Ομάδες Εργασίας της ΕΕ, με συζήτηση και προετοιμασία θεμάτων για τις συμμετοχές του Διοικητή στο Γενικό Συμβούλιο της ΕΚΤ και για συντονισμό στον καθορισμό θέσεων και υποστήριξη κοινών απόψεων στις διάφορες ευρωπαϊκές μας συμμετοχές.

Επίσης, συστηματικά και αδιάλειπτα, λειτούργησε η Επιτροπή Διοικητή, η οποία αποτελείται από το Διοικητή και τους πέντε Ανώτερους Διευθυντές. Στις εβδομαδιαίες τακτικές συναντήσεις της, η Επιτροπή αυτή εξέτασε πολυάριθμα σοβαρά και επίκαιρα θέματα τόσο για τη καθημερινή λειτουργία όσο και το μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό της Κεντρικής Τράπεζας μέσα στα πλαίσια των οδηγιών και κατευθύνσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής. Τα δύο αυτά κορυφαία σώματα της Κεντρικής Τράπεζας

συνέρχονταν ανελλιπώς μια φορά το μήνα και επιτελούσαν με επάρκεια και αποτελεσματικότητα τον κατευθυντήριο διοικητικό, καθοδηγητικό και νομισματικό τους ρόλο.

Μεγάλης σημασίας έχει αποδειχθεί, επίσης, ο νέος σημαντικός θεσμός των συσκέψεων του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας με τους Διοικητές ή Προέδρους των εμπορικών τραπεζών, δυο φορές το χρόνο. Στις συναντήσεις αυτές συζητούνται σοβαρά θέματα που αφορούν την υφιστάμενη κατάσταση και τις προοπτικές του τραπεζικού τομέα, όπως είναι η κεφαλαιακή βάση και η κεφαλαιουχική επάρκεια, οι προβλέψεις και οι επισφάλειες, η εποπτεία και η ρύθμιση, οι επεκτάσεις στο εξωτερικό κ.ά.

Κατά το υπό ανασκόπηση έτος, ο Διοικητής μαζί με στελέχη της Τράπεζας και εμπειρογνώμονες από το εξωτερικό συμμετείχαν ενεργά στις συζητήσεις, αναλύσεις και αξιολογήσεις προνοιών του Σχεδίου Ανάν για επίλυση του κυπριακού προβλήματος. Νέα έγγραφα και εκθέσεις ετοιμάστηκαν και επιδόθηκαν από το Διοικητή στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για τις πρόνοιες του αναθεωρημένου Σχεδίου Ανάν, ιδιαίτερα προ του δημοψηφίσματος της 24ης Απριλίου, οι οποίες αφορούσαν είτε την Κεντρική Τράπεζα είτε την κυπριακή οικονομία ως σύνολο.

Παρόλη την πολυδιάστατη και πολυποίκιλη μορφή των λειτουργιών της, πρωταρχική αποστολή της Κεντρικής Τράπεζας παραμένει η διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών εντός του πλαισίου της γενικής πολιτικής του Κράτους. Η επίτευξη του εν λόγω στόχου προϋποθέτει συνεχή, ολοκληρωμένη γνώση των οικονομικών δεδομένων, έγκαιρη διάγνωση των οικονομικών εξελίξεων και ορθή πολιτική εκ μέρους της νομισματικής

αρχής. Η Κυπριακή Δημοκρατία και η Κεντρική Τράπεζα δεν επαναπαύονται απολαμβάνοντας τις δάφνες της ένταξης, αφού συνειδητοποιούν ότι θα πρέπει να εξακολουθήσουν να ανταποκρίνονται με επάρκεια στις σοβαρές προκλήσεις και τις μεγάλες υποχρεώσεις του πλήρους μέλους της ΕΕ. Πρώτη και καθοριστικής σημασίας, ανάμεσα στις εν λόγω προκλήσεις, είναι η εισδοχή μας στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών II (ΜΣΙ ΙΙ) και η ικανοποίηση των κριτηρίων για την υιοθέτηση του ευρώ. Οι εν λόγω στόχοι μπορούν να επιτευχθούν με αυξημένο συντονισμό και πλήρη συνεργασία μεταξύ όλων των αρμόδιων φορέων και σταθερή εμμονή στην προδιαγραφείσα πολιτική.

Επιθυμώ, εν προκειμένω, να υπογραμμίσω ότι πρέπει να κατανοηθεί από όλους μας ότι η κυπριακή οικονομία διέρχεται μια ευαίσθητη, λεπτή και περίπλοκη φάση αναδιαμόρφωσης και προσαρμογής προς τα δεδομένα του Μηχανισμού Συναλλαγματικών Ισοτιμιών ΙΙ και της ζώνης του ευρώ. Και, όπως έχω και πρόσφατα επανειλημμένα δηλώσει, στο σημείο που έχουμε πλέον φτάσει, της προωθημένης Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, δεν χωρεί και δεν νοείται ούτε επιστροφή ούτε και επιβράδυνση. Αντίθετα, επιβεβλημένη είναι η ανάγκη για ευθεία όδευση και μεγαλύτερη ακόμη επιτάχυνση των προς τα πρόσω βημάτων μας.

Εν πάση περιπτώσει, εκτιμώντας αντικειμενικά τα υφιστάμενα δεδομένα και τις διαγραφόμενες προοπτικές, τρέφω την πεποίθηση ότι δικαιολογείται συγκρατημένη αισιοδοξία για την πορεία της κυπριακής οικονομίας τόσο για φέτος όσο και για το προσεχές μέλλον, καθ' όσον αφορά το ρυθμό μεγέθυνσής της και τα άλλα βασικά μακροοικονομικά της μεγέθη. Εκλαμβάνω, όμως, ως δεδομένο ότι οι αισιόδοξες αυτές προ-

βλέψεις θα εδραστούν πάνω σε κάποιες σημαντικές προϋποθέσεις, όπως είναι η τήρηση σταθερής στάσης και αποφασιστικής πολιτικής στα θέματα της δημοσιονομικής εξυγίανσης και της δημοσιονομικής πειθαρχίας, η επίτευξη μείζονος συναντίληψης, κατανόησης και συνεργασίας από μέρους όλων των παραγωγικών τάξεων και η αποφυγή εμπλοκής ή πρόταξης περιστασιακών, κομματικοπολιτικών σκοπιμοτήτων και υπερβολών στα ευαίσθητα και εύθραυστα θέματα της οικονομίας, ιδιαίτερα στην κρίσιμη περίοδο που διανύουμε.

Επισημαίνω τούτο ιδιαίτερα, δεδομένου ότι εισερχόμαστε σε λίγους μήνες σε προεκλογική περίοδο λόγω επικείμενων βουλευτικών εκλογών. Θα πρέπει να γίνει συνείδηση από όλους μας ότι ακριβώς την ίδια περίοδο θα δώσουμε ως χώρα τις πιο δύσκολες και απαιτητικές εξετάσεις για να κριθούμε, ονομαστικά και πραγματικά, αν πληρούμε τις δημοσιονομικές και τις γενικότερες οικονομικές προϋποθέσεις για ένταξη στη ζώνη του ευρώ. Προϋποθέσεις και κριτήρια που βρίσκονται σε πλήρη δυσαρμονία με τη χαλάρωση, την άκρατη απλοχεριά και την πλειοδοσία.

Σημαντικό προαπαιτούμενο θεωρώ, επίσης, την επείγουσα ανάγκη επεξεργασίας και προώθησης ενός νέου, αναθεωρημένου αναπτυξιακού μοντέλου, το οποίο να δίνει διέξοδο, στο εν πολλοίς και προ πολλού υφιστάμενο αναπτυξιακό μας αδιέξοδο με καθορισμό νέων προτεραιοτήτων, που να συνάδουν με την πιο ορθολογική αξιοποίηση των συγκριτικών μας πλεονεκτημάτων και να συναρτούνται στενά με την αποτίμηση των αλλαγών, που έχουν επέλθει τόσο διεθνώς όσο και στο εσωτερικό, στις μεθόδους και στις διαδικασίες αλλά και κυρίως στην ποιοτική αναβάθμιση της προσφοράς και

της ζήτησης, ιδιαίτερα στον, ζωτικής σημασίας για την Κύπρο και διαρκώς μεταβαλλόμενο, τομέα των Υπηρεσιών.

Εν κατακλείδι, επιθυμώ να εκφράσω θερμές ευχαριστίες στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής για την πολύτιμη συμβολή και βοήθειά τους, καθώς και σε όλο το προσωπικό για την αφοσίωση, την εργατικότητα και τη στήριξη των προσπαθειών μας για την πραγμάτωση των στόχων και την επίτευξη των σκοπών και επιδιώξεων της Κεντρικής Τράπεζας. Θερμές ευχαριστίες απευθύνονται στον κ. Κωνσταντίνο Δάμτσα, ο οποίος αποχώρησε από το Διοικητικό Συμβούλιο της Κεντρικής Τράπεζας μετά από μακρά και ευδόκιμη υπηρεσία σ' αυτό. Τέλος, επιθυμώ να εκφράσω για μια ακόμη φορά τα ειλικρινή συλλυπητήρια όλων μας προς την οικογένεια του αποβιώσαντος Αντώνη Μαλαού, ο οποίος υπηρέτησε με ανιδιοτέλεια, ζήλο και ευσυνειδησία ως μέλος τόσο του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας όσο και της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής.

Δρ. Χριστόδουλος Χριστοδούλου
Διοικητής

2. Διοίκηση και Οργάνωση της Τράπεζας

2.1 Διοικητικό Συμβούλιο

Χρ. Χριστοδούλου
Διοικητής, Πρόεδρος

Κ. Δάμτσας

Φ. Ζαχαριάδης

Ε. Χατζηζαχαρίας

Α. Γαλανός

Ζ. Κατσουρίδης

Σ. Αραούζος

Κωνσταντίνος Δάμτσας: Διευθύνων Σύμβουλος ιδιωτικής εταιρείας. Πάρεδρος του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών. Αντιπρόεδρος του ΚΕΒΕ και Μέλος Διοικητικών Συμβουλίων σε εταιρείες ιδιωτικού και δημόσιου δικαίου, ημικρατικούς και επαγγελματικούς οργανισμούς. Διετέλεσε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας από τον Απρίλιο του 1990 μέχρι τον Απρίλιο του 2004.

Φίλιος Ζαχαριάδης: Γενικός Διευθυντής ασφαλιστικής εταιρείας. Πρόεδρος του Συνδέσμου Ασφαλιστικών Εταιρειών και Μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής Ασφαλίσεων. Αντιπρόεδρος της Ομοσπονδίας Εργοδοτών και Βιομηχάνων Κύπρου. Είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας από το Νοέμβριο του 1993.

Ελευθέριος Χατζηζαχαρίας: Εγκεκριμένος Ελεγκτής, συνέταιρος σε Οίκο λογιστών ελεγκτών από το 1984. Μέλος του Συμβουλίου του Συνδέσμου Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου. Είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας από τον Ιούνιο του 1999.

Αλέξης Γαλανός: Πρώην Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων. Διετέλεσε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας από τον Ιούλιο του 1974 μέχρι το Μάιο του 1979. Διορίστηκε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας το Νοέμβριο του 2003.

Ζήνων Κατσουρίδης: Πλοιοκτήτης και Διευθύνων Σύμβουλος Ναυτιλιακής Εταιρείας. Μέλος του Κυπριακού Ναυτιλιακού Συμβουλίου, Εταιρικό μέλος του Βρετανικού Ναυτικού Ινστιτούτου και Πρόεδρος της Εταιρείας Ιστορικών Ερευνών "Αποκάλυψη". Διετέλεσε Σύμβουλος του Προέδρου της Δημοκρατίας για Ναυτιλιακά Θέματα, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Κεντρικής Τράπεζας και Διευθύνων μέλος του Baltic Exchange. Διορίστηκε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας το Δεκέμβριο του 2003.

Σπύρος Αραούζος: Συνέταιρος και Διευθυντής αριθμού ιδιωτικών εταιρειών. Επίτιμος Γενικός Πρόξενος της Ισπανίας στην Κύπρο από το 1968. Διετέλεσε Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Κυπριακού Διυλιστηρίου για πέντε χρόνια, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου των Κυπριακών Αερογραμμών επίσης για πέντε χρόνια και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Κεντρικής Τράπεζας από το 1979 μέχρι το 1989. Διορίστηκε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας τον Ιούλιο του 2004.

2.2 Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής

Χρ. Χριστοδούλου
Διοικητής, Πρόεδρος

Χ. Αγκιώτης

Α. Μαλαός

Α. Μάτσης

Χρ. Πισσαρίδης

Γ. Θωμά

Χαράλαμπος Αγκιώτης: Σύμβουλος του Διοικητή και πρώην Πρώτος Ανώτερος Διευθυντής, επικεφαλής της Διεύθυνσης Οικονομικών Ερευνών και Διοικητικών Υπηρεσιών της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Είναι μέλος της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής από το Νοέμβριο του 2000.

Αντώνης Μαλαός: Διετέλεσε Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών και του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης καθώς επίσης Διευθυντής του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Κύπρου. Ο Αντώνης Μαλαός απεβίωσε στις 3 Ιανουαρίου, 2005. Υπήρξε μέλος της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής από το Νοέμβριο του 2000.

Ανδρέας Μάτσης: Επιχειρηματίας. Πρόεδρος του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αμμοχώστου. Είναι μέλος της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής από το Νοέμβριο του 2000.

Χριστόφορος Πισσαρίδης: Καθηγητής Οικονομικών, London School of Economics and Political Science. Είναι μέλος της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής από το Νοέμβριο του 2000.

Γεώργιος Θωμά: Ανώτερος Διευθυντής, Διεύθυνση Οικονομικών Ερευνών και Στατιστικής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Είναι μέλος της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής από τον Απρίλιο του 2003.

2.3 Ανώτερη Διευθυντική Ομάδα και Επιτροπή Διοικητή

Χρ. Χριστοδούλου
Διοικητής, Πρόεδρος

Χαρ. Αγκιώτης
Συμβούλος
του Διοικητή

Σ. Σταύρου
Ανώτερος Διευθυντής
Διεύθυνση Διοικητικών
Υπηρεσιών

Γ. Μαυρουδής
Ανώτερος Διευθυντής
Διεύθυνση Τραπεζικών
Εργασιών Εσωτερικού
και Λογιστικών
Υπηρεσιών

Γ. Θωμά
Ανώτερος Διευθυντής
Διεύθυνση Οικονομικών
Ερευνών και Στατιστικής

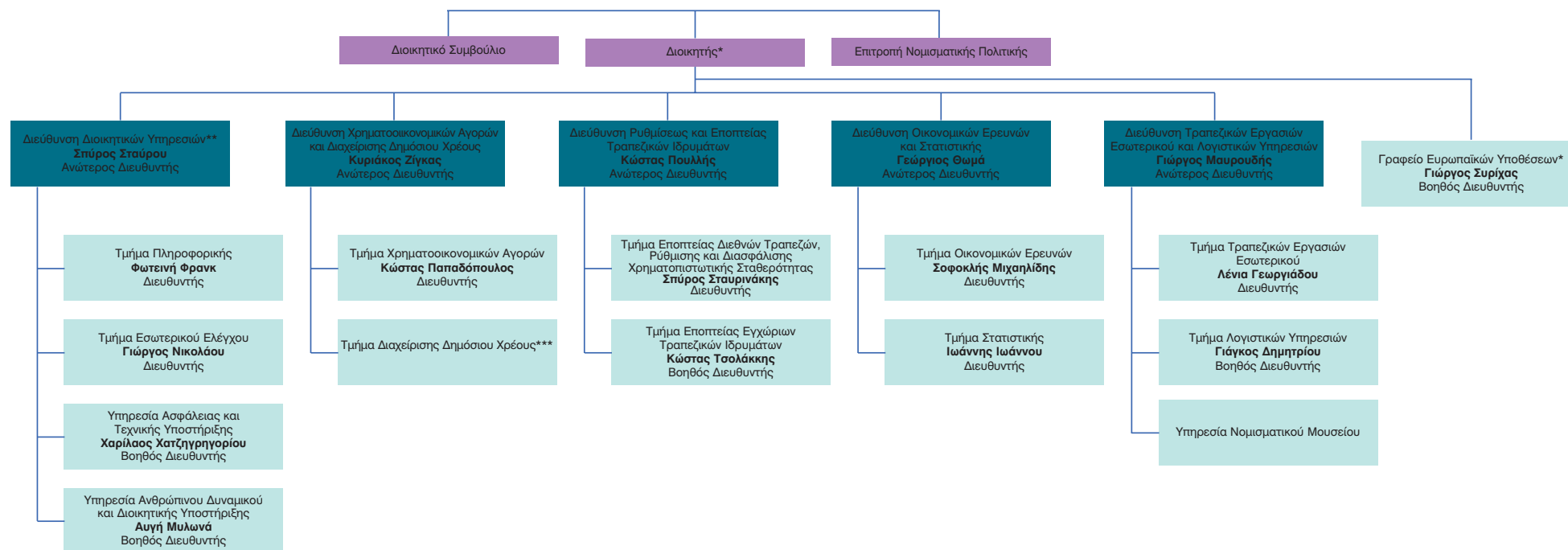

Κ. Πουλλής
Ανώτερος Διευθυντής
Διεύθυνση Ρυθμίσεως
και Εποπτείας
Τραπεζικών Ιδρυμάτων

Κ. Ζίγκας
Ανώτερος Διευθυντής
Διεύθυνση
Χρηματοοικονομικών
Αγορών και Διαχείρισης
Δημόσιου Χρέους

2.4 Διευθυντική και Οργανική Δομή Δεκέμβριος 2004

* Το Γραφείο Ευρωπαϊκών Υποθέσεων και θέματα προϋπολογισμού υπάγονται απευθείας στο Διοικητή

** Στη Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών περιλαμβάνεται επίσης η Βιβλιοθήκη

*** Στο εγγύς μέλλον θα λειτουργήσει Υπηρεσία Ανταλλακτηρίων και άλλων Δραστηριοτήτων Συναλλάγματος η οποία θα υπάγεται στο Τμήμα Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους

3. Η οικονομία το 2004

3.1 Οικονομικές Εξελίξεις

Γενική επισκόπηση

Το 2004 ο ρυθμός ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας παρουσίασε επιτάχυνση, με το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Εγχ.Π.) να σημειώνει αύξηση κατά 3,7% σε σύγκριση με 1,9% το 2003. Η εγχώρια ζήτηση επιταχύνθηκε εξαιτίας της μεγάλης αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης καθώς και των ακαθάριστων επενδύσεων πάγιου κεφαλαίου. Η εξωτερική ζήτηση παρουσίασε άνοδο, αντικατοπτρίζοντας κυρίως τις θετικές εξελίξεις στον τομέα των υπηρεσιών πέραν του τουρισμού. Από την πλευρά της παραγωγής, ο τομέας των υπηρεσιών παρουσίασε βελτίωση, λόγω κυρίως της θετικής πορείας στους τομείς χονδρικού και λιανικού εμπορίου, των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών οργανισμών, των μεταφορών και επικοινωνιών. Η επίδοση των δευτερογενών τομέων ήταν υποτονική σε σύγκριση με το 2003, ως αποτέλεσμα της επιβράδυνσης που παρατηρήθηκε στους τομείς του ηλεκτρισμού και της μεταποίησης.

Κατά το 2004 ο πληθωρισμός ανήλθε στο 2,3% σε σύγκριση με 4,1% το 2003, παρόλη την αυξητική τάση των τιμών του πετρελαίου κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους. Η επιβράδυνση οφείλεται κυρίως στην εξάλειψη της επίδρασης από την αύξηση του συντελεστή του ΦΠΑ από το 10% στο 13% από την 1η Ιουλίου, 2002 και από 13% στο 15% από την 1η Ιανουαρίου, 2003, καθώς επίσης στη μείωση του φόρου κατανάλωσης στα αυτοκίνητα το Νοέμβριο του 2003. Κατά το υπό επισκόπηση έτος, ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων, ως ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, αυξήθηκε στο 3,6% από το 3,5% το 2003.

Παραγωγή

Οι δευτερογενείς τομείς της οικονομίας παρουσίασαν επιβράδυνση όπως αυτή αποτυπώνεται στους ρυθμούς μεγέθυνσης σε πραγματικούς όρους. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κυρίως στη μείωση του ρυθμού αύξησης στους τομείς της μεταποίησης και του ηλεκτρισμού. Παράλληλα, οριακή επιβράδυνση σημειώθηκε στις κατασκευές. Πιο συγκεκριμένα, στον τομέα των κατασκευών παρατηρήθηκε αύξηση της τάξης του 5,2% σε πραγματικούς όρους, σε σύγκριση με άνοδο 5,3%, το 2003, πράγμα που υποδεικνύει ότι ο τομέας αυτός εξακολουθεί να παραμένει υγιής. Η πορεία του δείκτη εμβადού αδειών οικοδομής και των πωλήσεων τσιμέντου στην εγχώρια αγορά αντικατοπτρίζουν τη θετική πορεία που διέγραψε ο τομέας αυτός για τέταρτη συνεχή χρονιά. Η προστιθέμενη αξία στη μεταποίηση, σε πραγματικούς όρους, ανήλθε κατά 0,3% το 2004, σε σύγκριση με άνοδο 2,5% τον προηγούμενο χρόνο. Η δραστηριότητα που παρατηρήθηκε στον τομέα της μεταποίησης επηρεάστηκε αρνητικά από τη μεγάλη μείωση που παρουσίασε ο τομέας προϊόντων διύλισης πετρελαίου, λόγω του τερατισμού της λειτουργίας του διυλιστηρίου από την 1η Μαΐου του 2004.

Οι τομείς των υπηρεσιών παρουσίασαν συνολικά επιτάχυνση κατά το 2004. Συγκεκριμένα, ο τομέας του χονδρικού και λιανικού εμπορίου παρουσίασε αύξηση κατά 4,8% σε σύγκριση με μείωση 3,8% τον προηγούμενο χρόνο, αντανακλώντας, κυρίως, την επιτάχυνση της ιδιωτικής κατανάλωσης. Αντίθετα, ο τομέας των ξενοδοχείων και εστιατορίων σημείωσε πτώση της τάξης του 2,8% κατά το 2004, σε σύγκριση με μείωση 4,2% τον προηγούμενο χρόνο. Ο τομέας των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών οργανι-

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν κατά οικονομική δραστηριότητα

£ εκατ.

Οικονομική Δραστηριότητα	Σε σταθερές τιμές (1995)			
	2001	2002	2003	2004 (προκ.)
Πρωτογενής τομέας	216,6	222,4	233,4	233,0
Γεωργία, Θήρα και δασοκομία	185,4	188,7	199,3	198,3
Αλιεία	15,9	16,2	15,9	15,8
Ορυχεία και λατομεία	15,3	17,5	18,2	18,9
Δευτερογενής τομέας	927,0	962,3	1001,1	1024,2
Μεταποίηση	482,2	485,5	497,7	499,2
Ηλεκτρισμός, υγραέριο και νερό	119,7	135,5	144,0	146,9
Κατασκευές	325,1	341,3	359,3	378,1
Τριτογενής τομέας	3.759,5	3.822,7	3.868,1	4.036,4
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο	640,5	654,4	629,6	660,0
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	486,8	451,9	433,0	421,0
Μεταφορές, αποθηκεύσεις και επικοινωνίες	512,1	527,5	530,8	577,9
Ενδιάμεσοι χρηματοοικονομικοί οργανισμοί	305,5	305,9	302,9	340,5
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμίσθωση και επιχειρηματικές δραστηριότητες	815,3	852,3	892,6	920,4
Δημόσια διοίκηση και άμυνα	396,4	411,1	429,6	438,2
Εκπαίδευση	222,2	227,9	238,7	247,4
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	152,8	156,2	163,8	169,4
Άλλες κοινοτικές, κοινωνικές και προσωπικές υπηρεσίες	194,6	197,6	203,1	212,6
Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό	33,2	37,9	44,0	49,0
Σύνολο Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας	4.903,1	5.007,3	5.102,5	5.293,6
Μείον: Τεκμαρτές τραπεζικές επιβαρύνσεις	222,5	224,4	219,0	233,6
Συν: Φόρος Προστιθέμενης Αξίας και εισαγωγικοί δασμοί	517,0	524,3	524,9	550,4
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε τιμές αγοράς	5.197,6	5.307,2	5.408,4	5.610,4

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν κατά κατηγορία δαπανών

€ εκατ.

Κατηγορία Δαπανών	Σε σταθερές τιμές (1995)			
	2001	2002	2003	2004 (προκ.)
Ιδιωτική κατανάλωση	3.423,6	3.474,3	3.539,7	3.755,9
Δημόσια κατανάλωση	857,0	919,7	966,2	911,0
Ακαθάριστες κεφαλαιουχικές επενδύσεις	887,2	1.017,6	1.004,0	1.198,3
Αυξομείωση αποθεμάτων	-28,3	28,4	30,1	132,7
Ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου	915,5	989,2	973,9	1.065,6
Εγχώρια ζήτηση	5.167,7	5.411,6	5.509,9	5.865,2
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	2.867,9	2.719,0	2.711,2	2.796,3
Μείον: Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	2.838,2	2.823,4	2.812,7	3.051,1
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε τιμές αγοράς	5.197,6	5.307,2	5.408,4	5.610,4
Συν: Καθαρές εισροές εισοδήματος από ξένες χώρες	-288,0	-228,6	-157,4	-157,8
Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν σε τιμές αγοράς	4.909,5	5.078,6	5.251,0	5.452,6

σμών παρουσίασε μεγάλη άνοδο, αντικατοπτρίζοντας τη σχετική ανάκαμψη που παρατηρήθηκε στον τραπεζικό τομέα. Επίσης, ο ρυθμός ανάπτυξης του τομέα της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, εκμίσθωσης και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων εξακολούθησε να παραμένει σε ψηλά σχετικά επίπεδα, αντικατοπτρίζοντας την έντονη δραστηριότητα στον τομέα των κατασκευών κατά το υπό εξέταση έτος.

Ζήτηση

Ο ρυθμός αύξησης της εγχώριας ζήτησης παρουσίασε άνοδο κατά το 2004, σε σύγκριση με το 2003. Η επιτάχυνση αυτή αποδίδεται, εν πολλοίς, στην άνοδο του ρυθμού αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης που έφθασε στο 6,1% σε πραγματικούς όρους, σε σύγκριση με αύξηση 1,9% τον προηγούμενο

χρόνο. Η εξέλιξη αυτή αντανακλά τη μεγάλη ζήτηση για διαρκή καταναλωτικά αγαθά, κυρίως ιδιωτικών οχημάτων κατά το 2004, και οφείλεται στην περαιτέρω σημαντική μείωση των φόρων κατανάλωσης στα μικρού και μεσαίου κυβισμού αυτοκίνητα, που εφαρμόστηκε από τις 20 Νοεμβρίου, 2003. Παράλληλα, οι ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου σημείωσαν άνοδο κατά 19,3% σε σύγκριση με άνοδο 1,8% τον προηγούμενο χρόνο, αντανακλώντας τη μεγάλη επενδυτική δραστηριότητα σε κατασκευαστικά έργα και μηχανικό εξοπλισμό. Αντίθετα, η δημόσια κατανάλωση παρουσίασε πτώση, εξέλιξη που αποδίδεται, κυρίως, στις μειωμένες αμυντικές δαπάνες. Η εξωτερική ζήτηση παρουσίασε αύξηση κατά 3,1%, σε σύγκριση με μείωση 0,3% το 2003.

Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης (ΔΑΑ) του ΟΗΕ

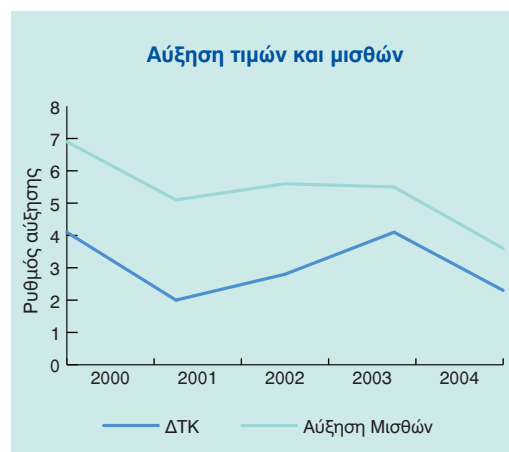
Η έννοια της ανθρώπινης ανάπτυξης και ευημερίας είναι πολυδιάστατη και υποκειμενική με αποτέλεσμα το Α.Εγχ.Π. μιας χώρας να μην αποδίδει επακριβώς το βαθμό ευημερίας του πληθυσμού της. Ως εκ τούτου, οι οικονομολόγοι έχουν δοκιμάσει διάφορους συνδιασμούς μη-οικονομικών δεικτών με το δείκτη του Α.Εγχ.Π. για να επιτύχουν μια πιο αντιπροσωπευτική απεικόνιση της ποιότητας ζωής στις διάφορες χώρες. Το 1990, το Πρόγραμμα Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών εισήγαγε το “Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης”, ο οποίος περιλαμβάνει, εκτός από το Α.Εγχ.Π., δείκτες που αφορούν την υγεία (αναμενόμενος μέσος όρος ζωής) και την εκπαίδευση (μέση διάρκεια σχολικής εκπαίδευσης και βαθμός μόρφωσης ενηλίκων). Σύμφωνα με την Ετήσια Έκθεση Ανθρώπινης Ανάπτυξης του ΟΗΕ, που εξεδόθη το 2004, η Κύπρος τοποθετείται μεταξύ των χωρών με τη μεγαλύτερη ανθρώπινη ανάπτυξη με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία που αφορούν το έτος 2002. Συγκεκριμένα, η Κύπρος τοποθετείται στη 30ή θέση μεταξύ 177 χωρών μελών του ΟΗΕ και στη 18η θέση μεταξύ των 25 χωρών μελών της ΕΕ.

Πληθωρισμός, Παραγωγικότητα και Αγορά Εργασίας

Κατά το 2004, ο πληθωρισμός μειώθηκε στο 2,3% σε σύγκριση με 4,1% το 2003, αφού οι παράγοντες, όπως η αύξηση στο βασικό συντελεστή ΦΠΑ, που οδήγησαν στην επιτάχυνση του πληθωρισμού τον προηγούμενο χρόνο, έπαυσαν να έχουν επίδραση. Σημαντικό ρόλο στον περιορισμό του πληθωρισμού διαδραμάτισαν οι μειώσεις στους

καταναλωτικούς φόρους στις περισσότερες κατηγορίες μηχανοκινήτων οχημάτων που τέθηκαν σε ισχύ το Νοέμβριο του 2003. Συγκεκριμένα, οι μειώσεις στις τιμές των αυτοκινήτων συνέβαλαν στη συγκράτηση του πληθωρισμού κατά μία εκατοστιαία μονάδα. Αντίθετα, η συνεχής ανοδική τάση που παρατηρήθηκε στις τιμές του αργού πετρελαίου οδήγησε σε ψηλότερο πληθωρισμό για το 2004 από ό,τι αρχικά αναμενόταν.

Πιο αναλυτικά, οι τιμές των εγχώριων προϊόντων αυξήθηκαν κατά 5,0% το 2004, σε σύγκριση με άνοδο 7,3% το 2003. Η επιβράδυνση αυτή οφείλεται στη μείωση του ρυθμού αύξησης των τιμών των εγχώριων βιομηχανικών (μη-πετρελαιοειδών) προϊόντων και των γεωργικών προϊόντων καθώς επίσης στη μείωση της τιμής του ηλεκτρισμού. Όσον αφορά τις τιμές των εισαγόμενων προϊόντων, παρατηρήθηκε μείωση κατά 5,6% το 2004, σε σύγκριση με μείωση 2,4% το 2003, λόγω της προαναφερθείσας μείωσης στους καταναλωτικούς φόρους των αυτοκι-

νήτων. Οι τιμές των υπηρεσιών ανήλθαν κατά 3,2% το 2004 σε σχέση με 4,4% το 2003. Επιβράδυνση στις τιμές των υπηρεσιών σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο παρατηρήθηκε στους τομείς της υγείας, αναψυχής και

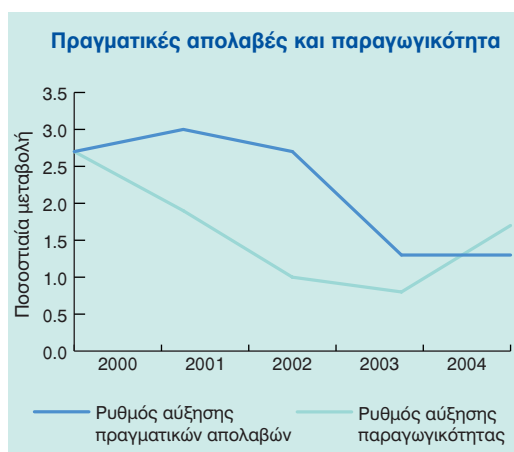

Ποσοστιαία μεταβολή Δείκτη Τιμών Καταναλωτή κατά οικονομική κατηγορία

%	Ετήσια			Στάθμιση 1998=100
	2002	2003	2004	
Γενικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή	2,8	4,1	2,3	100,0
Εγχώρια προϊόντα	4,3	7,3	5,0	36,7
Γεωργικά	1,8	4,5	3,3	7,9
Βιομηχανικά	5,6	7,9	6,1	27,2
Βιομηχανικά, μη πετρελαιοειδή	4,6	6,5	3,4	22,9
Καύσιμα και υγραέριο	10,6	14,2	17,2	4,3
Ηλεκτρισμός	-2,3	10,2	-3,1	1,5
Εισαγόμενα προϊόντα	-1,7	-2,4	-5,6	22,2
Μηχανοκίνητα οχήματα	-5,1	-8,3	-13,7	9,4
Άλλα εισαγόμενα	0,9	1,8	-0,4	12,8
Υπηρεσίες	3,7	4,4	3,2	41,1

πολιτισμού και εστιατορίων και ξενοδοχείων, ενώ πτώση σημειώθηκε στους τομείς των μεταφορών και επικοινωνιών.

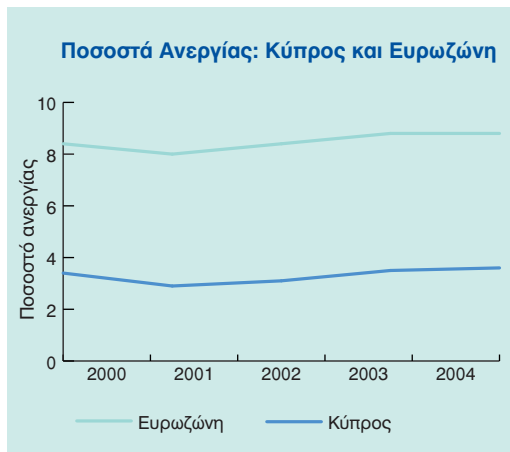
Κατά το 2004 η αύξηση της παραγωγικότητας, σε συνδυασμό με την αύξηση της απασχόλησης κατά 1,7% συντέινε ώστε το Α.Εγχ.Π να αυξηθεί κατά 3,7%.

Η συνολική παραγωγικότητα της οικονομίας ανήλθε κατά 2,0% σε σύγκριση με άνοδο 0,8% τον προηγούμενο χρόνο.

Θα πρέπει να σημειωθεί, ότι οι πραγματικές απολαβές των εργαζομένων αυξήθηκαν κατά 1,3% το 2004, ποσοστό χαμηλότερο από τη βελτίωση της παραγωγικότητας.

Στον τομέα της αγοράς εργασίας, ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων αυξήθηκε κατά 5,8% το 2004, σε σύγκριση με άνοδο 13,3% το 2003, ενώ ως ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού η ανεργία ανήλθε οριακά από το 3,5% στο 3,6%. Ας σημειωθεί, επίσης, ότι κατά το 2004 το ποσοστό ανεργίας, σύμφωνα με την έρευνα εργατικού δυναμικού που διεξάγεται για το δεύτερο τρίμηνο έκαστου έτους, έφθασε στο 4,3%, σε σύγκριση με 4,1% το 2003.

Δημόσια Οικονομικά

Σύμφωνα με τους προκαταρκτικούς δημοσιονομικούς λογαριασμούς του τομέα της γενικής κυβέρνησης, όπως αυτοί καταρτίζονται από τη ΣΥΚ, το έλλειμμα του δημόσιου τομέα μειώθηκε σημαντικά το 2004 σε σύγκριση με το 2003. Ως ποσοστό του Α.Εγχ.Π. το έλλειμμα υπολογίζεται στο 4,2%, σε σύγκριση με 6,3% το προηγούμενο έτος, εξακολουθώντας όμως, για τρίτη συνεχή χρονιά, να ξεπερνά το 3,0% που είναι το αντίστοιχο κριτήριο του Μάαστριχτ. Ο ρυθμός αύξησης των δημόσιων εσόδων αυξήθηκε, κατά το 7,7%, σε σύγκριση με 15,8% το 2003, ενώ ταυτόχρονα, οι δημόσιες δαπάνες σημείωσαν οριακή αύξηση της τάξης του 2,7% σε σύγκριση με σημαντική αύξηση της τάξης του 19,6% το 2003.

Οι τρέχουσες δαπάνες σημείωσαν μικρή αύξηση της τάξης του 7,0% κυρίως λόγω της σημαντικής μείωσης των επιδοτήσεων κατά 12,7% και των αμυντικών δαπανών κατά 50,4% σύμφωνα με τον εγκριθέντα Κρατικό Προϋπολογισμό. Όσον αφορά τους μισθούς και τα ημερομίσθια σημειώνεται ότι, η καταγραφείσα αύξηση είναι 7,8%. Οι κεφαλαιουχικές δαπάνες κατέγραψαν σημαντική μείωση της τάξης του 25,2%, η οποία οφείλεται σε αλλαγή της μεθοδολογίας κατηγοριοποίησης, κατά το 2004.

Κατά το υπό ανασκόπηση έτος σημειώθηκε σημαντική αύξηση στα φορολογικά έσοδα. Αναλυτικότερα, τα έσοδα από τους άμεσους φόρους ανήλθαν κατά 8,8%, κυρίως λόγω της αύξησης των εσόδων από τον εταιρικό φόρο κατά 16% και από τον φόρο κεφαλαιουχικών κερδών κατά 20%. Οι έμμεσοι φόροι κατέγραψαν άνοδο της τάξης του 6,8%, κυρίως λόγω της συνεχιζόμενης επίδρασης της αύξησης των φόρων καταναλώσεως και τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης. Η ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας κατά το 2004 συνέβαλε στη βελτίωση των φορολογικών εσόδων. Θετικό ρόλο στην ενίσχυση των δημόσιων εσόδων αποτέλεσε η κατανομή στο έτος 2004 ποσού £20 εκ. που προήλθε από τη φορολογική αμνηστία, η οποία τέθηκε σε ισχύ το Σεπτέμβριο του 2004.

Το 2004, το δημοσιονομικό έλλειμμα, που σε απόλυτους αριθμούς ανήλθε στα £306,3 εκατ., χρηματοδοτήθηκε, κυρίως, με εξωτερικό δανεισμό. Ιδιαίτερα, το Πρόγραμμα Μεσοπρόθεσμων Ευρωπαϊκών Χρεογράφων (EMTN) αξίας €500,0 εκατ. αποτέλεσε το 78,4% του συνολικού εξωτερικού δανεισμού κατά το υπό επισκόπηση έτος. Όσον αφορά εγχώριες εκδόσεις γραμματίων του δημοσίου και χρεογράφων αναπτύξεως, η κυβέρνηση δανείσθηκε £100,1 εκατ. από το μη-τραπεζικό τομέα και αποπλήρωσε συνολικά £131,6 εκατ. προς τις εμπορικές τράπεζες.

Το καθαρό δημόσιο χρέος, εξαιρουμένου του ενδοκυβερνητικού χρέους, ανήλθε στο 71,9% του Α.Εγχ.Π., σε σύγκριση με 69,8% το 2003, συνεχίζοντας έτσι να βρίσκεται πάνω από το όριο του αντίστοιχου κριτηρίου του Μάαστριχτ. Το εσωτερικό χρέος, περιλαμβανομένου του ενδοκυβερνητικού, ανήλθε στα £6.559,4 εκατ. ή 90,7% του Α.Εγχ.Π. σε

Δημόσια έσοδα και δαπάνες

€ εκατ.

	2001	2002	2003	2004 (προκ.)
Δημόσια έσοδα και χορηγίες	2.083,7	2.125,1	2.408,0	2.627,7
Άμεσοι φόροι	659,4	641,7	582,0	633,3
Φόρος εισοδήματος	482,8	461,2	386,9	442,8
Έμμεσοι φόροι	722,0	799,3	1.046,4	1.117,9
Φόρος Προστιθέμενης Αξίας	344,7	403,8	548,9	606,5
Φόροι κατανάλωσης	178,4	198,9	282,2	330,9
Εισαγωγικοί δασμοί	73,6	72,5	62,3	35,6
Συνεισφορές στο ταμείο κοιν. ασφαλίσεων	278,0	303,4	322,3	398,2
Άλλα έσοδα	421,8	377,9	452,1	400,9
Ξένες χορηγίες	2,5	2,8	5,3	77,4
Δημόσιες δαπάνες και καθ. δαν/μός	2.213,1	2.398,6	2.824,3	2.934,0
Τρέχουσες δαπάνες	1.995,9	2.166,4	2.518,9	2.705,8
Αγαθά και υπηρεσίες (συμπ. μη ταξινομημένων πληρωμών)	300,4	358,3	355,6	251,7
Μισθοί και ημερομίσθια	559,4	600,5	726,8	783,8
Τρέχουσες πληρωμές	370,0	457,7	595,4	762,0
Κοινωνικές συντάξεις	25,7	26,9	27,4	28,2
Πληρωμές από το ταμείο κοιν. ασφαλίσεων	319,2	355,1	395,9	453,4
Επιδότησεις	91,1	63,9	90,9	79,4
Τόκοι	330,0	304,2	327,0	347,3
Κεφαλαιουχικές δαπάνες	217,2	232,2	305,3	228,3
Επενδύσεις	155,6	174,0	218,8	228,3
Κεφαλαιουχικές πληρωμές	61,6	58,2	86,6	0,0
Πλεόνασμα(+)/έλλειμμα(-) Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης	-9,3	-8,4	-11,5	-9,1
Άλλες αναπροσαρμογές	0,0	-2,0	0,1	9,1
Δημοσ/μικό πλεόνασμα (+)/έλλειμμα(-)	-138,7	-283,9	-427,7	-306,3
Δημοσ/μικό πλεόνασμα (+)/έλλειμμα(-) ως ποσοστό του Α.Εγχ.Π. (%)	-2,3	-4,5	-6,3	-4,2

Δημόσιο χρέος¹⁾

£ εκατ.

	2001	2002	2003	2004 (προκ.)
Εσωτερικό χρέος	5.232,8	5.710,0	6.295,5	6.559,4
Μακροπρόθεσμο χρέος	1.580,5	2.714,8	3.151,1	3.380,4
Χρεόγραφα αναπτύξεως	1.368,1	1.528,9	1.946,5	2.168,3
Κεντρική Τράπεζα	70,0	53,7	52,4	86,2
Εμπορικά τραπεζικά ιδρύματα	695,2	938,9	1.096,1	1.205,3
Ιδιωτικός τομέας	602,5	535,8	797,5	876,4
Εξοφλημένα αποθέματα	0,0	0,0	0,0	0,0
Ταμεία κοινωνικών ασφαλίσεων ²⁾	0,5	0,5	0,5	0,5
Ομολογίες αποταμιεύσεως	20,0	16,5	13,5	10,5
Κεντρική Τράπεζα	3,1	0,0	0,0	0,0
Ιδιωτικός τομέας	16,9	16,5	13,5	10,5
Πιστοποιητικά αποταμιεύσεως	45,7	53,6	69,3	73,9
Ιδιωτικός τομέας	45,7	53,6	69,3	73,9
Άλλα	146,7	1.115,8	1.121,8	1.127,8
Κεντρική Τράπεζα	0,0	961,1	961,1	961,1
Δάνεια αρχής τοπικής αυτοδιοίκησης	146,7	154,7	160,7	166,7
Βραχυπρόθεσμο χρέος	3.652,3	2.995,2	3.144,4	3.179,0
Γραμμάτια δημοσίου	3.113,6	2.995,2	3.144,4	3.179,0
Κεντρική Τράπεζα	179,6	7,9	0,1	0,0
Εμπορικά τραπεζικά ιδρύματα	689,2	533,8	574,4	404,6
Ιδιωτικός τομέας	28,7	52,5	-38,6	1,1
Εξοφλημένα αποθέματα	0,0	0,0	0,0	0,0
Ταμεία κοινωνικών ασφαλίσεων ²⁾	2.216,2	2.401,0	2.608,5	2.773,3
Προκαταβολές Κεντρικής Τράπεζας	538,7	0,0	0,0	0,0
Εξωτερικό χρέος	765,3	849,5	1.063,9	1.422,7
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της Κ.Τ προς το Δ.Ν.Τ	4,8	4,8	4,8	4,8
Μακροπρόθεσμα δάνεια	180,8	152,3	273,4	328,9
Μεσοπρόθεσμα (γραμμάτια του δημοσίου στο εξωτερικό)	515,9	674,8	674,8	974,5
Βραχυπρόθεσμα (γραμμάτια του δημοσίου στο εξωτερικό)	63,9	17,7	111,0	114,5
Σύνολο δημόσιου χρέους	5.998,1	6.559,5	7.359,4	7.982,1
Καθαρό δημόσιο χρέος (εξαιρ. του ενδοκυβερνητικού και των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της Κ.Τ προς το Δ.Ν.Τ)	3.776,6	4.153,3	4.745,7	5.203,6

1) Δυνατόν να υπάρχουν αποκλίσεις μεταξύ κάποιων μεγεθών του πίνακα αυτού, που ετοιμάζεται από το Υπουργείο Οικονομικών και των αντίστοιχων στοιχείων της Κεντρικής Τράπεζας που αναλύονται στην Έκθεση, λόγω διαφορετικής μεθοδολογίας και ορισμών που χρησιμοποιούνται.

2) Ενδοκυβερνητικό χρέος.

σύγκριση με £6.295,5 εκατ. ή 92,6% του Α.Εγχ.Π. τον προηγούμενο χρόνο. Ταυτόχρονα, το εξωτερικό χρέος, συμπεριλαμβανομένου του μεσοπρόθεσμου δανεισμού μέσω Προγραμμάτων Μεσοπρόθεσμων Ευρωπαϊκών Χρεογράφων (EMTN) συνολικής αξίας £974,5 εκατ., ανήλθε στα £1.422,7 εκατ. ή 19,7% του Α.Εγχ.Π. σε σύγκριση με £1.063,9 εκατ. ή 15,6% του Α.Εγχ.Π. το 2003. Η σημειωθείσα αύξηση κατά 44,4% των EMTN σε σύγκριση με το 2003, οφείλεται στην προαναφερόμενη έκδοση αξίας €500,0 εκατ.

Κατά το 2004, η Κύπρος εξακολούθησε να μην πληροί τα δημοσιονομικά κριτήρια σύγκλισης της Συνθήκης του Μάαστριχτ με αποτέλεσμα, από την 1η Μαΐου, 2004, να συμπεριληφθεί στη Διαδικασία Υπερβολικού Ελλείμματος (Excessive Deficit Procedure), σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες της ΕΕ. Ως εκ τούτου, η κυβέρνηση έθεσε ως στόχο τη βελτίωση των δημοσιονομικών και εξήγγειλε πακέτο δημοσιονομικών μέτρων που ενσωματώθηκαν στα Προγράμματα Σύγκλισης, που υποβλήθηκαν στην ΕΕ το Μάιο για την περίοδο 2003-2007 και το Δεκέμβριο για την περίοδο 2004-2008. Βάσει αυτού του Προγράμματος, το έλλειμμα του ευρύτερου δημόσιου τομέα για το 2004 μειώθηκε στο 4,2% του Α.Εγχ.Π. ενώ προβλέπεται, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Υπουργείου Οικονομικών, να ακολουθήσει καθοδική πορεία από το 2005 μέχρι το 2008 με ποσοστά -2,9%, -1,7%, -1,5% και -0,9% αντίστοιχα. Το χρέος του τομέα της γενικής κυβέρνησης, που ανήλθε στο 71,9% του Α.Εγχ.Π. το 2004, προβλέπεται επίσης να ακολουθήσει καθοδική πορεία από το 2005 μέχρι το 2008 με ποσοστά 71,9%, 69,2%, 65,7% και 58,1% του Α.Εγχ.Π. αντίστοιχα. Το Δεκέμβριο του 2004, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αφού αξιολόγησε θετικά την

εφαρμογή των μέτρων για δημοσιονομική εξυγίανση από μέρους της Κύπρου, κατέθεσε πρόταση για αναστολή της Διαδικασίας Υπερβολικού Ελλείμματος για την Κύπρο. Η πρόταση εγκρίθηκε από το Συμβούλιο Υπουργών Οικονομικών της ΕΕ (ECOFIN) τον Ιανουάριο του 2005.

Ισοζύγιο Πληρωμών

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία για τους πρώτους δέκα μήνες του 2004, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών υπολογίζεται να φθάσει στα £418,8 εκατ. ή 5,8% του Α.Εγχ.Π. το 2004 σε σύγκριση με £205,0 εκατ. ή 3,0% του Α.Εγχ.Π. το 2003. Η επιδείνωση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ήταν αποτέλεσμα της σημαντικής επιδείνωσης του εμπορικού ισοζυγίου και του ισοζυγίου υπηρεσιών, εισοδημάτων και τρεχουσών μεταβιβάσεων. Όσον αφορά το εμπορικό ισοζύγιο, τόσο οι συνολικές εξαγωγές αγαθών (f.o.b.) όσο και οι συνολικές εισαγωγές αγαθών (f.o.b.) παρουσίασαν αύξηση της τάξης του 11,2% και 15,6%, αντίστοιχα. Τούτο είχε ως αποτέλεσμα την επιδείνωση του εμπορικού ελλείμματος, που αυξήθηκε στο 26,2% του Α.Εγχ.Π. το 2004 από το 23,8% του Α.Εγχ.Π. το 2003. Ιδιαίτερα αισθητή ήταν η αύξηση στις εισαγωγές αυτοκινήτων, λόγω μείωσης στους καταναλωτικούς φόρους σε πολλές κατηγορίες οχημάτων το Νοέμβριο του 2003. Επίσης σημαντική ήταν η αύξηση στις εισαγωγές πετρελαιοειδών μετά τη μεγάλη άνοδο στην τιμή του πετρελαίου το δεύτερο εξάμηνο του έτους. Σε ότι αφορά τις υπηρεσίες, ιδιαίτερα αισθητή ήταν η αύξηση των αναχωρήσεων από Κύπριους τουρίστες στο εξωτερικό, κυρίως στην Αθήνα, λόγω των Ολυμπιακών Αγώνων και των φθηνότερων αεροπορικών ναύλων. Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών χρηματοδοτήθηκε κυρίως από άμεσες επενδύσεις και εξωτερικό δανεισμό του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

Ισοζύγιο πληρωμών

£ εκατ.

	2003 (προκ.)			2004 (εκτιμ.)		
	Πίστωση	Χρέωση	Καθαρό Ποσό	Πίστωση	Χρέωση	Καθαρό Ποσό
Τρέχουσες συναλλαγές	3.658,2	3.863,2	205,0	3.983,8	4.402,6	-418,8
Αγαθά, υπηρεσίες και εισοδήματα	3.460,9	3.739,4	278,5	3.705,8	4.207,9	-502,1
Αγαθά και υπηρεσίες	3.210,3	3.290,6	-80,3	3.426,6	3.682,7	-256,1
Αγαθά	494,1	2,111,2	-1.617,1	549,4	2.441,0	-1.891,5
Υπηρεσίες	2.716,2	1.179,4	1.536,8	2.877,2	1.241,7	1.635,4
Μεταφορές	631,2	571,9	59,3	677,7	525,2	152,5
Θαλάσσιες μεταφορές	397,2	373,7	23,5	500,4	309,9	190,4
Αεροπορικές μεταφορές	231,2	179,6	51,6	168,5	205,4	-36,9
Άλλες μεταφορές	2,8	18,6	-15,8	8,8	9,9	-1,1
Ταξιδιωτικό	1.073,7	325,7	748,0	1.054,4	377,2	677,2
Επικοινωνίες	25,5	36,5	-11,0	16,5	36,6	-20,1
Κατασκευαστικές υπηρεσίες	79,3	7,6	71,7	68,4	6,9	61,5
Ασφάλειες	17,6	25,9	-8,3	20,9	33,3	-12,4
Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και ενοικίαση	97,0	23,4	73,7	105,4	51,2	54,2
Μηχανοργάνωση και πληροφόρηση	47,7	19,1	28,7	115,3	15,3	100,0
Πνευματικά δικαιώματα	7,8	20,0	-12,2	8,3	25,0	-16,7
Λοιπές επιχειρηματικές υπηρεσίες	543,2	62,3	480,8	642,5	105,6	536,9
Προσωπικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές	5,1	11,5	-6,4	11,6	22,7	-11,1
Υπηρεσίες δημοσίου	188,0	75,4	112,6	156,3	42,8	113,5
Εισοδήματα	250,6	448,8	-198,1	279,2	525,1	-246,0
Τρέχουσες μεταβιβάσεις	197,3	123,8	73,4	278,0	194,7	83,3
Κίνηση κεφαλαίων και χρηματοοικονομικές συναλλαγές			210,0			465,9
Κίνηση Κεφαλαίων	21,3	10,8	10,4	86,7	27,2	59,5
Χρηματοοικονομικές συναλλαγές			199,6			406,4
Άμεσες επενδύσεις			251,9			302,0
Κατοίκων Κύπρου στο εξωτερικό			-271,1			-273,1
Μη κατοίκων στην Κύπρο			523,0			575,2
Επενδύσεις χαρτοφυλακίου			147,5			90,3
Απαιτήσεις			-253,8			-861,9
Υποχρεώσεις			401,3			952,2
Χρηματοοικονομικά παράγωγα			8,6			-17,6
Λοιπές επενδύσεις			-319,6			211,0
Απαιτήσεις			-1.252,2			-937,4
Υποχρεώσεις			932,2			1.148,4
Συναλλαγματικά διαθέσιμα			111,2			-179,3
Καθαρά λάθη και παραλείψεις			-5,0			-47,2

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και Στατιστική Υπηρεσία.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, από το 2002 τα στοιχεία του ισοζυγίου πληρωμών συλλέγονται από την Κεντρική Τράπεζα σύμφωνα με τη μεθοδολογία που έχει καθορίσει η Στατιστική Υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Eurostat). Το νέο σύστημα παράγει, επί του παρόντος, τριμηνιαία στοιχεία από τις μηνιαίες στατιστικές καταστάσεις που υποβάλλουν οι τράπεζες για τις συναλλαγές που διενεργούν με μη-κατοίκους Κύπρου, είτε για ίδιο λογαριασμό είτε για λογαριασμό κατοίκων πελατών τους (settlements-based system). Η Κεντρική Τράπεζα συμπληρώνει τις πληροφορίες με δειγματοληπτικές έρευνες τις οποίες διεξάγει ανάμεσα σε ειδικές κατηγορίες κατοίκων. Λόγω της εφαρμογής του νέου συστήματος, έχει βελτιωθεί η συλλογή στατιστικών στοιχείων, ιδιαίτερα σε σχέση με την κατηγορία των εξαγωγών υπηρεσιών. Επιπρόσθετα, από το 2002, ο καταρτισμός των στοιχείων γίνεται σύμφωνα με τον ορισμό του “κατοίκου”, όπως αυτός καθορίζεται από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την ΕΕ. Σύμφωνα με τον προαναφερθέντα ορισμό, “κάτοικος” θεωρείται το φυσικό πρόσωπο που διαμένει στην Κύπρο για περισσότερο από ένα χρόνο και το νομικό πρόσωπο που λειτουργεί και έχει φυσική παρουσία στην Κύπρο πέραν του ενός έτους. Συνεπώς, οι εταιρίες διεθνών δραστηριοτήτων, με φυσική παρουσία πέραν του ενός έτους, οι οποίες με τον προηγούμενο ορισμό θεωρούνταν ως “μη κάτοικοι”, από το 2002 θεωρούνται ως “κάτοικοι”.

Εμπορικό Ισοζύγιο

Κατά το 2004 οι εξελίξεις στο εμπορικό ισοζύγιο είχαν ως κύριο χαρακτηριστικό την αύξηση των συνολικών εισαγωγών. Οι συνολικές εξαγωγές επίσης αυξήθηκαν αλλά σε απόλυτους όρους ήταν χαμηλότερες από τις συνολικές εισαγωγές.

Συγκεκριμένα, οι συνολικές εισαγωγές παρουσίασαν αύξηση της τάξης του 16,3% το 2004, έναντι μείωσης της τάξης του 6,9% που καταγράφηκε το προηγούμενο έτος. Οι συνολικές εισαγωγές καταναλωτικών αγαθών σημείωσαν αύξηση της τάξης του 8,4% το 2004, σε σύγκριση με μείωση 0,5% το 2003. Οι εισαγωγές ενδιάμεσων αγαθών και πρώτων υλών παρουσίασαν άνοδο της τάξης του 14,0% το 2004, σε σύγκριση με οριακή αύξηση 0,1% το 2003. Οι συνολικές εισαγωγές κεφαλαιουχικών αγαθών διευρύνθηκαν κατά 19,4% κατά το 2004, σε σύγκριση με αύξηση της τάξης του 5,7% που καταγράφηκε τον προηγούμενο χρόνο. Σημαντική άνοδος παρατηρήθηκε στις εισαγωγές μεταφορικού εξοπλισμού και ανταλλακτικών της τάξης του 50,0% το 2004 σε σύγκριση με μείωση 18,9% τον προηγούμενο χρόνο. Κατά το υπό ανασκόπηση έτος, καταγράφηκε σημαντική αύξηση της αξίας των εισαγωγών πετρελαιοειδών λόγω της άνοδου της τιμής του αργού πετρελαίου στις διεθνείς αγορές.

Οι συνολικές εξαγωγές παρουσίασαν αύξηση της τάξης του 15,6% το 2004, σε σύγκριση με μείωση 6,7% που καταγράφηκε το 2003.

Υπηρεσίες, Εισοδήματα και Τρέχουσες Μεταβιβάσεις

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών, εισοδημάτων και τρεχουσών μεταβιβάσεων υπολογίζεται να φθάσει στα £1472,8 εκατ. κατά το 2004 σε σχέση με £1412,1 εκατ. το 2003. Η βελτίωση οφείλεται, κυρίως, στην καλύτερη απόδοση στις εξαγωγές υπηρεσιών. Πιο συγκεκριμένα ο τομέας των “Λοιπών Επιχειρηματικών Υπηρεσιών” κατέγραψε αύξηση της τάξης του 18,3%. Επίσης μεγάλη απόδοση είχε ο τομέας “Μηχανογράφηση και πληροφορική” καταγράφοντας αύξηση της τάξης του 141,7%.

Εισαγωγές (c.i.f.) κατά οικονομικό προορισμό

£ εκατ.

	2002	2003	2004	% μεταβολή	
				2003/2002	2004/2003
Καταναλωτικά αγαθά	713,6	667,7	724,0	-0,5	8,4
Ενδιάμεσα αγαθά - πρώτες ύλες	725,0	727,2	829,0	0,1	14,0
Κεφαλαιουχικά αγαθά	246,8	263,4	314,4	5,7	19,4
Μεταφορές εξοπλισμός και Ανταλλακτικά	397,2	326,8	490,4	-18,9	50,0
Καύσιμα και λιπαντικά	269,7	226,8	283,5		
Μη ταξινομηθέντα	134,3	92,1	38,0		
Συνολικές εισαγωγές	2.486,6	2.304,0	2.679,3	-6,9	16,3

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

Κατά το 2004, το πλεόνασμα στο λογαριασμό ταξιδιωτικών υπηρεσιών κατέγραψε μείωση. Πιο συγκεκριμένα, τα έσοδα από τον τουρισμό σημείωσαν μείωση της τάξης του 3,0% το 2004, σε σχέση με μείωση της τάξης του 10,4% την προηγούμενη χρονιά. Το 2004 άρχισε η συλλογή στοιχείων που αφορούν τα καθημερινά έξοδα συντήρησης και διαβίωσης εντός των επαύλεων που αγόρασαν ξένοι, οι οποίοι διαμένουν στην Κύπρο λιγότερο από ένα έτος. Τα έξοδα αυτά δεν περιλαμβάνονταν στα έως τότε «έσοδα από τον τουρισμό». Τα προκαταρκτικά στοιχεία καταδεικνύουν τα έσοδα αυτά να φθάνουν τα 60 εκ. λίρες. Τα έξοδα για την αγορά τουριστικών υπηρεσιών στο εξωτερικό αυξήθηκαν σημαντικά λόγω της μείωσης των τιμών των αεροπορικών ναύλων αλλά και λόγω των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα το καλοκαίρι του 2004.

Ο λογαριασμός εισοδημάτων παρουσίασε έλλειμμα ύψους £246,0 εκατ. το 2004 σε σχέση με έλλειμμα £198,1 εκατ. το 2003. Η οριακή αυτή επιδείνωση οφείλεται κυρίως στη μείωση εισοδημάτων από εργασία.

Χρηματοοικονομικές συναλλαγές

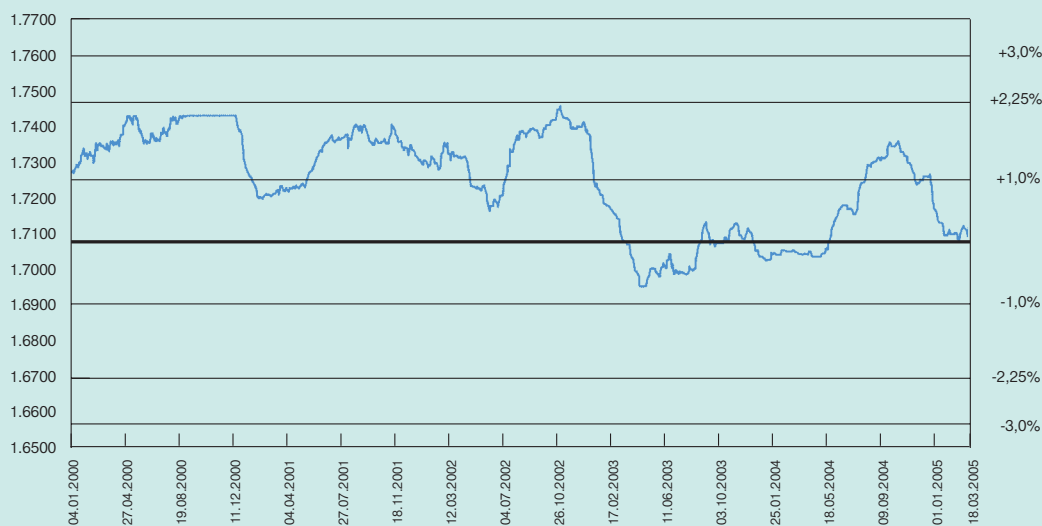
Το ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών παρουσίασε πλεόνασμα ύψους £465,9 εκατ. το 2004 σε σύγκριση με πλεόνασμα ύψους £210,0 εκατ. το 2003. Πιο συγκεκριμένα, στις άμεσες επενδύσεις σημειώθηκε καθαρή εισροή ύψους £302,0 εκατ. το 2004, σε σύγκριση με καθαρή εισροή £251,9 εκατ. το 2003. Σε σχέση με τις επενδύσεις χαρτοφυλακίου καταγράφηκε εισροή £90,3 εκατ. το 2004 σε σύγκριση με εισροή £147,5 εκατ. το 2003. Στην κατηγορία των λοιπών επενδύσεων σημειώθηκε σημαντική καθαρή εισροή ύψους £211,0 εκατ. το 2004 σε σύγκριση με εκροή ύψους £319,6 εκατ. το 2003.

Διεθνή Αποθέματα

Κατά το τέλος του 2004 τα επίσημα συναλλαγματικά αποθέματα έφθασαν στα £1750,5 εκατ. έναντι £1607,3 εκατ. το τέλος του 2003. Ο δείκτης κάλυψης των συνολικών εισαγωγών αγαθών από τα επίσημα αποθεματικά ήταν 7,9 μήνες το 2004 έναντι 8,7 μηνών το 2003.

Συναλλαγματική ισοτιμία της κυπριακής λίρας έναντι του ευρώ

Σημείωση: Τα επίσημα περιθώρια διακύμανσης της κυπριακής λίρας έναντι του ευρώ είναι καθορισμένα στο $\pm 15\%$

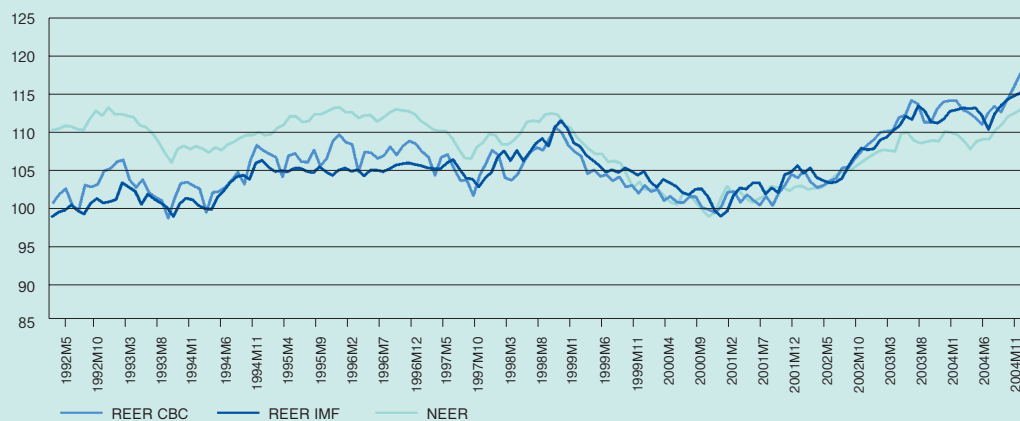
Συναλλαγματικές Ισοτιμίες

Η κυπριακή λίρα παρουσίασε ενδυνάμωση έναντι του ευρώ, φτάνοντας τα 1,7255 ευρώ τον Δεκέμβριο 2004, σε σύγκριση με 1.7087 ευρώ τον τελευταίο μήνα του 2003. Από τον Αύγουστο 2001 το περιθώριο διακύμανσης του κυπριακού νομίσματος έναντι του ευρώ έχει καθοριστεί στο $\pm 15,0\%$ από την κεντρι-

κή ισοτιμία και είναι ήδη ευθυγραμμισμένο με το αντίστοιχο περιθώριο διακύμανσης που ισχύει στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών II (ΜΣΙ ΙΙ). Κατά το 2004, οι διακυμάνσεις του κυπριακού νομίσματος έναντι του ευρώ περιορίστηκαν, όπως και τα προηγούμενα χρόνια, κάτω από το $\pm 2,25\%$.

Σταθμισμένη Συναλλαγματική Ισοτιμία της Κυπριακής Λίρας (στάθμιση ΔΝΤ)

(Έτος Βάσης 2000=100)

Οι διακυμάνσεις της ισοτιμίας της κυπριακής λίρας έναντι των άλλων διεθνών νομισμάτων διαμορφώθηκαν, με βάση το ισχύον πλαίσιο συναλλαγματικής πολιτικής, από τις εξελίξεις στις διεθνείς αγορές συναλλάγματος. Κατά το υπό επισκόπηση έτος, καταγράφηκε σημαντική αποδυνάμωση του δολαρίου έναντι του ευρώ και της στερλίνας αλλά σε μικρότερο βαθμό έναντι του γεν. Το Δεκέμβριο, 2004, το αμερικάνικο νόμισμα έφθασε το επίπεδο των 1,34 δολαρίων ανά ευρώ που ήταν η χαμηλότερή του τιμή από τον Ιανουάριο του 1999, ημερομηνία εισαγωγής του ευρώ. Πορεία ενδυνάμωσης έναντι του δολαρίου ακολούθησε και η στερλίνα, φθάνοντας στα 1,93 δολάρια το Δεκέμβριο, 2004, καταγράφοντας την υψηλότερη τιμή της έναντι του δολαρίου τα τελευταία δέκα χρόνια. Η συνεχιζόμενη υποτονική πορεία του δολαρίου αντικατοπτρίζει, εν πολλοίς, τη συνεχιζόμενη αρνητική ψυχολογία των επενδυτών έναντι του δολαρίου λόγω των δίδυμων ελλειμμάτων που μαστίζουν την αμερικανική οικονομία, δηλαδή, του δημοσιονομικού ελλείμματος και του ελλείμματος στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών.

Αντικατοπτρίζοντας τις διακυμάνσεις των διεθνών νομισμάτων, η κυπριακή λίρα παρουσίασε σημαντική ενδυνάμωση έναντι του δολαρίου, φθάνοντας τα 2,31 δολάρια το Δεκέμβριο, 2004, σε σύγκριση με 2,10 που ίσχυσε την αντίστοιχη περίοδο του 2003. Η Κυπριακή λίρα παρουσίασε αποδυνάμωση έναντι της στερλίνας από τις αρχές του 2004, φθάνοντας στις 1,13 - 1,16 στερλίνες τους καλοκαιρινούς μήνες. Σημαντική ενδυνάμωση παρατηρήθηκε από το μήνα Σεπτέμβριο έως και το Δεκέμβριο, 2004, φθάνοντας τις 1,20 στερλίνες.

3.2 Νομισματική Πολιτική και Νομισματικές Εξελίξεις

Νομισματική πολιτική

Η περίοδος χαλαρής νομισματικής πολιτικής για τις κύριες νομισματικές αρχές ολοκληρώθηκε, με εξαίρεση την ΕΚΤ η οποία έκρινε ότι, με μικρή αλλά σταθερή οικονομική μεγέθυνση και τον πληθωρισμό υπό έλεγχο λόγω του δυνατού ευρώ, η στάση αναμονής ήταν η δέουσα νομισματική πολιτική για τη ζώνη του ευρώ το 2004. Η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ υπό το βάρος των διογκωμένων δίδυμων ελλειμμάτων, της συνεχούς αύξησης στις καταναλωτικές δαπάνες και της ταυτόχρονης μείωσης στις αποταμιεύσεις των νοικοκυριών, καθώς επίσης της ανόδου στις τιμές των ακινήτων, προέβη σε πέντε αυξήσεις κατά 25 μονάδες βάσης έκαστη. Η Τράπεζα της Αγγλίας προέβη σε τέσσερις αυξήσεις κατά 25 μονάδες βάσης έκαστη, λόγω κυρίως, της ανόδου στις τιμές των ακινήτων σε συνδυασμό με τη σταθερή οικονομική μεγέθυνση της χώρας.

Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου κατά το μεγαλύτερο μέρος του 2004 τήρησε στάση αναμονής, με μια μόνο αύξηση κατά 100 μονάδες βάσης στο επιτόκιο οριακής χρηματοδότησης τον Απρίλιο, το οποίο ανήλθε στο 5,50%. Η αύξηση στα βασικά επιτόκια αποτέλεσε αντίδραση στις αβάσιμες φήμες περί υποτίμησης της κυπριακής λίρας και έστειλε ισχυρό μήνυμα στήριξης, υπό το φως εκροών κεφαλαίων ως αποτέλεσμα της πολιτικής αβεβαιότητας και της πλήρους άρσης των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων, μετά την 1η Μαΐου, 2004. Η αύξηση του επιτοκίου τον Απρίλιο συνέβαλε στην ενδυνάμωση της εμπιστοσύνης του κοινού στην κυπριακή λίρα και την αναστροφή της τάσης των εκροών συναλλάγματος που είχε παρατηρηθεί προηγουμένως.

Νομισματικές εξελίξεις

Ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης της συνολικής προσφοράς χρήματος (M2) σημείωσε επιτάχυνση, με αποτέλεσμα το Δεκέμβριο του 2004 να αυξηθεί στο 5,6%, σε σύγκριση με 4,0% το Δεκέμβριο 2003. Σύμφωνα με προκαταρκτικά στοιχεία, ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης της προσφοράς χρήματος, συμπεριλαμβανομένων των Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων (M2C), κατέγραψε επίσης αύξηση της τάξης του 6,8%, σε σύγκριση με 5,6% τον προηγούμενο χρόνο.

Οι κυριότεροι παράγοντες που επηρέασαν την επέκταση του M2 ήταν η επιτάχυνση των πιστώσεων προς τον ιδιωτικό τομέα και η αύξηση στα συναλλαγματικά διαθέσιμα. Συγκεκριμένα, οι τραπεζικές χορηγήσεις στον ιδιωτικό τομέα αυξήθηκαν κατά 6,5% ή £536,2 εκατ. το 2004, σε σύγκριση με 5,0% ή £397,9 εκατ. το προηγούμενο έτος. Οι πιστώσεις προς το δημόσιο τομέα παρουσίασαν μείωση της τάξης του 6,0% ή £113,7 εκατ. το 2004, σε σύγκριση με αύξηση 9,8% ή £169,9 εκατ. το 2003. Η επιτάχυνση στο ρυθμό μεγέθυνσης των πιστώσεων προς τον ιδιωτικό τομέα αποδίδεται στη γενική ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας και αντανακλάται ειδικότερα στους τομείς των κατασκευών και προσωπικών-επαγγελματικών δανείων. Τα καθαρά συναλλαγματικά διαθέσιμα σημείωσαν αύξηση της τάξης των £317,5 εκατ. το 2004, σε σύγκριση με αύξηση £352,2 εκατ. το 2003. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται πρωτίστως στην έκδοση τον Ιούλιο του ευρωχρεογράφου (EMTN) εκ μέρους της κυβέρνησης, αξίας €500,0 εκατ.

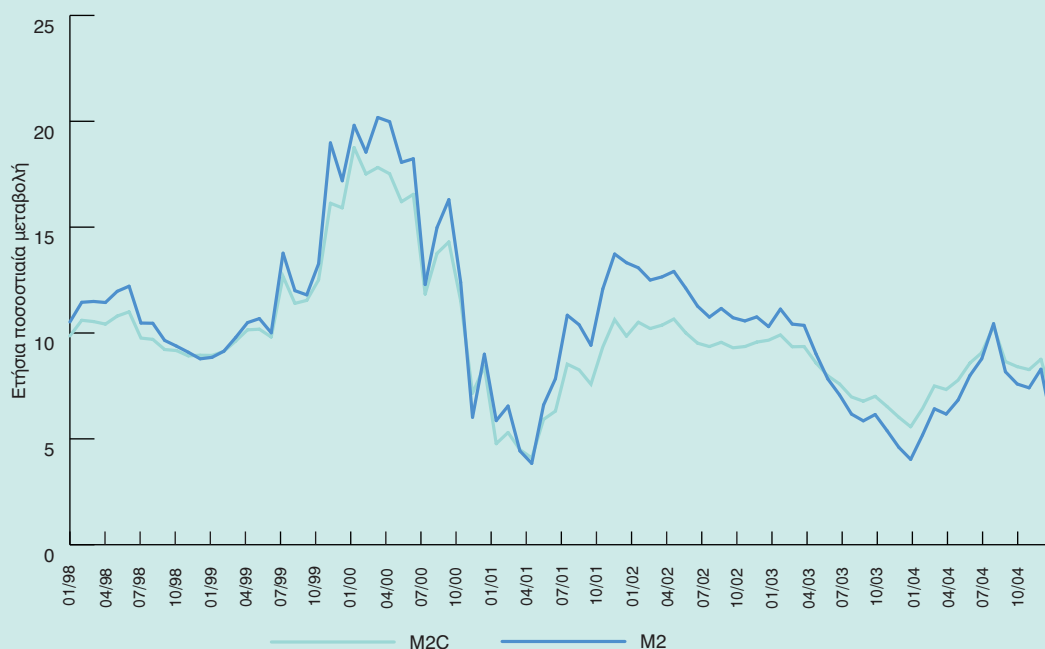
Όσον αφορά τις εξελίξεις στις συνιστώσες του M2, η προσφορά χρήματος (M1), η οποία αποτελείται από το νόμισμα σε κυκλοφορία και τις καταθέσεις όψεως, κατέγραψε αύξηση της τάξης του 10,6% ή £146,6

εκατ. το 2004, σε σύγκριση με αύξηση 32,6% ή £338,3 εκατ. το 2003. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στην επιβράδυνση που παρουσίασε το νόμισμα σε κυκλοφορία και, κυρίως, στην αισθητή αύξηση στις καταθέσεις προθεσμίας σε εγχώριο νόμισμα το 2004, ως αποτέλεσμα της αυξημένης προτίμησης του κοινού για καταθέσεις προθεσμίας αντί καταθέσεων όψεως, ακριβώς η αντίθετη τάση που παρατηρήθηκε τον προηγούμενο χρόνο. Αυτό αποδίδεται, εν μέρει, στα ψηλότερα επιτόκια, ειδικότερα μετά την αύξηση στο βασικό επιτόκιο τον Απρίλιο, η οποία ενίσχυσε την εμπιστοσύνη του κοινού στο εγχώριο νόμισμα.

Το εν λόγω γεγονός επηρέασε θετικά τη δευτερογενή ρευστότητα και οι καταθέσεις προθεσμίας σε εγχώριο νόμισμα παρουσίασαν άνοδο κατά 1,5%, ενώ οι καταθέσεις όψεως κατέγραψαν άνοδο κατά 6,4%. Τα αντίστοιχα ποσοστά για το 2003 ήταν πτώση 1,7% στις καταθέσεις προθεσμίας και άνοδος 37,8% στις καταθέσεις όψεως. Επιπρόσθετα, τόσο οι καταθέσεις όψεως όσο και προθεσμίας των κατοίκων Κύπρου σε ξένο νόμισμα παρουσίασαν σημαντική άνοδο. Το γεγονός ήταν αναμενόμενο μετά την 1η Μαΐου, 2004 αφού οι Κύπριοι δύνανται να έχουν καταθέσεις σε ξένο νόμισμα χωρίς συναλλαγματικούς περιορισμούς. Η αύξηση στις καταθέσεις των Κυπρίων σε ξένο νόμισμα επηρέασε επίσης θετικά τη δευτερογενή ρευστότητα.

Η ανάλυση των τραπεζικών πιστώσεων κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας δείχνει ότι το 2004 οι περισσότεροι τομείς παρουσίασαν αποπληρωμές δανείων. Σε αντιδιαστολή, οι τομείς των προσωπικών-επαγγελματικών δανείων, καθώς επίσης των κατασκευών, συνέχισαν να απορροφούν το μεγαλύτερο τμήμα των νέων καθαρών πιστώσεων, με μερίδια 74,1% και 32,7%,

M2 και M2C

Συνολική προσφορά χρήματος

£ χιλιάδες

	Υπόλοιπα τέλος περιόδου		Μεταβολή		
	2004	2003	2004	2004	
				1ο εξάμηνο	2ο εξάμηνο
Προσφορά χρήματος (M1)	1.523.695	338.339	146.593	15.220	131.373
Νόμισμα σε κυκλοφορία	513.752	74.393	46.515	6.287	40.228
Καταθέσεις όψεως	921.319	237.720	55.438	-38.574	94.012
Καταθέσεις σε ξένο νόμισμα από κατοίκους Κύπρου	88.624	26.226	44.640	47.507	-2.867
Δευτερογενής ρευστότητα	7.448.050	-9.360	331.006	318.610	12.396
Καταθέσεις ταμειωτηρίου	319.645	55.102	25.055	14.032	11.023
Καταθέσεις προθεσμίας	6.534.831	-114.289	95.623	124.016	-28.393
Καταθέσεις σε ξένο νόμισμα από κατοίκους Κύπρου	593.574	49.827	210.328	180.562	29.766
Συνολική προσφορά χρήματος (M2)	8.971.745	328.979	477.599	333.830	143.769

Παράγοντες που επηρεάζουν τη συνολική προσφορά χρήματος

€ χιλιάδες

	Υπόλοιπα τέλος περιόδου	Μεταβολή			
		2004	2003	2004	
				2004	1ο εξάμηνο
Καθαρά συναλλαγματικά διαθέσιμα	1.153.310	352.164	317.486	89.523	227.963
Επίσημα συναλλαγματικά διαθέσιμα (καθ.)	1.711.488	-136.312	157.837	29.969	127.868
Τραπεζικό σύστημα (καθ.)	-589.382	478.656	174.765	68.105	106.660
Διαθέσιμα στο ΔΝΤ	31.204	9.820	-15.116	-8.551	-6.565
Πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα	8.838.151	397.893	536.152	325.726	210.426
Τραπεζικό σύστημα	8.838.151	397.893	536.152	325.726	210.426
Νομισματικές Αρχές	0	0	0	0	0
Πιστώσεις προς το δημόσιο τομέα	1.794.577	169.944	-113.676	85.054	-198.730
Κεντρική Κυβέρνηση	1.835.535	178.520	-121.414	81.753	-203.167
Χορηγήσεις και δάνεια	1.071.438	19.095	21.473	7.364	14.109
Αξιόγραφα	1.693.015	316.271	-37.083	34.021	-71.104
Καταθέσεις ¹⁾	-928.918	-156.846	-105.804	40.368	-146.172
Κυβερνητικοί αντιπρόσωποι ²⁾	-9.754	1.244	-7.378	-5.250	-2.128
Χορηγήσεις και δάνεια	23	-48	0	-3	3
Καταθέσεις ¹⁾	-9.777	1.292	-7.378	-5.247	-2.131
Διαθέσιμα στο ΔΝΤ	-31.204	-9.820	15.116	8.551	6.565
Αταξινόμητα στοιχεία	-2.814.293	-591.022	-262.363	-166.473	-95.890
Συνολική προσφορά χρήματος	8.971.745	328.979	477.599	333.830	143.769

1) Η παύλα (-) υποδηλώνει αύξηση. Χωρίς πρόσημο υποδηλώνει μείωση.

2) Αποτελούνται από το Συμβούλιο Αμπελοουργικών Προϊόντων και την Επιτροπή Σιτηρών Κύπρου.

αντίστοιχα, σε σύγκριση με μερίδια 50,4% και 45,1% το προηγούμενο έτος. Σημειώνεται ότι το ποσοστό των νέων προσωπικών-επαγγελματικών δανείων που αφορούσε την αγορά οικίας ήταν 34,5% το 2004, σε σύγκριση με 62,5% το 2003. Η μείωση στο ποσοστό μπορεί να οφείλεται, εν μέρει, στην Οδηγία της Κεντρικής Τράπεζας, που εκδόθηκε το Νοέμβριο, 2003, αναφορικά με την παραχώρηση δανείων μέχρι το 70% της αξίας του ακινήτου ως επαρκή εξασφα-

λιση των τραπεζικών ιδρυμάτων.

Όσον αφορά το δανεισμό των Κυπρίων σε ξένο νόμισμα, το ευρώ εξακολούθησε να επικρατεί στις προτιμήσεις των δανειζομένων, με μερίδιο 69,7% στο τέλος του 2004, σε σχέση με 70,5% στο τέλος του 2003. Τα δάνεια σε δολάρια ανήλθαν στο 8,4% του συνόλου των δανείων σε συνάλλαγμα στο τέλος του 2004 σε σύγκριση με 9,3% στο τέλος του προηγούμενου χρόνου.

Τραπεζικές πιστώσεις κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

£ χιλιάδες

	Υπόλοιπα τέλος περιόδου		Μεταβολή		Μερίδιο (%) ¹⁾	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Δημόσια Ιδρύματα και Οργανισμοί ²⁾	267.830	279.963	19.326	12.133	4,8	1,9
Γεωργία	111.572	116.799	-1.281	5.227	-0,3	0,8
Μεταλλεία	29.528	27.239	2.540	-2.289	0,6	-0,3
Μεταποίηση	540.162	524.179	-20.559	-15.983	-5,1	-2,5
Μεταφορές και Επικοινωνίες	133.776	106.975	-2.508	-26.801	-0,6	-4,1
Εξωτερικό και Εγχώριο Εμπόριο	1.604.835	1.561.703	-10.210	-43.132	-2,6	-6,7
Κτήρια και Κατασκευές	1.377.888	1.588.418	180.116	210.530	45,1	32,7
Τουρισμός	849.508	878.537	30.697	29.029	7,7	4,5
Προσωπικά και Επαγγελματικά	3.760.400	4.237.621	201.245	477.221	50,4	74,1
Προεξοφλήσεις Συναλλαγματικών:						
Εσωτερικού	4.081	2.987	152	-1.094	0,0	-0,2
Εξωτερικού	3.187	2.024	-136	-1.163	0,0	-0,2
Σύνολο	8.682.767	9.326.445	399.382	643.678	100,0	100,0

1) Αναφέρεται στη μεταβολή των πιστώσεων. 2) Περιλαμβάνονται και δάνεια προς την κεντρική κυβέρνηση.

Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα

Τέλος περιόδου	Σύνολο καταθέσεων		Σύνολο δανείων	
	Ποσό £'000	Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή	Ποσό £'000	Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή
1995	1.802.002	12,0	1.651.945	13,7
1996	1.976.253	9,7	1.838.032	11,3
1997	2.188.198	10,7	1.991.267	8,3
1998	2.416.375	10,4	2.132.803	7,1
1999	2.570.687	6,4	2.410.214	13,0
2000	2.821.560	9,8	2.483.933	3,1
2001	3.109.080	10,2	2.519.097	1,4
2002	3.513.363	13,0	2.670.250	6,0
2003	3.985.863	13,4	2.947.042	10,4
2004 (προκ.)	4.245.433	6,5	3.279.538	11,3

Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα

Το 2004, τα Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα (ΣΠΙ) κατέγραψαν μεγαλύτερη αύξηση από τις εμπορικές τράπεζες όσον

αφορά τις καταθέσεις και τα δάνεια σε εγχώριο νόμισμα, βελτιώνοντας έτσι τα μερίδιά τους στην τραπεζική αγορά. Σύμφωνα με προκαταρκτικά στοιχεία, οι καταθέσεις στα

ΣΠΙ αποτελούσαν το 37,0% στο σύνολο των καταθέσεων σε εγχώριο νόμισμα στο τέλος του 2004, σε σύγκριση με 36,2% το προηγούμενο έτος, ενώ το μερίδιο των τραπεζών αποτελούσε το υπόλοιπο 63,0% και 63,8%, αντίστοιχα. Οι καταθέσεις των ΣΠΙ διευρύνθηκαν κατά 6,5% το 2004, σε σύγκριση με αύξηση 13,4% το 2003. Ο ρυθμός μεγέθυνσης των καταθέσεων σε κυπριακές λίρες στις εμπορικές τράπεζες, εξαιρουμένων των καταθέσεων των ΣΠΙ με τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα, παρουσίασε αύξηση 2,8% το 2004, σε σύγκριση με μείωση 1,2% τον προηγούμενο χρόνο.

Όσον αφορά τα δάνεια, σύμφωνα με προκαταρκτικά στοιχεία, οι χορηγήσεις που παραχώρησαν τα ΣΠΙ το 2004 αυξήθηκαν κατά 11,3%, σε σύγκριση με αύξηση 10,4% τον προηγούμενο χρόνο. Το μερίδιο των δανείων των ΣΠΙ στο σύνολο των δανείων σε κυπριακές λίρες αυξήθηκε ελαφρώς, φτάνοντας το 29,0% το 2004, σε σύγκριση με 28,0% τον προηγούμενο χρόνο.

Ρευστότητα του τραπεζικού συστήματος

Στη χρηματαγορά, το 2004 παρατηρήθηκαν συνθήκες υπερβάλλουσας τραπεζικής ρευστότητας, μειωμένες, όμως, σε σύγκριση με το 2003. Οι αυξημένες κατά μέσο όρο κυβερνητικές καταθέσεις με την Κεντρική Τράπεζα, κυρίως ως αποτέλεσμα της έκδοσης του ευρωχρεογράφου τον Ιούλιο του 2004 αξίας €500,0 εκατ. και η επιβολή από το Μάιο τήρησης κατώτατων αποθεμάτων στην Κεντρική Τράπεζα ύψους 2% επί των καταθέσεων σε ξένο νόμισμα των τραπεζικών ιδρυμάτων, συνέβαλαν στον περιορισμό της πλεονάζουσας τραπεζικής ρευστότητας το 2004. Αύξηση σημείωσε και το νόμισμα σε κυκλοφορία φθάνοντας, κατά μέσο μηνιαίο όρο, τα £514,1 εκατ. το 2004 από £446,1

εκατ. το 2003 αποτελώντας έτσι επιπρόσθετο παράγοντα στην απορρόφηση της τραπεζικής ρευστότητας. Σε αντιδιαστολή, στην αύξηση της τραπεζικής ρευστότητας συνέβαλαν τα καθαρά συναλλαγματικά διαθέσιμα της Κεντρικής Τράπεζας που κυμαίνονταν κατά μέσο μηνιαίο όρο γύρω στα £1.274,9 εκατ. το 2004, σε σύγκριση με £1.156,6 εκατ. τον προηγούμενο χρόνο. Η Κεντρική Τράπεζα, στα πλαίσια της αντιπληθωριστικής πολιτικής της, παρενέβη στην αγορά χρήματος μέσω δημοπρασιών αποδοχής καταθέσεων (depos), απορροφώντας κατά μέσο μηνιαίο όρο ρευστότητα ύψους £94,4 εκατ. το 2004, σε σύγκριση με £190,8 εκατ. το 2003. Σημειώνεται ότι το Μάιο, τον Ιούνιο και από τα μέσα Νοεμβρίου μέχρι το τέλος του έτους, παρατηρήθηκαν συνθήκες ισορροπημένης τραπεζικής ρευστότητας.

Επιτόκια

Το εγχώριο επιτόκιο οριακής χρηματοδότησης, όπως προαναφέρθηκε, παρέμεινε αναλλοίωτο κατά το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου, με μια μόνο αύξηση κατά μια εκατοστιαία μονάδα τον Απρίλιο. Συγκεκριμένα, αυτό βρισκόταν στο 4,50% μέχρι και τις 30 Απριλίου, οπότε αυξήθηκε στο 5,50% και παρέμεινε στο ίδιο επίπεδο μέχρι το τέλος του έτους. Το αντίστοιχο επιτόκιο στη ζώνη του ευρώ βρισκόταν στο 3,00% για το έτος 2004. Όσον αφορά το επιτόκιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων μιας νύκτας, τούτο ακολούθησε την πορεία του επιτοκίου οριακής χρηματοδότησης, με μια αύξηση από το 2,50% στο 3,50% στις 30 Απριλίου για να παραμείνει σε αυτό το επίπεδο μέχρι το τέλος του 2004. Σε αντιδιαστολή, στη ζώνη του ευρώ, το αντίστοιχο επιτόκιο παρέμεινε στο 1,00% καθόλη τη διάρκεια του έτους. Το μέσο επιτόκιο καταθέσεων διάρκειας μιας νύκτας της εγχώριας διατραπεζικής αγοράς παρουσίασε άνοδο λόγω του

περιορισμού στην υπερβάλλουσα τραπεζική ρευστότητα και της αύξησης του βασικού επιτοκίου τον Απρίλιο. Το εν λόγω επιτόκιο κυμαινόταν κατά μέσο μηνιαίο όρο στο 3,92% το 2004, σε σύγκριση με 3,35% το 2003. Αντικατοπτρίζοντας την πορεία του βασικού επιτοκίου, τα καταθετικά και τα

Αναφορικά με τις αποδόσεις στους τίτλους του δημοσίου, παρατηρήθηκε αύξηση, σε σύγκριση με πέρυσι, στις αποδόσεις όλων των τίτλων, λόγω της αύξησης στα βασικά επιτόκια της ΚΤΚ. Παρόλα αυτά, προς το τέλος του έτους καταγράφηκε πτωτική τάση στις αποδόσεις των εν λόγω τίτλων.

Επιτόκια

ποσοτά %, ετησίως

Περίοδος	Πράξεις ανοικτής αγοράς		Γραμμάτια Δημοσίου			Χρεόγραφα Αναπτύξεως		
	Rev. repos/ Αποδοχή Repos	καταθέσεων	13	52	2	5	10	15
			εβδομάδες	εβδομάδες	έτη	έτη	έτη	έτη
2003 Ιανουάριος	-	3,70	-	3,89	4,08	4,58	4,83	5,08
Φεβρουάριος	-	3,69	-	3,84	4,07	4,55	-	-
Μάρτιος	-	3,72	-	3,80	-	-	-	-
Απρίλιος	-	3,62	-	-	3,68	4,36	4,63	4,62
Μάιος	-	3,45	-	-	3,69	4,37	-	-
Ιούνιος	-	3,39	-	3,60	3,67	4,39	4,59	4,62
Ιούλιος	-	3,34	3,51	3,63	3,69	4,45	-	-
Αύγουστος	-	3,28	-	3,64	3,69	4,48	-	-
Σεπτέμβριος	-	3,41	-	-	-	-	-	-
Οκτώβριος	-	3,44	-	3,60	3,79	4,50	4,75	4,90
Νοέμβριος	-	3,35	-	3,58	3,90	4,56	-	-
Δεκέμβριος	-	3,00	-	3,68	3,99	4,68	-	-
2004 Ιανουάριος	-	3,36	3,56	3,87	4,37	4,70	-	-
Φεβρουάριος	-	3,47	-	-	4,53	5,10	5,17	5,56
Μάρτιος	-	3,44	3,70	4,30	4,79	-	-	-
Απρίλιος	-	3,30	3,96	4,43	5,01	5,50	-	-
Μάιος	-	-	-	-	-	-	-	-
Ιούνιος	-	-	4,74	5,27	5,81	6,36	6,58	7,05
Ιούλιος	-	4,38	-	-	5,70	6,54	-	-
Αύγουστος	-	4,36	4,70	5,19	5,60	6,48	-	-
Σεπτέμβριος	-	4,27	-	5,14	5,25	6,29	-	-
Οκτώβριος	-	4,20	-	-	-	-	-	-
Νοέμβριος	-	4,24	4,62	5,09	5,24	6,22	6,27	-
Δεκέμβριος	-	-	-	-	-	6,21	6,26	-

δανειστικά επιτόκια των εμπορικών τραπεζών παρέμειναν σταθερά για τους πρώτους τέσσερις μήνες του χρόνου και παρουσίασαν άνοδο μέσα στον Απρίλιο.

Εκτενέστερη ανάλυση για τις αποδόσεις των κυβερνητικών τίτλων παρατίθεται στην ενότητα 4.7.

Τραπεζικά επιτόκια

ποσοστά %, ετησίως

	Δανειστικά επιτόκια					Καταθετικά επιτόκια		
	Επιχειρήσεις: παρατρέφηση εντός ορίων	Επιχειρήσεις: δάνεια με εξασφάλιση	Προσωπικά δάνεια με εξασφάλιση	Στεγαστικά: με ασφάλεια ζωής	Πιστωτικές κάρτες	Τρεχούμενοι λογαριασμοί	Καταθέσεις με προεξόφληση 3 μήνες - πάνω από £5.000	Καταθέσεις προθεσμίας ενός χρόνου - πάνω από £5.000
2003								
Ιανουάριος	7,40	7,32	7,70	6,78	10,50	0,71	3,85	4,43
Φεβρουάριος	7,22	7,21	7,70	6,78	10,50	0,65	3,84	4,40
Μάρτιος	7,23	7,22	7,70	6,78	10,50	0,68	3,85	4,37
Απρίλιος	6,77	6,74	7,13	6,18	10,50	0,45	3,33	3,68
Μάιος	6,66	6,68	7,10	6,18	10,50	0,45	3,34	3,64
Ιούνιος	6,76	6,72	7,20	6,18	10,50	0,45	3,33	3,60
Ιούλιος	6,97	6,98	7,40	6,30	10,50	0,42	3,34	3,57
Αύγουστος	6,92	6,90	7,40	6,30	10,50	0,40	3,34	3,55
Σεπτέμβριος	6,92	6,90	7,40	6,30	10,50	0,46	3,34	3,52
Οκτώβριος	6,92	6,90	7,53	6,30	10,50	0,44	3,35	3,50
Νοέμβριος	6,92	6,90	7,53	6,30	10,50	0,42	3,35	3,48
Δεκέμβριος	6,92	6,90	7,53	6,30	10,50	0,44	3,35	3,45
2004								
Ιανουάριος	6,92	6,90	7,53	6,30	10,50	0,44	3,35	3,43
Φεβρουάριος	6,92	6,90	7,53	6,30	10,50	0,45	3,35	3,42
Μάρτιος	6,92	6,90	7,53	6,30	10,50	0,44	3,35	3,43
Απρίλιος	6,92	6,90	7,53	6,30	10,50	0,42	3,35	3,40
Μάιος	7,92	7,90	8,53	7,30	11,50	0,69	4,41	3,88
Ιούνιος	7,92	7,90	8,53	7,30	11,50	0,66	4,42	4,04
Ιούλιος	7,92	7,90	8,53	7,30	11,50	0,66	4,43	4,08
Αύγουστος	7,92	7,90	8,53	7,30	11,50	0,67	4,61	4,11
Σεπτέμβριος	7,92	7,92	8,55	7,30	11,50	0,66	4,44	4,14
Οκτώβριος	7,92	7,92	8,55	7,30	11,50	0,66	4,44	4,18
Νοέμβριος	7,92	7,92	8,55	7,30	11,50	0,64	4,44	4,21
Δεκέμβριος	7,92	7,92	8,55	7,30	11,50	0,63	4,44	4,21

Σημείωση: Τα επιτόκια αναφέρονται στα ισχύοντα τέλος του μήνα και αντιπροσωπεύουν το μέσο όρο των αντίστοιχων επιτοκίων για κάθε κατηγορία, όπως έχει υποδειχθεί από τις τρεις μεγαλύτερες τράπεζες.

4. Εργασίες της Τράπεζας

4.1 Η Κεντρική Τράπεζα και η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Κεντρική Τράπεζα συμμετείχε ενεργά και ουσιαστικά στις πολύχρονες προσπάθειες της Κύπρου που οδήγησαν στην ένταξη της χώρας στην ΕΕ την 1η Μαΐου, 2004.

Από την 1η Μαΐου, 2004, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου είναι πλήρες μέλος του ΕΣΚΤ και ο Διοικητής, Δρ. Χριστόδουλος Χριστοδούλου, συμμετέχει στο Γενικό Συμβούλιο της ΕΚΤ ως πλήρες και ισότιμο μέλος. Παράλληλα, 40 περίπου στελέχη της Τράπεζας είναι μέλη των επιτροπών και ομάδων εργασίας του ΕΣΚΤ, οι οποίες διευκολύνουν τη λήψη αποφάσεων, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, θεμάτων νομισματικής πολιτικής, τραπεζικής εποπτείας, συστημάτων πληρωμών, τραπεζογραμματίων και στατιστικής. Η συμμετοχή του Διοικητή και λειτουργών της Τράπεζας ως παρατηρητών στις αντίστοιχες συνεδρίες, για ένα χρόνο πριν την προσχώρηση της Κύπρου στην ΕΕ, βοήθησε στην ομαλή ένταξη της Τράπεζας στο ΕΣΚΤ.

Εκπρόσωποι της Κεντρικής Τράπεζας συμμετέχουν επίσης σε ορισμένες άλλες επιτροπές και ομάδες εργασίας της ΕΕ, οι οποίες επικουρούν το Συμβούλιο της ΕΕ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Παρά το μικρό της μέγεθος, η Κεντρική Τράπεζα συμμετέχει εποικοδομητικά στις εργασίες του ΕΣΚΤ και της ΕΕ. Το συντονιστικό έργο για την επιτυχή συμμετοχή της Κεντρικής Τράπεζας και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της έναντι της ΕΕ ανέλαβε το προσφάτως καθιερυθέν Γραφείο Ευρωπαϊκών Υποθέσεων.

Αξιοσημείωτη είναι η συμμετοχή του Γραφείου στη συντακτική ομάδα για την έκθεση σύγκλισης της ΕΚΤ, που εκδόθηκε τον Οκτώβριο του 2004 καθώς και η συνεισφορά του επί όλων των θεμάτων που απασχολούν το Γενικό Συμβούλιο της ΕΚΤ. Το Γραφείο Ευρωπαϊκών Υποθέσεων συνέχισε επίσης να συντονίζει το πρόγραμμα της Τράπεζας για εναρμόνιση με το κοινοτικό κεκτημένο, κυρίως τους πρώτους τέσσερις μήνες του 2004, ενημερώνοντας σχετικά το Γραφείο του Συντονιστή Εναρμόνισης της Κυπριακής Δημοκρατίας και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Πιο κάτω περιγράφονται τα μέτρα εναρμόνισης που εφαρμόστηκαν στη διάρκεια του 2004, και στη συνέχεια γίνεται αναφορά στην προετοιμασία της Κεντρικής Τράπεζας για πλήρη συμμετοχή της Κύπρου στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ).

Εναρμόνιση με το κοινοτικό κεκτημένο

Κατά την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ ολοκληρώθηκε η εναρμόνιση με το κοινοτικό κεκτημένο, όπως ίσχυε την 1η Μαΐου, 2004, στους τομείς αρμοδιότητας της Κεντρικής Τράπεζας, αφού τέθηκαν σε ισχύ μια σειρά εναρμονιστικών νομοθετημάτων. Αρκετά από αυτά τα νομοθετήματα υιοθετήθηκαν το 2003, ενώ τα υπόλοιπα τους πρώτους μήνες του 2004. Η εναρμόνιση είναι μια συνεχής διαδικασία, αφού το κοινοτικό κεκτημένο έχει δυναμικό χαρακτήρα και εξελίσσεται διαρκώς.

Τραπεζικές υπηρεσίες

Η Κεντρική Τράπεζα, στα πλαίσια του εποπτικού της ρόλου, προσδίδει ιδιαίτερη έμφαση στην έγκαιρη προσαρμογή του ρυθμιστικού πλαισίου λειτουργίας και εποπτείας

των τραπεζικών ιδρυμάτων με το αντίστοιχο πλαίσιο της ΕΕ.

Τον Απρίλιο του 2004 ψηφίστηκε από την Βουλή των Αντιπροσώπων ο περί Τραπεζικών Εργασιών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2004 (Ν.151(Ι)/2004), ο οποίος μεταφέρει στην κυπριακή νομοθεσία τις πρόνοιες της κοινοτικής οδηγίας 2001/24/ΕΚ, που καθιερώνει την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης εκ μέρους των κρατών μελών της ΕΕ αναφορικά με τα μέτρα εξυγίανσης και τις διαδικασίες εκκαθάρισης που λαμβάνονται από το κράτος μέλος καταγωγής των πιστωτικών ιδρυμάτων σε περίπτωση που αυτά αντιμετωπίζουν δυσχέρειες. Με βάση τις πρόνοιες της κοινοτικής οδηγίας, ο Νόμος 151(Ι)/2004 καθορίζει ότι τα μέτρα εξυγίανσης ή οι διαδικασίες εκκαθάρισης που εφαρμόζονται σε οποιαδήποτε τράπεζα στην οποία χορηγήθηκε άδεια λειτουργίας από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, περιλαμβανομένων και των καταστημάτων που διατηρεί μια τράπεζα σε άλλο κράτος μέλος, διέπονται από τους νόμους της Κυπριακής Δημοκρατίας, ενώ παράλληλα προβλέπει ότι μέτρα εξυγίανσης ή διαδικασίες εκκαθάρισης που εφαρμόζονται σε τράπεζα με έδρα άλλο κράτος μέλος θα αναγνωρίζονται και θα τυγχάνουν εφαρμογής και σε σχέση με τα καταστήματα που η εν λόγω τράπεζα διατηρεί στη Δημοκρατία. Μέτρα εξυγίανσης ορίζονται ως τα μέτρα που έχουν σκοπό να διαφυλάξουν ή να αποκαταστήσουν την οικονομική κατάσταση μιας τράπεζας και είναι δυνατόν να επηρεάσουν υφιστάμενα δικαιώματα πιστωτών ή/και άλλων προσώπων, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων που προβλέπει ο περί Εταιρειών Νόμος, τα οποία τίθενται ουσιαστικά κάτω από την εποπτεία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Επίσης, ο Νόμος 151(Ι)/2004 διασφαλίζει την ίση μεταχείριση

των πιστωτών μιας τράπεζας και ενισχύει περαιτέρω τη δυνατότητα της Κεντρικής Τράπεζας για συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών με άλλες εποπτικές αρχές.

Τον Απρίλιο του 2004 η Βουλή ψήφισε επίσης τον περί των Ιδρυμάτων Ηλεκτρονικού Χρήματος Νόμο του 2004 (Ν.86(Ι)/2004), για σκοπούς εναρμόνισης με την οδηγία 2000/46/ΕΚ. Ο Νόμος ορίζει τι είναι ηλεκτρονικό χρήμα και καθορίζει τις προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος δύνανται να ασκούν τις δραστηριότητές τους. Επίσης, παρέχει το δικαίωμα εγκατάστασης και ελεύθερης παροχής υπηρεσιών σε ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος που κατέχουν άδεια λειτουργίας από άλλα κράτη μέλη. Παράλληλα, ο Νόμος 86(Ι)/2004 ρυθμίζει το θέμα της εποπτείας των εν λόγω ιδρυμάτων, καθορίζει κριτήρια για την ικανότητα και καταλληλότητα των συμβούλων και παρέχει στην Κεντρική Τράπεζα την εξουσία για ανταλλαγή πληροφοριών με άλλες εποπτικές αρχές.

Την 1η Μαΐου, 2004, τέθηκαν σε ισχύ οι πρόνοιες των περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμων (ειδικότερα του Νόμου 119(Ι)/2003) που επιτρέπουν την εγκαθίδρυση καταστημάτων ή την παροχή τραπεζικών υπηρεσιών σε διασυνοριακή βάση από τράπεζες στις οποίες έχει χορηγηθεί άδεια από άλλα κράτη μέλη της ΕΕ. Ταυτόχρονα, τράπεζες με έδρα την Κυπριακή Δημοκρατία μπορούν ελεύθερα να εγκατασταθούν σε άλλο κράτος μέλος ή/και να παρέχουν διασυνοριακώς τις υπηρεσίες τους σε άλλες χώρες μέλη της ΕΕ.

Δυνάμει των εξουσιών που της παρέχουν οι περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμοι, η Κεντρική Τράπεζα εξέδωσε, τον Ιούλιο του 2004, «Δήλωση πολιτικής και κατευθυντήριες γραμμές για την ελεύθερη εγκατάσταση

και παροχή υπηρεσιών από τράπεζα με έδρα άλλο κράτος μέλος της ΕΕ», η οποία περιλαμβάνει τις προϋποθέσεις για διεξαγωγή τραπεζικών εργασιών σύμφωνα με τα πιο πάνω και λεπτομέρειες σχετικά με τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται. Εντός του πιο πάνω νέου πλαισίου, μία τράπεζα με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο και μία από την Ελλάδα λειτουργούν τώρα υποκατάστημα στην Κύπρο χωρίς τραπεζική άδεια από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου. Παράλληλα, κατά τη διάρκεια του 2004, η Κεντρική Τράπεζα έλαβε 41 γνωστοποιήσεις από τράπεζες 10 κρατών μελών ότι επιθυμούν να προσφέρουν διασυνοριακά τραπεζικές υπηρεσίες στην Κύπρο.

Περαιτέρω, τον Ιούνιο του 2004 η Κεντρική Τράπεζα εξέδωσε νέα Οδηγία για τον Έλεγχο και την Εποπτεία Χρηματοδοτικών Ανοιγμάτων σε πελάτες ή συμβούλους τραπεζών και σε συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα, προς αντικατάσταση της σχετικής οδηγίας που είχε εκδοθεί το Σεπτέμβριο του 2002. Η νέα οδηγία υιοθετεί πλήρως τις τροποποιήσεις του περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμου που αφορούν χρηματοδοτικά ανοίγματα (πριν την τροποποίηση που έγινε το 2003 για σκοπούς εναρμόνισης με την οδηγία 2000/12/ΕΚ, ο Νόμος αφορούσε μόνο πιστωτικές διευκολύνσεις) και προσδιορίζει επακριβώς τις περιπτώσεις εξαιρέσης χρηματοδοτικών ανοιγμάτων από τα καθοριζόμενα βάσει του Νόμου όρια.

Επιπρόσθετα, η Κεντρική Τράπεζα ολοκλήρωσε την επεξεργασία σχεδίου οδηγίας για σκοπούς εφαρμογής της κοινοτικής οδηγίας 2002/87/ΕΚ σχετικά με τη συμπληρωματική εποπτεία των χρηματοπιστωτικών ομίλων ετερογενών δραστηριοτήτων, η οποία αναμένεται να τεθεί σε εφαρμογή τον Ιανουάριο

του 2005. Κύριος σκοπός της οδηγίας είναι η συμπληρωματική εποπτεία των χρηματοπιστωτικών ομίλων που απαρτίζονται αφενός από επιχειρήσεις του τραπεζικού και επενδυτικού τομέα και αφετέρου από επιχειρήσεις του ασφαλιστικού τομέα. Η οδηγία έχει ως κύριο αντικείμενο την εποπτεία της κεφαλαιακής επάρκειας σε επίπεδο χρηματοπιστωτικού ομίλου, τον έλεγχο και την παρακολούθηση σε επίπεδο ομίλου της συγκέντρωσης κινδύνων και των εντός ομίλου συναλλαγών, καθώς και τη συνεργασία μεταξύ των αρχών που εποπτεύουν τις επιμέρους χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις που απαρτίζουν ένα χρηματοπιστωτικό όμιλο ετερογενών δραστηριοτήτων. Τον Οκτώβριο του 2004 ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων ο περί Τραπεζικών Εργασιών (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 2004 (Ν.235(Ι)/2004), με τον οποίο εφαρμόζονται τα μέρη της οδηγίας 2002/87/ΕΚ που αφορούν τράπεζες οι οποίες δεν ανήκουν σε χρηματοπιστωτικούς ομίλους ετερογενών δραστηριοτήτων, ούτως ώστε να διασφαλίζεται ισοδύναμη εποπτεία με τράπεζες που ανήκουν σε τέτοιους ομίλους.

Λαμβάνοντας υπόψη τις εξελίξεις αναφορικά με την αναθεώρηση του πλαισίου της ΕΕ για την κεφαλαιακή επάρκεια, η Κεντρική Τράπεζα προέτρεψε τις τράπεζες να μελετήσουν τις διαφορές μεταξύ των διαδικασιών και πρακτικών που χρησιμοποιούν και του νέου πλαισίου κεφαλαιακών απαιτήσεων, ούτως ώστε να εντοπιστούν οι ανάγκες προσαρμογής με το νέο πλαίσιο. Ειδικότερα, η πιο πάνω ανάλυση αναμένεται να βοηθήσει τα τραπεζικά ιδρύματα να αξιολογήσουν καλύτερα τα υφιστάμενα εσωτερικά συστήματα διαχείρισης πιστωτικού και λειτουργικού κινδύνου καθώς επίσης τα υφιστάμενα

Το «Νέο Σύμφωνο της Βασιλείας» και η αναθεώρηση του πλαισίου της ΕΕ για την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων

Το «Νέο Σύμφωνο της Βασιλείας» οριστικοποιήθηκε από την Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας στις 26 Ιουνίου, 2004. Σε παράλληλη τροχιά κινείται και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την αναμόρφωση του αντίστοιχου κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ. Τον Ιούλιο του 2004 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για αναδιατύπωση της οδηγίας 2000/12/ΕΚ σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και της οδηγίας 93/6/ΕΟΚ για την επάρκεια των ίδιων κεφαλαίων των επιχειρήσεων επενδύσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων, προκειμένου να επιτευχθεί σύγκλιση με το νέο διεθνές πλαίσιο για την κεφαλαιακή επάρκεια, ενώ ταυτόχρονα να λαμβάνονται υπόψη οι ευρωπαϊκές ιδιαιτερότητες. Σε αντίθεση με το «Νέο Σύμφωνο της Βασιλείας», που κατ' αρχήν απευθύνεται στις μεγάλες διεθνείς τράπεζες των χωρών του Ομίλου των Δέκα πιο αναπτυγμένων χωρών του κόσμου, η πρόταση που προωθεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα έχει υποχρεωτική εφαρμογή στο σύνολο των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων επενδύσεων της ΕΕ.

Το νέο πλαίσιο αποβλέπει στην, κατά το δυνατόν, μεγαλύτερη αντιστοίχιση των κεφαλαιακών απαιτήσεων που καθορίζονται από τις εποπτικές αρχές με τα ίδια κεφάλαια των τραπεζών, ενισχύοντας έτσι τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και την ανταγωνιστικότητα του χρηματοπιστωτικού τομέα της ΕΕ. Τα πιστωτικά ιδρύματα με υγιή χαρτοφυλάκια και αποτελεσματικό σύστημα διαχείρισης κινδύνων επιβραβεύονται, γεγονός που αποτελεί κίνητρο για εκσυγχρονισμό και αναβάθμιση των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων. Η προτεινόμενη οδηγία της ΕΕ αναμένεται να τεθεί σε εφαρμογή κατά τα τέλη του 2006. Σε αντίθεση με το υφιστάμενο πλαίσιο που δε λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες της κάθε τράπεζας, το νέο παρέχει τη δυνατότητα χρησιμοποίησης τριών εναλλακτικών μεθόδων υπολογισμού για τον προσδιορισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του πιστωτικού και λειτουργικού κινδύνου, οι οποίες κλιμακώνονται διαδοχικά από την πλέον απλή μέχρι την πλέον προηγμένη. Οι απλές και μεσαίες μέθοδοι θα είναι διαθέσιμες για υιοθέτηση από τα τραπεζικά ιδρύματα από το τέλος του 2006 (παρόλο που αυτά μπορούν να επιλέξουν να συνεχίσουν να εφαρμόζουν την υφιστάμενη οδηγία μέχρι το τέλος του 2007), ενώ οι προηγμένες μέθοδοι θα μπορούν να υιοθετηθούν από τα τέλη του 2007. Η προτεινόμενη οδηγία περιέχει αριθμό διακριτικών ευχερειών οι οποίες είναι δυνατό να εφαρμοστούν ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες των κρατών μελών της ΕΕ.

εσωτερικά συστήματα πληροφορικής και εσωτερικού ελέγχου, σε σχέση με τις απαιτήσεις της προτεινόμενης ευρωπαϊκής οδηγίας.

Επιπρόσθετα, η Κεντρική Τράπεζα ζήτησε να πληροφορηθεί για τις τελικές προσεγγίσεις τις οποίες τα τραπεζικά ιδρύματα προτίθενται να υιοθετήσουν σε σχέση με τον πιστωτικό και το λειτουργικό κίνδυνο. Αναφορικά με τις τράπεζες που λειτουργούν στην Κύπρο ως θυγατρικές ξένων τραπεζών, ζητήθηκε επίσης ενημέρωση για τις προσεγγίσεις που προτίθενται να υιοθετήσουν οι μητρικές τους τράπεζες. Παράλληλα, η Κεντρική Τράπεζα άρχισε τη μελέτη των διακριτικών ευχερειών και επιλογών που περιλαμβάνονται στην προτεινόμενη οδηγία της ΕΕ, με σκοπό τον καθορισμό πολιτικής σε σχέση με τα πιο πάνω.

Κατά το 2004 λήφθηκαν επίσης περαιτέρω μέτρα για την προστασία των καταθετών και των επενδυτών, σύμφωνα με τις σχετικές ευρωπαϊκές οδηγίες. Από την 1η Μαΐου, 2004, το Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων, που λειτουργεί από το Σεπτέμβριο του 2000 ως ξεχωριστή νομική οντότητα υπό την αιγίδα της Κεντρικής Τράπεζας, έχει επεκταθεί για να καλύπτει και νομίματα των χωρών μελών της ΕΕ, σύμφωνα με την οδηγία 94/19/ΕΚ. Ως εκ τούτου, έχουν καταστεί μέλη όλες οι ξένες τράπεζες (θυγατρικές και καταστήματα) που λειτουργούν στην Κύπρο ως Διεθνείς Τραπεζικές Μονάδες (πρώην «υπεράκτιες τράπεζες»), οι οποίες αποδέχονται καταθέσεις από το κοινό. Έχουν επίσης ενταχθεί και τα καταστήματα των εγχώριων τραπεζών που λειτουργούν σε άλλες χώρες μέλη της ΕΕ. Οι καταθέσεις των καταστημάτων τραπεζών που λειτουργούν στην Κύπρο και που προέρχονται από χώρες μέλη της ΕΕ (όπως η Ελλάδα, το Ηνωμένο Βασίλειο

και η Γαλλία) καλύπτονται, σύμφωνα με την οδηγία 94/19/ΕΚ, από τα αντίστοιχα σχέδια των χωρών προέλευσής τους.

Το Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων αποβλέπει κυρίως στην προστασία των μικροκαταθετών και την καταβολή αποζημιώσεων σε περίπτωση που μια τράπεζα μέλος δεν είναι σε θέση να αποπληρώσει τις καταθέσεις προς τους πελάτες της. Σημειώνεται ότι ορισμένες κατηγορίες καταθέσεων δεν καλύπτονται, όπως π.χ. καταθέσεις ασφαλιστικών εταιρειών, χρηματοπιστωτικών οργανισμών και άλλων θεσμικών επενδυτών. Το ύψος της αποζημίωσης καθορίζεται στο 90% του συνόλου των καταθέσεων του κάθε καταθέτη, μέχρι του ισοποσού των 20.000 ευρώ σε λίρες Κύπρου ή στο νόμισμα χώρας μέλους της ΕΕ στο οποίο είναι εκφρασμένη η κατάθεση.

Όσον αφορά την προστασία των επενδυτών, τον Απρίλιο του 2004 η Βουλή ενέκρινε τους περί της Ίδρυσης και Λειτουργίας Ταμείου Αποζημίωσης Επενδυτών Πελατών Τραπεζών Κανονισμούς του 2004 (Κ.Δ.Π. 530/2004). Οι Κανονισμοί εκδόθηκαν με βάση τους περί των Επιχειρήσεων Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (Ε.Π.Ε.Υ) Νόμους, για σκοπούς εναρμόνισης με την οδηγία 97/9/ΕΚ. Σκοπός του Ταμείου Αποζημίωσης Επενδυτών Πελατών Τραπεζών είναι η εξασφάλιση επενδυτών πελατών τραπεζών, με την καταβολή αποζημίωσης σε περίπτωση κατά την οποία τράπεζα αδυνατεί λόγω της οικονομικής της κατάστασης: (α) να αποδώσει στους καλυπτόμενους πελάτες της κεφάλαια που τους οφείλει στο πλαίσιο παροχής από αυτή επενδυτικών υπηρεσιών ή/και (β) να παραδώσει στους καλυπτόμενους πελάτες χρηματοοικονομικά μέσα που τους ανήκουν και τα οποία η τράπεζα κατέχει, διαχειρίζεται ή φυλάττει για

λογαριασμό τους. Το εν λόγω Ταμείο δεν καλύπτει θεσμικούς και επαγγελματίες επενδυτές. Το ύψος της καταβαλλόμενης αποζημίωσης προς τους καλυπτόμενους επενδυτές πελάτες των μελών του ανέρχεται μέχρι του αντίστοιχου σε κυπριακές λίρες ποσού των 20.000 ευρώ, και η κάλυψη αυτή ισχύει για το σύνολο των απαιτήσεων του επενδυτή έναντι ενός μέλους του Ταμείου, ανεξαρτήτως αριθμού λογαριασμών, νομίματος και τύπου παροχής της υπηρεσίας.

Ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίων

Κατά την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ ολοκληρώθηκε η κατάργηση των συναλλαγματικών περιορισμών, σύμφωνα με το κοινοτικό κεκτημένο. Η Κύπρος είχε επιλέξει μια σταδιακή προσέγγιση στην κατάργηση των περιορισμών τα προηγούμενα χρόνια. Ως αποτέλεσμα, οι συναλλαγματικοί περιορισμοί που απέμειναν την παραμονή της ένταξης αφορούσαν κυρίως τις ακόλουθες κινήσεις κεφαλαίων:

- βραχυπρόθεσμος δανεισμός κατοίκων Κύπρου σε ξένο νόμισμα
- δανεισμός μη κατοίκων σε κυπριακές λίρες
- διατήρηση καταθέσεων με τράπεζες στο εξωτερικό και επενδύσεις χαρτοφυλακίου (πέραν του προηγούμενου ορίου των £50.000 ετησίως για φυσικά πρόσωπα) από κατοίκους Κύπρου (εκτός των τραπεζών και των ασφαλιστικών εταιρειών, που ήταν ήδη ελεύθερες)
- αγορά κατοικιών στο εξωτερικό (πέραν του ορίου των £200.000 κατά οικογένεια).
- γενικότερα, ελεύθερη μετατροπή κυπριακών λιρών σε ξένο νόμισμα από κατοίκους
- προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος που δεν αφορούν την αγορά από μη κατοίκους αγαθών ή υπηρεσιών από την Κύπρο

Οι προαναφερόμενοι περιορισμοί καταργήθηκαν την 1η Μαΐου 2004, με την έναρξη ισχύος του περί της Διακίνησης Κεφαλαίων Νόμου του 2003 (Ν.115(Ι)/2003), που είχε ψηφιστεί από τη Βουλή τον Ιούλιο του 2003. Πρόκειται για ένα σημαντικό νόμο-πλαίσιο, ο οποίος καταργεί τον περί Ελέγχου Συναλλάγματος Νόμο (που χρονολογείται από την εποχή της αποικιοκρατίας) και διασφαλίζει την ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίων, με ορισμένες μόνο εξαιρέσεις που προβλέπονται από το κοινοτικό κεκτημένο.

Πιο συγκεκριμένα, ο Νόμος 115(Ι)/2003 συμπεριλαμβάνει πρόνοιες για τη λήψη μέτρων διασφάλισης σύμφωνα με τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (π.χ. σε περίπτωση αιφνίδιας κρίσης του ισοζυγίου πληρωμών πριν την ένταξη της Κύπρου στη ζώνη του ευρώ) και για την εφαρμογή περιοριστικών μέτρων έναντι τρίτων χωρών (μη μελών της ΕΕ) κατόπιν σχετικής απόφασης του Συμβουλίου της ΕΕ στα πλαίσια της κοινής εξωτερικής πολιτικής. Ο Νόμος 115(Ι)/2003 προνοεί επίσης τη διατήρηση ορισμένων περιορισμών αναφορικά με τις άμεσες επενδύσεις στην Κύπρο από χώρες που δεν είναι μέλη της ΕΕ.

Τον Οκτώβριο του 2004 το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να καταργήσει τους περιορισμούς για τις άμεσες επενδύσεις από χώρες μη μέλη της ΕΕ οι οποίοι επιβάλλονται βάσει του περί της Διακίνησης Κεφαλαίων Νόμου. Εξακολουθούν να ισχύουν οι περιορισμοί που προνοούν διάφοροι άλλοι νόμοι αναφορικά με τις άμεσες επενδύσεις από χώρες μη μέλη της ΕΕ, κυρίως στους τομείς της ακίνητης περιουσίας, των ραδιοτηλεοπτικών σταθμών, της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, του τύπου, των ταξιδιωτικών γραφείων, των οικοδομών και της

ιδιοκτησίας εμπορικών πλοίων και αλιευτικών σκαφών.

Όσον αφορά τις άμεσες επενδύσεις στην Κύπρο από κατοίκους της ΕΕ, οι περιορισμοί στους προαναφερόμενους τομείς καταργήθηκαν με την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ, αφού τέθηκαν σε πλήρη ισχύ οι αντίστοιχοι εναρμονιστικοί νόμοι. Για τους κατοίκους της ΕΕ παραμένουν μόνο περιορισμοί στην απόκτηση δευτερεύουσας κατοικίας για πενταετή μεταβατική περίοδο, όπως προνοεί η Συνθήκη Προσχώρησης. Συγκεκριμένα, οι μη Κύπριοι κάτοικοι της ΕΕ εξακολουθούν να χρειάζονται άδεια του επάρχου για να αποκτήσουν δευτερεύουσα κατοικία στην Κύπρο, σύμφωνα με τους περί Κτήσης Ακίνητης Ιδιοκτησίας (Αλλοδαποί) Νόμους, ενώ μπορούν ελεύθερα να αποκτούν ακίνητα για άλλους σκοπούς, με τους ίδιους όρους που ισχύουν για Κύπριους πολίτες.

Συστήματα πληρωμών

Η νομική εναρμόνιση με το κοινοτικό κεκτημένο που αφορά τα συστήματα πληρωμών ολοκληρώθηκε κατά την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ. Συγκεκριμένα, την 1η Μαΐου, 2004, τέθηκε σε ισχύ ο περί του Αμετάκλητου του Διακανονισμού στα Συστήματα Πληρωμών και στα Συστήματα Διακανονισμού Αξιογράφων Νόμος του 2003 (Ν.8(Ι)/2003), ο οποίος μεταφέρει στην κυπριακή νομοθεσία τις πρόνοιες της κοινοτικής οδηγίας 98/26/ΕΚ. Ταυτόχρονα τέθηκε σε ισχύ ο περί των Συμφωνιών Παροχής Χρηματοοικονομικής Εξασφάλισης Νόμος του 2004 (Ν.43(Ι)/2004), ο οποίος μεταφέρει τις πρόνοιες της οδηγίας 2002/47/ΕΚ. Περισσότερες πληροφορίες για τους σκοπούς, τις πρόνοιες και την εφαρμογή των δύο προαναφερόμενων νόμων δίνονται στο κεφάλαιο 4.4 της έκθεσης αυτής.

Τον Απρίλιο του 2004 τέθηκε σε ισχύ η οδηγία της Κεντρικής Τράπεζας προς τις τράπεζες για τις συναλλαγές που γίνονται με μέσα ηλεκτρονικής πληρωμής. Η οδηγία εκδόθηκε το Φεβρουάριο του 2004 για την εφαρμογή της σύστασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τις συναλλαγές που γίνονται με μέσα ηλεκτρονικής πληρωμής και ιδίως όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ του εκδότη και του κατόχου (97/489/ΕΚ). Μέσα ηλεκτρονικής πληρωμής είναι κυρίως οι πιστωτικές ή χρεωστικές κάρτες, οι κάρτες ηλεκτρονικού χρήματος και τα μέσα που επιτρέπουν την κατ' οίκον ή μέσω τηλεφώνου διενέργεια τραπεζικών συναλλαγών. Η εν λόγω οδηγία της Κεντρικής Τράπεζας καθορίζει κανόνες για τη διαφάνεια των όρων έκδοσης και χρησιμοποίησης των μέσων ηλεκτρονικής πληρωμής, και ρυθμίζει τις υποχρεώσεις ή ευθύνες των τραπεζών (εκδοτών) και των κατόχων των μέσων. Ιδιαίτερα σημαντικές είναι οι πρόνοιες της οδηγίας για τον περιορισμό της ευθύνης του κατόχου σε περίπτωση απώλειας ή κλοπής του μέσου ηλεκτρονικής πληρωμής.

Παράλληλα, η οδηγία προβλέπει για τη δημιουργία εξωδικαστικής διαδικασίας επίλυσης διαφορών για θέματα εκτός των καθορισμένων αρμοδιοτήτων της Υπηρεσίας Ανταγωνισμού και Προστασίας Καταναλωτών του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (βάσει των περί Καταναλωτικής Πίστης Νόμων). Για την υλοποίηση της πρόνοιας αυτής, συστάθηκε η Επιτροπή για Διερεύνηση Παραπόνων αναφορικά με Συναλλαγές που γίνονται με Μέσα Ηλεκτρονικής Πληρωμής, η οποία θα λειτουργεί υπό την αιγίδα της Κεντρικής Τράπεζας. Εφόσον η Υπηρεσία Ανταγωνισμού και Προστασίας Καταναλωτών είναι αρμόδια για παράπονα καταναλωτών σχετικά με πιστωτικές κάρτες, η νεοσυσταθείσα

επιτροπή θα επιλαμβάνεται υποθέσεων που αφορούν τη χρήση πιστωτικών καρτών από νομικά πρόσωπα και υποθέσεων που αφορούν τη χρήση οποιωνδήποτε άλλων μέσων ηλεκτρονικής πληρωμής από φυσικά ή νομικά πρόσωπα.

Όσον αφορά την εφαρμογή της κοινοτικής οδηγίας για τα διασυνοριακά εμβάσματα (97/5/ΕΚ), την 1η Μαΐου, 2004, τέθηκαν σε ισχύ οι πρόνοιες της αντίστοιχης οδηγίας της Κεντρικής Τράπεζας που αφορούν την καταβολή αποζημίωσης στον εντολέα (πελάτη) σε περίπτωση καθυστέρησης και την επιστροφή του ποσού σε περίπτωση μη εκτέλεσης του εμβάσματος. Οι υπόλοιπες πρόνοιες της οδηγίας ισχύουν από τον Απρίλιο του 2001.

Άλλο σημαντικό κοινοτικό νομοθέτημα για τα συστήματα πληρωμών είναι ο κανονισμός (ΕΚ) αρ. 2560/2001 για τις διασυνοριακές πληρωμές σε ευρώ, σύμφωνα με τον οποίο τα έξοδα που επιβάλλουν τα τραπεζικά ή άλλα ιδρύματα για πληρωμές ύψους μέχρι 12.500 ευρώ από μία χώρα μέλος της ΕΕ σε άλλη χώρα μέλος πρέπει να είναι τα ίδια με τα έξοδα για πληρωμές στο εσωτερικό της χώρας. Ο κανονισμός 2560/2001 προβλέπει επίσης τη διευκόλυνση των διασυνοριακών εμβασμάτων με τη χρησιμοποίηση των κωδικών IBAN (διεθνής αριθμός τραπεζικού λογαριασμού) και BIC (κωδικός αναγνώρισης τράπεζας). Ο κανονισμός 2560/2001 ισχύει άμεσα και στην Κύπρο από την ημερομηνία ένταξής της στην ΕΕ, όπως και οι άλλοι κοινοτικοί κανονισμοί.

Πέραν την εναρμόνισης του νομικού πλαισίου των συστημάτων πληρωμών με το κοινοτικό κεκτημένο, που ολοκληρώθηκε όπως περιγράφεται πιο πάνω, η Κεντρική Τράπεζα προγραμματίζει τη σύνδεσή της με

το διευρωπαϊκό αυτοματοποιημένο σύστημα ταχείας μεταφοράς κεφαλαίων σε συνεχή χρόνο (TARGET 2). Η σύνδεση θα γίνει κατά την ένταξη της Κύπρου στη ζώνη του ευρώ, αφού είναι απαραίτητη για τη διεκπεραίωση πράξεων της κοινής νομισματικής πολιτικής.

Προστασία του ευρώ από την παραχάραξη

Τον Απρίλιο του 2004 τέθηκε σε ισχύ ο περί Νομίσματος (Παραχάραξη και άλλα Συναφή Θέματα) Νόμος του 2004 (Ν.110(Ι)/2004), με σκοπό τον εκσυγχρονισμό της περί νομίσματος νομοθεσίας και την εναρμόνιση με το σχετικό κοινοτικό κεκτημένο (απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου 2000/383/ΔΕΥ όπως τροποποιήθηκε από την απόφαση-πλαίσιο 2001/888/ΔΕΥ, απόφαση 2001/887/ΔΕΥ και κανονισμοί (ΕΚ) αρ. 1338/2001 και 1339/2001). Βάσει του Νόμου 110(Ι)/2004 και με σκοπό την εφαρμογή του άρθρου 6 του κανονισμού 1338/2001 σχετικά με την προστασία του ευρώ από την παραχάραξη και την κίβδηλεια, η Κεντρική Τράπεζα εξέδωσε, τον Ιούλιο του 2004, οδηγία προς τις τράπεζες για τη διαδικασία παράδοσης στις αρμόδιες αρχές των χαρτονομισμάτων και κερμάτων τα οποία γνωρίζουν ή πιστεύουν ότι είναι παραχαραγμένα.

Οι αρμόδιες εθνικές αρχές για την εφαρμογή του κανονισμού 1338/2001 καθορίστηκαν με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου. Συγκεκριμένα, η Κεντρική Τράπεζα και το Εγκληματολογικό Εργαστήριο της Αστυνομίας ορίστηκαν ως αρμόδιες αρχές για την αναγνώριση πλαστών τραπεζογραμματίων και κίβδηλων κερμάτων, ενώ το Εγκληματολογικό Εργαστήριο της Αστυνομίας ορίστηκε ως εθνικό κέντρο ανάλυσης χαρτονομισμάτων και κερμάτων.

Οικονομικοί δείκτες της Κύπρου σε σχέση με τα κριτήρια σύγκλισης

	Πληθωρισμός ⁽¹⁾ (%)	Δημοσιονομική κατάσταση		Συναλλαγματική ισοτιμία	Μακροπρόθεσμο επιτόκιο ⁽²⁾ (%)
		Έλλειμμα γενικής κυβέρνησης (% Α.Εγχ.Π.)	Χρέος (% Α.Εγχ.Π.)		
Περίοδος αναφοράς	2004	2004	2004	2003-2004	2004
Δείκτης για την Κύπρο	1,9	4,2	71,9		5,8
Ικανοποίηση κριτηρίου	Ναι	Όχι	Όχι	Όχι (λόγω μη συμμετοχής στο ΜΣΙ ΙΙ)	Ναι
Τιμή αναφοράς	2,2	3	60		6,3
Ορισμός κριτηρίου-υπολογισμός τιμής αναφοράς	Μέσος όρος πληθωρισμού των 3 κρατών μελών της ΕΕ με τις καλύτερες επιδόσεις +1,5 (Φινλανδία: 0,1 Δανία: 0,9 Σουηδία: 1,0)			Τήρηση των κανονικών περιθωρίων διακύμανσης που προβλέπονται από το μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών επί δύοτουλάχι-στον χρόνια, χωρίς σοβαρή ένταση και ειδικότερα χωρίς υποτίμηση έναντι του νομίσματος οποιουδήποτε άλλου κράτους μέλους της ΕΕ.	Μέσος όρος ονομαστικών μακροπρόθεσμων επιτοκίων των 3 κρατών μελών της ΕΕ με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας των τιμών +2 (Φινλανδία: 4,1 Δανία: 4,3 Σουηδία: 4,4)

Πηγές: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Eurostat), ΕΚΤ.

1) Αύξηση δωδεκάμηνου μέσου όρου του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή σε σύγκριση με τον προηγούμενο δωδεκάμηνο μέσο όρο.

2) Μέσος όρος του ονομαστικού μακροπρόθεσμου επιτοκίου για περίοδο 12 μηνών.

Συμμετοχή στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση

Σύμφωνα με τη Συνθήκη Προσχώρησης, η Κύπρος και οι άλλες εννιά χώρες που εντάχθηκαν στην ΕΕ την 1η Μαΐου, 2004, συμμετέχουν στην ΟΝΕ ως κράτη μέλη με παρέκκλιση. Αυτό σημαίνει ότι η Κύπρος δεσμεύεται να επιδιώξει την υιοθέτηση του ευρώ, μέσα σε εύλογο χρονικό πλαίσιο, εκπληρώνοντας όλες τις απαιτούμενες προϋποθέσεις. Ειδικότερα η Κύπρος θα πρέπει να

προσπαθήσει να ικανοποιήσει τα κριτήρια σύγκλισης (γνωστά ως κριτήρια του Μάαστριχτ), τα οποία αφορούν τον πληθωρισμό, τη δημοσιονομική κατάσταση, τη σταθερότητα της συναλλαγματικής ισοτιμίας και τα μακροπρόθεσμα επιτόκια. Πέραν της ικανοποίησης των κριτηρίων αυτών, για την επιτυχή υιοθέτηση του ευρώ ως εθνικού νομίσματος, είναι αναγκαία η επίτευξη πραγματικής σύγκλισης της κυπριακής οικονομίας με την οικονομία της ζώνης του

ευρώ, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό. Απαιτείται ακόμα σημαντική τεχνική προετοιμασία για τη μετάβαση από την κυπριακή λίρα στο ευρώ.

Διακηρυγμένη πολιτική της Κεντρικής Τράπεζας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας είναι η υιοθέτηση του ευρώ το συντομότερο δυνατό. Το Υπουργικό Συμβούλιο έλαβε στις 19 Οκτωβρίου, 2004 την πολιτική απόφαση για συμμετοχή της Κύπρου στο ΜΣΙ II το συντομότερο δυνατό. Στις 29 Δεκεμβρίου, 2004 το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε πρόγραμμα δράσης, το οποίο ετοίμασε η Κεντρική Τράπεζα σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών, αναφορικά με τις αναγκαίες ενέργειες για προώθηση της ένταξης της Κύπρου στο ΜΣΙ II. Στην ίδια συνεδρία του το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε το στρατηγικό σχέδιο δράσης για την εισαγωγή του ευρώ στην Κύπρο. Το στρατηγικό σχέδιο καταρτίστηκε από την Κεντρική Τράπεζα και το Υπουργείο Οικονομικών, που έχουν και την κύρια ευθύνη για την εφαρμογή του. Ήδη η Κεντρική Τράπεζα, ειδικότερα το Τμήμα Τραπεζικών Εργασιών Εσωτερικού, άρχισε την προετοιμασία για την εισαγωγή των χαρτονομισμάτων και κερμάτων ευρώ.

Τον Οκτώβριο του 2004 η ΕΚΤ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αντίστοιχα, εξέδωσαν τις πρώτες εκθέσεις σύγκλισης που αξιολογούν τα δέκα νέα κράτη μέλη (μαζί με τη Σουηδία) ως προς την ικανοποίηση των προϋποθέσεων για την υιοθέτηση του ευρώ. Πιο συγκεκριμένα, οι εκθέσεις αυτές εξετάζουν κατά πόσο η κάθε χώρα με παρέκκλιση έχει επιτύχει υψηλό βαθμό διατηρήσιμης σύγκλισης, με γνώμονα τα προαναφερθέντα κριτήρια σύγκλισης (λαμβάνοντας επίσης υπόψη μια σειρά άλλων παραγόντων, όπως την κατάσταση του ισοζυγίου τρεχουσών

συναλλαγών), και αξιολογούν τη νομική σύγκλιση, δηλαδή τη συμβατότητα της εθνικής νομοθεσίας με τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ιδίως με τα άρθρα 108 και 109 της Συνθήκης και το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ).

Σύμφωνα με τις εκθέσεις σύγκλισης του 2004, η Κύπρος ικανοποιεί τα κριτήρια του πληθωρισμού και των μακροπρόθεσμων επιτοκίων, αλλά δεν ικανοποιεί το κριτήριο της δημοσιονομικής κατάστασης, εφόσον παρουσιάζει υπερβολικό έλλειμμα (σύμφωνα με απόφαση του Συμβουλίου της ΕΕ), και το κριτήριο της συναλλαγματικής ισοτιμίας, αφού δεν συμμετέχει ακόμα στο ΜΣΙ II. Αξίζει να σημειωθεί ότι καμιά από τις 11 χώρες που εξετάζονται στις εκθέσεις σύγκλισης δεν ικανοποιεί το κριτήριο της συναλλαγματικής ισοτιμίας και καμιά δεν έχει επιτύχει ακόμα την απαιτούμενη νομική σύγκλιση.

Όσον αφορά τη νομική σύγκλιση, οι εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της ΕΚΤ επιβεβαιώνουν ότι η κυπριακή νομοθεσία πληροί τη βασική προϋπόθεση της ανεξαρτησίας της Κεντρικής Τράπεζας, όμως δεν προβλέπει ακόμα την πλήρη νομική ενσωμάτωση της Κεντρικής Τράπεζας στο ευρωσύστημα. Συγκεκριμένα, πριν την ένταξη της Κύπρου στη ζώνη του ευρώ, θα πρέπει να προσαρμοστούν ορισμένες πρόνοιες του περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμου, που αφορούν τους πιο κάτω τομείς, στους οποίους θα ασκεί τις αρμοδιότητές της η ΕΚΤ:

- χάραξη και άσκηση νομισματικής πολιτικής
- μέσα νομισματικής πολιτικής
- έκδοση τραπεζογραμματίων και κερμάτων
- διαχείριση συναλλαγματικών αποθεμάτων
- άσκηση και διαμόρφωση της πολιτικής της συναλλαγματικής ισοτιμίας

Μέσα άσκησης νομισματικής πολιτικής

£ εκατ., μέσοι μηνιαίοι όροι

Περίοδος	Πράξεις ανοικτής αγοράς		Πάγιες διευκολύνσεις		Ελάχιστα αποθεματικά
	Repos(+)/Reverse Repos, Αποδοχή καταθέσεων(-)	Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης	Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων	Ελάχιστα υποχρεωτικά αποθεματικά	
2003 Ιανουάριος	-438,9	3,5	29,3	521,5	
Φεβρουάριος	-325,0	0,4	32,4	533,1	
Μάρτιος	-308,5	10,3	11,1	535,4	
Απρίλιος	-210,4	0,2	14,7	531,9	
Μάιος	-152,3	3,2	13,4	529,7	
Ιούνιος	-136,7	1,6	9,9	526,1	
Ιούλιος	-117,7	0,0	27,6	525,1	
Αύγουστος	-146,8	0,0	24,0	525,1	
Σεπτέμβριος	-174,5	2,6	14,0	527,4	
Οκτώβριος	-123,6	0,3	23,0	529,2	
Νοέμβριος	-107,7	0,6	31,2	527,4	
Δεκέμβριος	-47,4	4,8	17,8	528,2	
2004 Ιανουάριος	-151,9	0,0	55,4	529,0	
Φεβρουάριος	-169,0	0,0	22,2	544,6	
Μάρτιος	-140,3	2,2	17,4	548,5	
Απρίλιος	-93,3	0,7	29,7	549,9	
Μάιος	0,0	6,0	8,0	636,4	
Ιούνιος	0,0	0,0	32,9	633,1	
Ιούλιος	-61,2	0,0	42,1	636,4	
Αύγουστος	-151,6	0,0	44,5	639,8	
Σεπτέμβριος	-162,7	2,0	31,9	641,8	
Οκτώβριος	-121,1	0,0	24,3	641,8	
Νοέμβριος	-82,2	0,0	15,8	639,8	
Δεκέμβριος	0,0	10,0	12,9	639,7	

- διορισμός ανεξάρτητων εξωτερικών ελεγκτών
- λογιστικές αρχές για τον καθαρισμό των οικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας

Η Κεντρική Τράπεζα άρχισε την προεργασία για τις απαιτούμενες αλλαγές του περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμου, ώστε να επιτευχθεί η νομική σύγκλιση αρκετά πριν την έκδοση της επόμενης έκθεσης σύγκλισης.

4.2 Μέσα άσκησης νομισματικής πολιτικής

Πρωταρχικός σκοπός της Κεντρικής

Τράπεζας είναι η διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών και, άνευ επηρεασμού του πρωταρχικού της σκοπού, η στήριξη της γενικής οικονομικής πολιτικής του Κράτους. Για την επίτευξη των πιο πάνω στόχων, η Κεντρική Τράπεζα διαθέτει μία σειρά από μέσα νομισματικής πολιτικής με τα οποία ρυθμίζει τη συνολική προσφορά του χρήματος και των πιστώσεων στην οικονομία.

Πράξεις ανοικτής αγοράς

Οι πράξεις ανοικτής αγοράς που διενεργούνται μέσω δημοπρασίας είναι το κύριο μέσο νομισματικού ελέγχου που έχει αντικαταστήσει το ελάχιστο ποσοστό ρευστότητας.

Πράξεις παροχής (ή απορρόφησης) ρευστότητας διενεργούνται με τη μορφή αντιστρεπτών πράξεων με βάση συμφωνία επαναγοράς, όπου η Κεντρική Τράπεζα αγοράζει (ή πωλεί) γραμμάτια και χρεόγραφα του δημοσίου από (ή προς) τις τράπεζες (repos ή reverse repos). Οι αντιστρεπτές πράξεις διενεργούνται όποτε η Κεντρική Τράπεζα κρίνει σκόπιμο και η διάρκεια τους δεν ξεπερνά τις 15 μέρες.

Η Κεντρική Τράπεζα διενεργεί επίσης δημοπρασίες για αποδοχή καταθέσεων από τις τράπεζες, για χρονική περίοδο που καθορίζει η ίδια, με στόχο να μειώσει (απορροφήσει) την υπερβάλλουσα ρευστότητά τους. Στις περιπτώσεις που η δημοπρασία διεξάγεται στη βάση ανταγωνιστικών προσφορών επιτοκίου, η Κεντρική Τράπεζα ανακοινώνει το μέγιστο επιτόκιο καθώς και το συνολικό ποσό αποδοχής καταθέσεων. Στις περιπτώσεις που η δημοπρασία διεξάγεται στη βάση ανταγωνιστικών προσφορών ποσού, η Κεντρική Τράπεζα ανακοινώνει το σταθερό επιτόκιο αποδοχής καταθέσεων ενώ το συνολικό ποσό των καταθέσεων καθορίζεται μετά την υποβολή προσφορών από τις τράπεζες. Το 2004 επικράτησαν συνθήκες υπερβάλλουσας ρευστότητας και, ως αποτέλεσμα, η Κεντρική Τράπεζα, μέσω των δημοπρασιών αποδοχής καταθέσεων, απορρόφησε κατά μέσο μηνιαίο όρο ρευστότητα £94,4 εκατ. το 2004, σε σύγκριση με £190,8 εκατ. το 2003.

Πάγιες διευκολύνσεις

Το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης που καθορίζεται από την Κεντρική Τράπεζα αποτελεί το ανώτατο όριο στις διακυμάνσεις των επιτοκίων της διατραπεζικής αγοράς διάρκειας μίας ημέρας. Οποιαδήποτε μεταβολή του εν λόγω επιτοκίου σηματοδοτεί αλλαγή της νομισμα-

τικής πολιτικής. Η χρηματοδότηση προς τις τράπεζες είναι διάρκειας μίας ημέρας και παραχωρείται έναντι εξασφάλισης τίτλων του δημοσίου που αποκτήθηκαν μέσω δημοπρασίας. Δεν υφίσταται περιορισμός στο ποσό χρηματοδότησης, δεδομένου ότι παρέχεται η αναγκαία εμπράγματη εξασφάλιση. Η Κεντρική Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να περιορίσει ή και να αναστείλει την παροχή χρηματοδότησης διάρκειας μίας ημέρας σε περίπτωση αλόγιστης χρήσης, η οποία καταστρατηγεί τους στόχους της νομισματικής πολιτικής. Το μέσο μηνιαίο ποσό που δανείστηκαν οι τράπεζες μέσω αυτής της διευκόλυνσης ήταν £1,7 εκατ. το 2004, σε σύγκριση με £2,3 εκατ. το 2003.

Η Κεντρική Τράπεζα παρέχει στις τράπεζες διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων διάρκειας μίας ημέρας για την τοποθέτηση των βραχυπρόθεσμων πλεονασμάτων ρευστότητας που ενδεχομένως να έχουν κατά το κλείσιμο της ημέρας. Το επιτόκιο της εν λόγω διευκόλυνσης αποτελεί το κατώτατο όριο στις διακυμάνσεις των επιτοκίων της διατραπεζικής αγοράς διάρκειας μίας ημέρας. Το μέσο μηνιαίο ποσό που κατάθεσαν οι τράπεζες μέσω αυτής της διευκόλυνσης ήταν £28,1 εκατ. το 2004, σε σύγκριση με £20,7 εκατ. το 2003.

Ελάχιστα αποθεματικά

Με ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1996, το ελάχιστο ποσοστό ρευστότητας καταργήθηκε και ποσοστό ίσο με 20,0% του μέσου εβδομαδιαίου όρου των τραπεζικών καταθέσεων παγοποιήθηκε. Το παγοποιημένο απόθεμα διατηρήθηκε σε γραμμάτια του δημοσίου τα οποία ανανεώνονται αυτόματα στη λήξη τους και φέρουν σταθερό επιτόκιο 6,00% το χρόνο. Η Κεντρική Τράπεζα σταδιακά αποπαγοποιεί το εν λόγω απόθεμα το οποίο θα εξαλειφθεί στις αρχές του 2005.

Ποσοστό ίσο με 7,0% του μέσου όρου των τραπεζικών καταθέσεων κατά τις πρώτες τρεις εβδομάδες του Δεκεμβρίου 1995, μεταφέρθηκε στο νέο λογαριασμό ελάχιστων αποθεματικών. Ο λογαριασμός ελάχιστων αποθεματικών είναι ο μόνος λειτουργικός λογαριασμός που έχουν οι τράπεζες με την Κεντρική Τράπεζα. Ο συντελεστής αποθεματικών για υποχρεώσεις σε κυπριακές λίρες παραμένει στο 6,5% από το 2001. Από την 1η Μαΐου, 2004, απαιτούνται ελάχιστες υποχρεωτικές καταθέσεις και για υποχρεώσεις σε ξένα νομίσματα, με αντίστοιχο συντελεστή αποθεματικών 2,0%. Ο μέσος όρος των υπολοίπων στο λογαριασμό ελάχιστων αποθεματικών κερδίζει τόκο, το επιτόκιο του οποίου είναι άμεσα συνδεδεμένο με τα βασικά επιτόκια της Κεντρικής Τράπεζας. Αποθεματικά πέραν των υποχρεωτικών ελάχιστων κατά την περίοδο τήρησης, δεν κερδίζουν τόκο. Ο μέσος μηνιαίος όρος των ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών αυξήθηκε στα £606,7 εκατ. το 2004, σε σύγκριση με £528,3 εκατ. το 2003, κυρίως λόγω της προαναφερόμενης εισαγωγής ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών για υποχρεώσεις σε ξένα νομίσματα.

4.3 Ρύθμιση και εποπτεία του τραπεζικού τομέα

Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου είναι η αρμόδια αρχή, δυνάμει του περί Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμου του 2002 και των περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμων του 1997-2004, για την εποπτεία των τραπεζικών ιδρυμάτων, η οποία συμπεριλαμβάνει και τη χορήγηση άδειας για άσκηση τραπεζικών εργασιών. Ο εποπτικός ρόλος της Κεντρικής Τράπεζας, όπως έχει διαμορφωθεί με την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ, είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Οι τράπεζες καλούνται να λειτουργήσουν σε ένα ανταγωνιστικότερο περιβάλλον που μπορεί να οδηγήσει στην ανάλη-

ψη υπερβολικών κινδύνων. Στόχος της εποπτείας είναι η διαφύλαξη της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα, η ελαχιστοποίηση του συστημικού κινδύνου και η διατήρηση της εμπιστοσύνης του κοινού στο τραπεζικό σύστημα. Η εποπτεία αποβλέπει επίσης στην προστασία των καταθετών.

Υπό την εποπτεία της Κεντρικής Τράπεζας είναι οι εγχώριες τράπεζες, οι Διεθνείς Τραπεζικές Μονάδες (πρώην «υπεράκτιες τράπεζες») και τα γραφεία αντιπροσωπείας των ξένων τραπεζών. Σήμερα λειτουργούν στην Κύπρο δεκατέσσερις εγχώριες τράπεζες, είκοσι εννέα Διεθνείς Τραπεζικές Μονάδες και ένα γραφείο αντιπροσωπείας ξένης τράπεζας.

Στην άσκηση του εποπτικού της ρόλου, η Κεντρική Τράπεζα καθοδηγείται από τις συστάσεις της Επιτροπής της Βασιλείας και τους εποπτικούς κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που προωθούν την υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών. Στα πιο πάνω πλαίσια, έχουν εκδοθεί Οδηγίες για σκοπούς προληπτικής εποπτείας που απευθύνονται προς και αφορούν όλα τα τραπεζικά ιδρύματα τόσο εγχώρια όσο και διεθνή που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο.

Η εποπτεία των τραπεζικών ιδρυμάτων διενεργείται με την εφαρμογή δύο μεθόδων που συμπληρώνουν η μια την άλλη: α) την παρακολούθηση των εξελίξεων μέσω περιοδικών καταστάσεων που υποβάλλονται στην Κεντρική Τράπεζα και που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα των δραστηριοτήτων των τραπεζών και β) την επί τόπου επιθεώρηση, με σκοπό την αξιολόγηση της κατάστασης και των προοπτικών μιας τράπεζας κατά τη χρονική περίοδο που διενεργείται η επιθεώρηση. Συγκεκριμένα, οι επιτόπιοι έλεγχοι επικεντρώνονται σε θέματα οργάνωσης και

διοίκησης, εσωτερικού ελέγχου, διαχείρισης κινδύνων (πιστοδοτικού, επιτοκίων, συναλλαγμάτων κ.ά), επικερδότητας/αποδοτικότητας, επάρκειας των κρατήσεων για επισφαλείς απαιτήσεις καθώς και σε θέματα συμμόρφωσης με τους Κανονισμούς και τις Οδηγίες της Κεντρικής Τράπεζας.

Εξελίξεις στο θεσμικό πλαίσιο της τραπεζικής εποπτείας

Πέραν των εναρμονιστικών μέτρων που αποσκοπούν στην ευθυγράμμιση του εγχώριου θεσμικού πλαισίου της τραπεζικής εποπτείας με το αντίστοιχο της ΕΕ (όπως περιγράφονται στο κεφάλαιο 4.1 της έκθεσης αυτής), κατά το 2004 η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου εξέδωσε Εγκυκλίους και Οδηγίες με σκοπό τη βελτίωση των κανόνων εποπτείας σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική και την προσαρμογή τους στις απαιτήσεις της διεθνούς κοινότητας.

Συγκεκριμένα από την 1η Ιανουαρίου, 2004, έχουν εφαρμοστεί αυστηρότερα κριτήρια για αναγνώριση των χορηγήσεων για τις οποίες ο τόκος θα πρέπει να αναστέλλεται. Η χρονική περίοδος καθυστερήσεων ή/και υπερβάσεων σε δάνεια και χρηματοδοτήσεις πέραν της οποίας θα γίνεται αναστολή της αναγνώρισης των τόκων, νοουμένου ότι δεν υπάρχει πλήρης εμπράγματη εξασφάλιση, μειώθηκε από εννέα σε έξι μήνες. Το Δεκέμβριο του 2004 η Κεντρική Τράπεζα τροποποίησε τη σχετική Οδηγία, μειώνοντας περαιτέρω την περίοδο καθυστερήσεων/ υπερβάσεων πέραν της οποίας αναστέλλεται η αναγνώριση τόκων, από έξι μήνες σε ενενήντα μέρες («κανόνας των 90 ημερών») με ισχύ από 1η Ιανουαρίου, 2006. Στο εγγύς μέλλον η Κεντρική Τράπεζα προσανατολίζεται σε επανέκδοση της εν λόγω Οδηγίας που θα περιλαμβάνει υποχρέωση για την αναστολή αναγνώρισης τόκων ανεξάρτητα από την

ύπαρξη εμπράγματης εξασφάλισης σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική και τις πρόνοιες της προτεινόμενης Οδηγίας της ΕΕ για την Κεφαλαιακή Επάρκεια.

Στον τομέα της πρόληψης και καταστολής της νομιμοποίησης των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, το Νοέμβριο του 2004, η Κεντρική Τράπεζα προχώρησε σε επανέκδοση της αρχικής Οδηγίας που εκδόθηκε το 1999 για σκοπούς παρεμπόδισης της χρήσης του τραπεζικού συστήματος για ξέπλυμα παράνομου χρήματος. Με τη νέα Οδηγία υιοθετούνται τα ακόλουθα:

- (i) Ο Τροποποιητικός Νόμος του περί Συγκάλυψης, Έρευνας και Δήμευσης Εσόδων από Ορισμένες Εγκληματικές Πράξεις Νόμου του 1996 (Νόμος 61(I) του 1996), που θεσπίστηκε τον Ιούλιο του 2003 με σκοπό την εναρμόνιση της Κυπριακής νομοθεσίας με τη σχετική Οδηγία 2001/97/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- (ii) Οι αναθεωρημένες Συστάσεις για καταπολέμηση του ξέπλυματος παράνομου χρήματος της Ομάδας Οικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force on money laundering), που εκδόθηκαν τον Ιούνιο του 2003,
- (iii) Οι Ειδικές Συστάσεις της Ομάδας Οικονομικής Δράσης για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, που εκδόθηκαν τον Οκτώβριο του 2001,
- (iv) Οι συστάσεις που περιέχονται στο έγγραφο υπό τον τίτλο “Επίδειξη Επιμέλειας για Πελάτες από Τράπεζες”, που εκδόθηκε τον Οκτώβριο του 2001 από την Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας.

Η νέα αυτή Οδηγία ενοποιεί σε ένα έγγραφο την αρχική Οδηγία του Νοεμβρίου 1999 και όλες τις μετέπειτα τροποποιήσεις και προσθήκες ενώ, παράλληλα, εισάγει πρόσθετες απαιτήσεις για τη λήψη μέτρων και εισαγωγή διαδικασιών από τις τράπεζες για την παρεμπόδιση του ξεπλύματος παράνομου χρήματος. Ειδικότερα, επιβάλλει στις τράπεζες την υποχρέωση για ανάπτυξη πολιτικής αποδοχής πελατών, ανανέωση στοιχείων ταυτότητας όλων των πελατών πάνω σε τακτική βάση, απαγόρευση μυστικών, ανώνυμων, αριθμημένων λογαριασμών και λογαριασμών σε μη αληθή ή πλήρη ονόματα και υποχρέωση για περίληψη των στοιχείων ταυτότητας στις καταστάσεις λογαριασμού των πελατών. Επίσης, προνοεί για υποχρέωση δημιουργίας «οικονομικού πορτρέτου» πελατών, εγκαθίδρυσης κατάλληλων αυτοματοποιημένων συστημάτων διαχείρισης κινδύνων για σκοπούς εξακρίβωσης κατά πόσον ένας πελάτης είναι «πολιτικό πρόσωπο» και αξιολόγησης των διαδικασιών προσδιορισμού ταυτότητας και δέουσας επιμέλειας που εφαρμόζονται από επαγγελματίες και άλλους τρίτους συνεργάτες για σκοπούς αποδοχής στοιχείων ταυτότητας πελατών που συστήνονται στην τράπεζα από τα εν λόγω πρόσωπα. Επιπλέον, η Οδηγία καθιστά υποχρεωτική την παροχή πλήρων στοιχείων για τον εντολέα σε όλα τα μηνύματα για εμβάσματα χρημάτων πέραν των \$ΗΠΑ 1.000, που διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα και την εισαγωγή και εφαρμογή επαρκών πληροφοριακών συστημάτων διεύθυνσης και διοίκησης για σκοπούς διαρκούς παρακολούθησης λογαριασμών και συναλλαγών πελατών .

Όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, η Κεντρική Τράπεζα εξέδωσε και κατά το 2004 Οδηγίες προς τις τράπεζες, ζητώντας την παγοποίηση κεφαλαίων τα

οποία ανήκουν σε πρόσωπα που καθορίζονται από την Επιτροπή Κυρώσεων των Ηνωμένων Εθνών για την τρομοκρατία και την ΕΕ ως συνδεδεμένα με τρομοκρατικές οργανώσεις.

Εγχώριος τραπεζικός τομέας

Η πορεία και τα αποτελέσματα του εγχώριου τραπεζικού συστήματος κατά το 2004 παρουσίασαν βελτίωση σε σχέση με το 2003. Η σταδιακή ανάκαμψη τόσο της κυπριακής όσο και της παγκόσμιας οικονομίας, οι αυξήσεις των βασικών επιτοκίων στην Κύπρο και διεθνώς, τα διορθωτικά μέτρα τα οποία έλαβαν οι τράπεζες καθώς και η περαιτέρω ανάπτυξη των εργασιών στην Ελλάδα ήσαν ανάμεσα στους παράγοντες που επέδρασαν θετικά στην κερδοφορία των εγχώριων τραπεζικών ιδρυμάτων.

Η πρόσφατη ένταξη της Κύπρου στη μεγάλη ευρωπαϊκή οικογένεια αναμένεται να επιφέρει σημαντικές αλλαγές στην όλη λειτουργία του εγχώριου τραπεζικού συστήματος. Ο ανταγωνισμός αναμένεται να οξυνθεί ακόμη περισσότερο και οι κανονισμοί που διέπουν τη λειτουργία των τραπεζών θα γίνουν αυστηρότεροι, όπως για παράδειγμα η εισαγωγή του νέου Συμφώνου της Βασιλείας. Πέραν αυτών, οι τράπεζες θα πρέπει να υιοθετήσουν αυστηρότερους κανόνες διαφάνειας και εταιρικής διακυβέρνησης, όπως αυτοί καθορίζονται στις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι διοικήσεις των εγχώριων τραπεζικών ιδρυμάτων έχουν συνειδητοποιήσει τις ραγδαία μεταβαλλόμενες απαιτήσεις της νέας εποχής, και έχουν αρχίσει, σταδιακά, να προσαρμόζονται σε αυτές. Έχουν γίνει σημαντικές επενδύσεις σε συστήματα τεχνολογίας, τα οποία αυξάνουν την παραγωγικότητα και επιτρέπουν την καλύτερη διαχείριση των πόρων των τραπεζών και των κινδύνων που αναλαμβάνονται. Επίσης, η μεγάλη

προσπάθεια που κατεβλήθη από τις τράπεζες, υπό την έντονη πίεση της Κεντρικής Τράπεζας, για βελτίωση των διαδικασιών είσπραξης καθυστερημένων οφειλών και για αύξηση των κατεχόμενων εμπράγματων εξασφαλίσεων, απέδωσε καρπούς με αποτέλεσμα την καλύτερευση της ποιότητας των χαρτοφυλακίων χορηγήσεων. Παρά ταύτα, η εκκρεμότητα που παρατηρείται στην αποπληρωμή των δανείων για αγορά μετοχών, καθώς επίσης, η υποτονικότητα που παρουσιάζουν ορισμένοι κλάδοι της οικονομίας, όπως ο τουρισμός, η μεταποιητική βιομηχανία και η παροχή επενδυτικών υπηρεσιών, επέβαλαν την ανάγκη σημαντικών προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις. Επιπρόσθετα, η αύξηση στα περιθώρια επιτοκίου που έχει επιτευχθεί, εξουδετέρωσε σε μεγάλο βαθμό την αρνητική επίδραση της εφαρμογής, από την 1η Ιανουαρίου, 2004, αυστηρότερων κανονισμών από την Κεντρική Τράπεζα σχετικά με την περίοδο αναστολής αναγνώρισης τόκων, η οποία μειώθηκε από εννέα σε έξι μήνες. Θετική εξέλιξη αποτελεί και η επιτυχία των διοικήσεων των τραπεζών να συγκρατήσουν το ρυθμό αύξησης των εξόδων των τραπεζικών ιδρυμάτων με αποτέλεσμα ο δείκτης εξόδων προς έσοδα να μειωθεί κατά το 2004 σε σχέση με το 2003. Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω, τα εγχώρια τραπεζικά ιδρύματα επανήλθαν σε κερδοφόρα πορεία και είναι σε θέση να ατενίζουν το μέλλον με περισσότερη αισιοδοξία. Βεβαίως, παρά τις θετικές εξελίξεις που αναφέρονται πιο πάνω, το ύψος των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων εξακολουθεί να είναι ψηλό σε σχέση με τα επίπεδα που επικρατούν διεθνώς.

Αναμένεται ότι, μακροπρόθεσμα οι επιπτώσεις στην κυπριακή οικονομία από την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ θα είναι θετικές. Η ανάγκη επίσπευσης της διαδικασίας εκσυγ-

χρονισμού και αναδιάρθρωσης της οικονομίας, η οποία πηγάζει από τις υποχρεώσεις της Κύπρου ως κράτους μέλους της ΕΕ, αναμένεται ότι θα δημιουργήσει τις προοπτικές για βελτίωση των συνθηκών σταθερότητας της οικονομίας. Μια τέτοια εξέλιξη θα έχει ως άμεσο επακόλουθο τη μείωση οποιασδήποτε αβεβαιότητας που επικρατεί ανάμεσα στον επιχειρηματικό κόσμο με αναμενόμενο αποτέλεσμα την ανάπτυξη της επενδυτικής δραστηριότητας. Η άρτια στελέχωση των εγχώριων τραπεζών, η ισχυρή τους κεφαλαιακή βάση, η τεχνογνωσία και η σύγχρονη τεχνολογία που διαθέτουν, ο εμπλουτισμός του φάσματος των προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών, και η συνεχιζόμενη προσπάθεια συγκράτησης των λειτουργικών εξόδων, αποτελούν εχέγγυα για τη μελλοντική τους επιτυχία. Σημαντικό ρόλο στη διατήρηση της ευρωστίας των τραπεζών διαδραμάτισε η έντονη υπόδειξη της Κεντρικής Τράπεζας στα Τραπεζικά Ιδρύματα για εξυγίανση του δανειακού τους χαρτοφυλακίου, ξεκαθάρισμα των εκκρεμοτήτων σε σχέση με επισφαλείς χορηγήσεις σε καθορισμένο μικρής διάρκειας χρονικό διάστημα, βελτίωση στη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου και ενδυνάμωση της κεφαλαιακής τους βάσης.

Κατά το 2004, οι καταθέσεις και χορηγήσεις των εγχώριων τραπεζών στο εξωτερικό, και ιδιαίτερα στην Ελλάδα, αυξήθηκαν σημαντικά μέσω της επέκτασης του δικτύου των καταστημάτων τους. Επιπρόσθετα, παρατηρήθηκε ανάπτυξη των εργασιών των εγχώριων τραπεζών στην Αυστραλία. Η επέκταση των κυπριακών τραπεζών στο εξωτερικό δίνει τη δυνατότητα εξόδου από τα πλαίσια της σχετικά μικρής κυπριακής αγοράς, ανοίγει προοπτικές για περαιτέρω ανάπτυξη και πραγματοποίηση σημαντικών κερδών και παρέχει την ευκαιρία για ευρύτερη κατανομή

των επιχειρηματικών κινδύνων. Πέραν των πιο πάνω, οι εμπειρίες που αποκτούν οι εγχώριες τράπεζες, μέσω της έκθεσής τους στο ανταγωνιστικό εξωτερικό περιβάλλον, συντείνουν στη θωράκισή τους ώστε να αντιμετωπίσουν τον επερχόμενο ανταγωνισμό στην εγχώρια αγορά με ακόμη μεγαλύτερη επιτυχία. Τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου και παρακολούθησης που έχουν εγκαταστήσει οι τράπεζες, συμβάλλουν στη σωστή και έγκαιρη επιμέτρηση και παρακολούθηση των κινδύνων που αναλαμβάνονται.

Η επέκταση στο εξωτερικό δημιουργεί την ανάγκη για αυξημένα κεφάλαια, τα οποία απαιτούνται για τη χρηματοδότηση της εν λόγω ανάπτυξης των εργασιών τους. Κατά το 2004, οι τράπεζες ενίσχυσαν περαιτέρω την κεφαλαιακή τους βάση με την έκδοση αξιολογίων κεφαλαίου και μη μετατρέψιμων χρεογράφων. Επιπρόσθετα, για σκοπούς διασφάλισης επιτυχημένης επέκτασης στο εξωτερικό, η Κεντρική Τράπεζα έχει καθορίσει όπως αυτή γίνεται σταδιακά και μόνον κατόπιν εμπειριστατωμένης μελέτης. Απώτερος στόχος είναι οι εργασίες εξωτερικού να συνεχίσουν να έχουν θετική και αυξανόμενη συνεισφορά στα αποτελέσματα των τραπεζών.

Διεθνής τραπεζικός τομέας

Ο διεθνής τραπεζικός τομέας εξακολούθησε να παρουσιάζει θετική εικόνα κατά το 2004. Το σύνολο του ενεργητικού των Διεθνών Τραπεζικών Μονάδων κατέγραψε άνοδο σε σχέση με το 2003, που αντικατοπτρίζει εξ' ολοκλήρου την αύξηση των εργασιών των μεγαλύτερων τραπεζών που λειτουργούν στην Κύπρο. Ταυτόχρονα, τα αποτελέσματα των Διεθνών Τραπεζικών Μονάδων εμφανίζονται βελτιωμένα σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο.

Η κατάργηση του περί Ελέγχου Συναλλάγματος Νόμου με την εφαρμογή του περί της Διακίνησης Κεφαλαίων Νόμου (115(I)/2003), που τέθηκε σε ισχύ από την ημερομηνία προσχώρησης της Κύπρου στην ΕΕ, σε συνδυασμό με τη φορολογική μεταρρύθμιση του 2002, δημιούργησε νέα δεδομένα αναφορικά με τη λειτουργία των υφιστάμενων Διεθνών Τραπεζικών Μονάδων που δραστηριοποιούνται σήμερα στην Κύπρο. Εκείνες οι Διεθνείς Τραπεζικές Μονάδες που υπόκεινται ήδη σε φορολογικό συντελεστή 10%, εφόσον τους έχει χορηγηθεί άδεια μετά την 31η Δεκεμβρίου, 2001, δύνανται να προσφέρουν όλο το φάσμα των τραπεζικών υπηρεσιών σε κάτοικους Κύπρου.

Εξαίρεση στα πιο πάνω αποτελούν εκείνες οι Διεθνείς Τραπεζικές Μονάδες που λειτουργούσαν ήδη στην Κύπρο στις 31 Δεκεμβρίου, 2001, οι οποίες επέλεξαν να συνεχίσουν με μειωμένο φορολογικό συντελεστή 4,25% μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου, 2005. Ως εκ τούτου, οι προαναφερθείσες Διεθνείς Τραπεζικές Μονάδες είναι αναγκασμένες, για καθαρά φορολογικούς σκοπούς, να αυτοπεριορίζουν τις εργασίες τους με μη κάτοικους Κύπρου. Με τον τερατισμό της μεταβατικής περιόδου, από την 1η Ιανουαρίου, 2006, όλες ανεξαιρέτως οι υφιστάμενες Διεθνείς Τραπεζικές Μονάδες θα υπόκεινται στον ίδιο φορολογικό συντελεστή όπως και οι εγχώριες τράπεζες.

Όσον αφορά τα αιτήματα για εγκαθίδρυση νέων τραπεζών στην Κύπρο, σύμφωνα με τις πιο πάνω εξελίξεις, δεν είναι πλέον δυνατή η διεξαγωγή τραπεζικών εργασιών υπό το καθεστώς των Διεθνών Τραπεζικών Μονάδων. Τα αιτήματα για διεξαγωγή τραπεζικών εργασιών, με εξαίρεση αυτά που αφορούν την ίδρυση υποκαταστήματος από τράπεζα που εδρεύει σε χώρα μέλος της ΕΕ

για τα οποία ισχύει η αρχή του «ενιαίου διαβατηρίου», θα εξετάζονται σύμφωνα με νέο πλαίσιο για παραχώρηση άδειας τραπεζικών εργασιών το οποίο δε θα διαχωρίζει μεταξύ εγχώριων τραπεζών και Διεθνών Τραπεζικών Μονάδων. Το νέο πλαίσιο βρίσκεται στο τελικό στάδιο επεξεργασίας από την Κεντρική Τράπεζα και αναμένεται να τεθεί σε εφαρμογή σύντομα.

Διασφάλιση χρηματοπιστωτικής σταθερότητας

Η Κεντρική Τράπεζα έχει θέσει ως στόχο τη δημιουργία της κατάλληλης υποδομής για συστηματική παρακολούθηση και ανάλυση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος με την ανάπτυξη διάφορων τομέων, όπως η μακροπροληπτική ανάλυση, η διεξαγωγή προσομοιώσεων καταστάσεων κρίσεων, η ανάλυση των διαρθρωτικών εξελίξεων στον τραπεζικό τομέα, η ανάπτυξη ενός συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης για τραπεζικές κρίσεις και η δημιουργία ενός πλαισίου διαχείρισης χρηματοοικονομικών κρίσεων. Στόχος της μακροπροληπτικής ανάλυσης, ειδικότερα, είναι η παρακολούθηση και αξιολόγηση της ευρωστίας και των ευπαθών σημείων του χρηματοοικονομικού συστήματος ώστε οποιεσδήποτε συστημικές αδυναμίες, που θα μπορούσαν να απειλήσουν τη σταθερότητα του εν λόγω τομέα, να εντοπίζονται έγκαιρα και να υπάρχει προληπτική αντίδραση. Η Κεντρική Τράπεζα υπέβαλε τα πρώτα συγκεντρωτικά στοιχεία σε ενοποιημένη βάση για το τραπεζικό σύστημα της Κύπρου στην ΕΚΤ στις αρχές Ιουλίου, 2004. Εκτός από την υποβολή των πιο πάνω στοιχείων στην ΕΚΤ, η συγκέντρωση των εν λόγω στοιχείων αποτελεί την κύρια πηγή πληροφοριών για τη διεξαγωγή μακροπροληπτικής ανάλυσης για το τραπεζικό σύστημα της Κύπρου από την Κεντρική Τράπεζα. Εντός του 2005, η

Κεντρική Τράπεζα προτίθεται να συνεχίσει τη συλλογή στοιχείων για τους υπόλοιπους τομείς του χρηματοοικονομικού συστήματος, ενώ θα ολοκληρωθεί η αυτοματοποίηση της συλλογής, φύλαξης και επεξεργασίας των απαιτούμενων στοιχείων για τη διεξαγωγή μακροπροληπτικής ανάλυσης.

Στα πιο πάνω πλαίσια, η Κεντρική Τράπεζα συμμετέχει στη «Συντονισμένη Άσκηση Σύνταξης των Δεικτών Χρηματοοικονομικής Ευρωστίας (ΔΧΕ) η οποία διεξάγεται υπό την αιγίδα του ΔΝΤ και αναμένεται να ολοκληρωθεί κατά τα τέλη του 2006. Στόχοι της πιο πάνω Άσκησης είναι να αναπτύξει την ικανότητα των κρατών-μελών του ΔΝΤ να συντάξουν τους ΔΧΕ, οι οποίοι κρίνονται ως πολύ σημαντικοί για την παρακολούθηση της σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος της κάθε χώρας, να ενθαρρύνει τη διασυνοριακή συγκρισιμότητα των δεικτών, να συντονίσει τις προσπάθειες των εθνικών αρχών να συντάξουν τους ΔΧΕ και να δώσει τη δυνατότητα στο ΔΝΤ να δημοσιοποιήσει τους ΔΧΕ για την κάθε χώρα που συμμετέχει στην εν λόγω άσκηση με σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας και την ενδυνάμωση της πειθαρχίας της αγοράς. Οι ΔΧΕ, που θα συνταχθούν από την Κεντρική Τράπεζα αφορούν όλους τους τομείς του χρηματοοικονομικού συστήματος (τραπεζικό τομέα, μη-τραπεζικό χρηματοπιστωτικό τομέα, τομέα επιχειρήσεων, τομέας νοικοκυριών και τομέα ακίνητης περιουσίας).

Κατά το 2004, συστάθηκε, επίσης, εθνική «Επιτροπή Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κρίσεων», στην οποία συμμετέχουν όλες οι εποπτικές αρχές του χρηματοοικονομικού τομέα, το Υπουργείο Οικονομικών και η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ. Σκοπός της πιο πάνω επιτροπής είναι η

συζήτηση και ανάλυση διάφορων θεμάτων που αφορούν τη διαχείριση και επίλυση χρηματοοικονομικών κρίσεων και η ετοιμασία, μεταξύ άλλων, ενός εθνικού σχεδίου έκτακτης ανάγκης για τη διαχείριση χρηματοοικονομικών κρίσεων και η διεξαγωγή προσομοιώσεων καταστάσεων χρηματοοικονομικών κρίσεων.

Συνεργασία με άλλες εγχώριες και ξένες εποπτικές αρχές

Στα πλαίσια του Πρωτοκόλλου Συνεργασίας μεταξύ των εποπτικών αρχών του χρηματοοικονομικού τομέα της Δημοκρατίας, που τέθηκε σε ισχύ κατά το 2003, η Κεντρική Τράπεζα, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και η Υπηρεσία Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιρειών του Υπουργείου Οικονομικών ετοίμασαν από κοινού νομοσχέδιο με το οποίο προβλέπεται η σύσταση και η λειτουργία Φορέα Εξώδικης Επίλυσης Διαφορών Χρηματοοικονομικής Φύσης. Το νομοσχέδιο, που ετοιμάστηκε σύμφωνα με τις διατάξεις της Σύστασης 98/257/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, έχει ήδη αποσταλεί στο Υπουργείο Οικονομικών για να υποβληθεί στη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας για νομοτεχνική επεξεργασία. Στη συνέχεια θα προωθηθεί στο Υπουργικό Συμβούλιο και τελικά στη Βουλή για ψήφισή του σε Νόμο. Σκοπός του Φορέα είναι να επιλαμβάνεται εξωδίκως παραπόνων καταναλωτών εναντίον χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων (περιλαμβανομένων και των τραπεζών) κατά τρόπο επαρκή, δίκαιο και αμερόληπτο, ακολουθώντας διαφανείς, γρήγορες και αποτελεσματικές διαδικασίες με γνώμονα τη διασφάλιση των συμφερόντων των καταναλωτών.

Στον τομέα της συνεργασίας με ξένες εποπτικές αρχές, από την ημερομηνία προσχώρησης της Κύπρου στην ΕΕ η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου συμμετέχει ενεργά

στην Επιτροπή Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (CEBS), καθώς και σε ομάδες Εργασίας της πιο πάνω Επιτροπής. Κύριοι στόχοι της εν λόγω Επιτροπής, που ανέλαβε τα καθήκοντα της την 1η Ιανουαρίου, 2004, είναι να συμβουλεύει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για θέματα κανονιστικής ρύθμισης και εποπτείας του τραπεζικού τομέα και να συμβάλλει στην ομοιομορφη εφαρμογή των κοινοτικών οδηγιών και στη σύγκλιση των εποπτικών πρακτικών των κρατών μελών σε ολόκληρη την Κοινότητα. Παράλληλα, η Κεντρική Τράπεζα συμμετέχει στην Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας στο πλαίσιο του ΕΣΚΤ. Οι κύριοι στόχοι της Επιτροπής Τραπεζικής Εποπτείας είναι να παρακολουθεί και να αξιολογεί τις εξελίξεις στον τραπεζικό και χρηματοοικονομικό τομέα της ΕΕ από τη σκοπιά της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, να αναλύει τις επιπτώσεις των ρυθμιστικών και εποπτικών απαιτήσεων στη σταθερότητα και τη διάρθρωση του χρηματοπιστωτικού συστήματος και να προωθή τη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών ανάμεσα στις κεντρικές τράπεζες και τις εποπτικές αρχές για θέματα κοινού ενδιαφέροντος.

Στη διάρκεια του 2004 η Κεντρική Τράπεζα εξακολούθησε να προσδίδει ιδιαίτερη σημασία στην ανάπτυξη των διμερών επαφών της συνεχίζοντας τις διαπραγματεύσεις για την υπογραφή Μνημονίων Κατανόησης με ξένες κεντρικές τράπεζες και εποπτικές/ρυθμιστικές αρχές, των οποίων οι τράπεζες και άλλοι χρηματοοικονομικοί οργανισμοί δραστηριοποιούνται στην Κύπρο. Η πρακτική που ακολουθείται είναι σύμφωνη με τη σχετική σύσταση της Επιτροπής Εποπτείας της Βασιλείας που αποβλέπει σε πιο αποτελεσματική εποπτεία των διασυνοριακών δραστηριοτήτων των τραπεζικών ιδρυμάτων.

4.4 Συστήματα Πληρωμών και Διακανονισμού Συναλλαγών

Η Κεντρική Τράπεζα προσδίδει μεγάλη σημασία στα συστήματα πληρωμών αφού η οικονομία και η εύρυθμη ανάπτυξη της στηρίζονται στην ύπαρξη έγκαιρων, αποτελεσματικών και ασφαλών τρόπων για τη διενέργεια πληρωμών. Επιπρόσθετα, είναι ένας σημαντικός παράγοντας για τη διαφύλαξη της χρηματοοικονομικής σταθερότητας καθώς αποτελούν το μέσο με το οποίο μεταδίδονται οι οικονομικές αναταράξεις από ένα τομέα σε άλλο.

Η σημαντική αύξηση στην δραστηριότητα των χρηματοαγορών, αλλά και οι ραγδαίες αλλαγές στην τεχνολογία έχουν φέρει στην επιφάνεια θέματα ασφάλειας αλλά και αποδοτικότητας, αυξάνοντας ακόμα περισσότερο τη σημασία των συστημάτων πληρωμών. Για τους λόγους αυτούς έχει αποδοθεί ιδιαίτερη σημασία τόσο στην ύπαρξη του απαραίτητου θεσμικού πλαισίου που πρέπει να διέπει τα συστήματα πληρωμών όσο και στην ύπαρξη της αναγκαίας υποδομής για την εύρυθμη, ασφαλή και αποδοτική λειτουργία τους.

Ιδιαίτερη σημασία προσδίδεται στην ανάγκη για στενή συνεργασία στον τομέα των συστημάτων πληρωμών μεταξύ της Κεντρικής Τράπεζας και του ευρύτερου τραπεζικού τομέα, για διασφάλιση της έγκαιρης και αποτελεσματικής ανταπόκρισης στις εξελίξεις, τόσο αυτών που συνδέονται με την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ όσο και γενικότερα. Για το σκοπό αυτό η Κεντρική Τράπεζα έχει προχωρήσει στη σύσταση Επιτροπής Πληρωμών, με τη συμμετοχή των εμπορικών τραπεζών, του Συνδέσμου Εμπορικών Τραπεζών Κύπρου και του Γραφείου του Εφόρου της Υπηρεσίας

Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών. Ο ρόλος της Επιτροπής αυτής είναι συμβουλευτικός προς την Κεντρική Τράπεζα και συντονιστικός για τον τραπεζικό τομέα. Από τον πρώτο χρόνο αποδείχτηκε η χρησιμότητα του θεσμού, καθώς ήταν αισθητή η βελτίωση που επέφερε στην επικοινωνία, ανταλλαγή πληροφοριών και συντονισμό των ενεργειών των εμπλεκόμενων μερών.

Νομικό πλαίσιο

Ο ρόλος της Κεντρικής Τράπεζας στο χώρο των συστημάτων πληρωμών, όπως αυτός προβλέπεται και μέσα από το κοινοτικό κεκτημένο, έχει καθοριστεί στους περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμους του 2002-2003. Συγκεκριμένα, το άρθρο 6(2)(ε) του νόμου καθορίζει ως μια από τις βασικές αρμοδιότητες της Τράπεζας την προώθηση, ρύθμιση και εποπτεία της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού συναλλαγών. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 48 του ίδιου νόμου, η Τράπεζα έχει τη δυνατότητα να διαχειρίζεται, να συμμετέχει ή να γίνεται μέλος οποιουδήποτε συστήματος πληρωμών και διακανονισμού συναλλαγών και, με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, να θέτει υπό την εποπτεία της συστήματα πληρωμών και διακανονισμού συναλλαγών που λειτουργούν στη Δημοκρατία. Επιπρόσθετα, η Τράπεζα έχει εξουσία να εκδίδει οδηγίες για τη ρύθμιση των εργασιών και του τρόπου λειτουργίας των συστημάτων που βρίσκονται υπό την εποπτεία της.

Στα πλαίσια της εναρμόνισης με το κοινοτικό κεκτημένο έχουν μεταφερθεί οι πρόνοιες της κοινοτικής οδηγίας 98/26/ΕΚ στον περί του Αμετακλήτου του Διακανονισμού στα Συστήματα Πληρωμών και στα Συστήματα Διακανονισμού Αξιογράφων Νόμο του 2003

(Ν.8(Ι)/2003), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Μαΐου, 2004. Με το νόμο αυτό η Κεντρική Τράπεζα ορίζεται ως η αρμόδια αρχή που δύναται να κηρύσσει τα συστήματα πληρωμών που επιπίπτουν στις πρόνοιές του. Ο νόμος, όπως και η σχετική οδηγία, επιτυγχάνει τρεις βασικούς στόχους, αναφορικά με κηρυχθέντα συστήματα πληρωμών, ακόμα και σε περιπτώσεις όπου έχει αρχίσει διαδικασία εκκαθάρισης εναντίον ενός συμμετέχοντος σε σύστημα. Αυτοί είναι:

- (1) Το αμετάκλητο των εντολών πληρωμής και του συμψηφισμού.
- (2) Η υποχρέωση παροχής εξασφάλισης, υπό τη μορφή ρευστών διαθεσίμων ή/και αξιογράφων, ενός συμμετέχοντος σε σύστημα για διασφάλιση της εκπλήρωσης των υποχρεώσεών του προς το σύστημα.
- (3) Η δυνατότητα άμεσης ρευστοποίησης της εξασφάλισης για το σκοπό για τον οποίο είχε προσφερθεί ως εγγύηση σε σχέση με το σύστημα.

Επιπρόσθετα, ο νόμος παρέχει στην Τράπεζα το δικαίωμα πρόσβασης σε οποιαδήποτε πληροφορία η ίδια κρίνει αναγκαία για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, σύμφωνα με το νόμο καθώς και τη δυνατότητα επιβολής διοικητικών ποινών σε περίπτωση μη συμμόρφωσης. Στα πλαίσια της εκτέλεσης των αρμοδιοτήτων της που απορρέουν από τον πιο πάνω νόμο, η Τράπεζα έχει κηρύξει ως υπαγόμενα στις πρόνοιες του νόμου συστήματα, το Σύστημα Εμβασμάτων Μεγάλης Αξίας της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και το Κεντρικό Αποθετήριο-Κεντρικό Μητρώο του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου.

Με την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ εφαρμόστηκαν πλήρως οι πρόνοιες του

Κανονισμού 2560/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που αφορούν τις διασυνοριακές πληρωμές σε ευρώ. Με στόχο την εφαρμογή των προνοιών του κανονισμού αυτού η Κεντρική Τράπεζα έχει ετοιμάσει, σε συνεργασία με τις τράπεζες, εγχειρίδιο εφαρμογής του προτύπου IBAN (Διεθνής Τραπεζικός Αριθμός Λογαριασμού) στην Κύπρο. Το κυπριακό IBAN, το οποίο καταχωρήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τραπεζικών Προτύπων, τέθηκε σε εφαρμογή από όλα τα εγχώρια τραπεζικά ιδρύματα από την 1η Απριλίου, 2004. Με προτροπές τόσο της ΕΚΤ όσο και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών, το IBAN έχει εφαρμοστεί σε όλους γενικά τους λογαριασμούς και όχι μόνο σε λογαριασμούς που χρησιμοποιούνται για πληρωμές σε ευρώ. Προς το παρόν το IBAN δεν χρησιμοποιείται για επιτόπια εμβάσματα αλλά έχει ληφθεί απόφαση για σταδιακή εισαγωγή του.

Εντός του 2004, και πριν την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ, ολοκληρώθηκε η μεταφορά στο κυπριακό δίκαιο των προνοιών των κοινοτικών οδηγιών 2000/46/ΕΚ και 2002/47/ΕΚ που αφορούν την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικού χρήματος και τις συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας. Ο περί των Ιδρυμάτων Ηλεκτρονικού Χρήματος Νόμος του 2004 (Ν.86(Ι)/2004) ρυθμίζει τη λειτουργία και εποπτεία των ιδρυμάτων που παρέχουν τέτοιου είδους υπηρεσίες, ενώ ο περί των Συμφωνιών Παροχής Χρηματοοικονομικής Εξασφάλισης Νόμος του 2004 (Ν.43(Ι)/2004) προστατεύει το κύρος των συμφωνιών αυτών με σκοπό την αποδοτικότερη λειτουργία των αγορών και τη διασφάλιση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας.

Την 1η Απριλίου 2004 τέθηκε σε ισχύ οδηγία

της Κεντρικής Τράπεζας προς τις τράπεζες αναφορικά με συναλλαγές που διενεργούνται με μέσα ηλεκτρονικής πληρωμής. Η οδηγία αυτή είναι εναρμονιστική και αποσκοπεί στην εφαρμογή προνοιών της σύστασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 97/489/ΕΚ αναφορικά με τα μέσα ηλεκτρονικής πληρωμής και ιδιαίτερα τη σχέση μεταξύ του εκδότη και του κατόχου.

Κατά το 2004 η αρμόδια υπηρεσία της Τράπεζας συνέχισε την εξέταση αιτήσεων για έκδοση αδειών λειτουργίας, σύμφωνα με τις πρόνοιες της οδηγίας της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου που ρυθμίζει την παροχή Υπηρεσιών Διαμεσολάβησης στη Μεταφορά Χρημάτων (ΚΔΠ659/203). Σκοπός της οδηγίας αυτής είναι η ρύθμιση ενός τομέα ο οποίος δεν έχει τύχει ακόμη θεσμοθέτησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο και η διασφάλιση των αποστολών και των δικαιούχων που εμπλέκονται σε μεταφορές χρημάτων μέσω των εταιρειών αυτών.

Συστήματα Πληρωμών που λειτουργούν στην Κύπρο

Στην Κύπρο λειτουργούν σήμερα πέντε συστήματα πληρωμών και διακανονισμού συναλλαγών. Συγκεκριμένα, το Σύστημα Εμβασμάτων Μεγάλης Αξίας, το Σύστημα του Κυπριακού Γραφείου Συμψηφισμού επιταγών, το σύστημα εκκαθάρισης πληρωμών με τραπεζικές κάρτες, το JCCTransfer για εμβάσματα μικρής αξίας, και το σύστημα διακανονισμού του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου. Τα συστήματα αυτά περιγράφονται με λεπτομέρεια στην έκθεση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας “Payment and securities settlement systems in accession countries” του Αυγούστου 2002 (www.ecb.int). Η Τράπεζα είναι ο διαχειριστής του Συστήματος Εμβασμάτων Μεγάλης Αξίας καθώς και του συστήματος του

Κυπριακού Γραφείου Συμψηφισμού επιταγών.

Όλα τα συστήματα πληρωμών, που λειτουργούν στην Κύπρο, αξιολογήθηκαν από την ΕΚΤ τον Ιούνιο του 2002 και κρίθηκαν ως πολύ ικανοποιητικά για σκοπούς ένταξης της Κύπρου στην ΕΕ. Στα πλαίσια της διαδικασίας αξιολόγησης έχουν γίνει κάποιες εισηγήσεις για βελτίωση της υποδομής, τις οποίες η Κεντρική Τράπεζα έχει ήδη υλοποιήσει ή βρίσκεται στο στάδιο της υλοποίησής τους.

Ο ρόλος της Τράπεζας

Για να ανταποκριθεί η Τράπεζα στο ρόλο της, όπως αυτός καθορίζεται από τη νομοθεσία και ακολουθώντας τις σχετικές συστάσεις της ΕΚΤ, δημιουργήθηκαν δύο ανεξάρτητες μεταξύ τους Υπηρεσίες. Η μια Υπηρεσία έχει την ευθύνη για τα συστήματα που λειτουργούν στην Τράπεζα ενώ η άλλη έχει την ευθύνη της γενικής επίβλεψης συστημάτων πληρωμών που λειτουργούν στην Κύπρο.

Άλλες εξελίξεις

Στα πλαίσια των συνεχιζόμενων προσπαθειών για αντιμετώπιση του προβλήματος των ακάλυπτων επιταγών, διευρύνθηκε το πεδίο εφαρμογής του Κεντρικού Αρχείου Πληροφοριών για Εκδότες Ακάλυπτων Επιταγών (Κ.Α.Π.), το οποίο η Κεντρική Τράπεζα έθεσε σε λειτουργία την 1η Φεβρουαρίου, 2003. Το Φεβρουάριο, 2004, τροποποιήθηκε ο ορισμός της επιταγής στους περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμους του 1997-2003, στις κοινές οδηγίες της Κεντρικής Τράπεζας και του Εφόρου της Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών ώστε να καταχωρούνται πληροφορίες στο ΚΑΠ σε σχέση με εκδότες ακάλυπτων μεταχρονολογημένων

επιταγών (Ν.4(Ι)/2004 και Κ.Δ.Π. 105/2004 αντίστοιχα).

Απαλείφθηκε επίσης η πρόνοια για ελάχιστη χρονική περίοδο 2 ετών πριν την εξέταση διαγραφής καταχωρημένου προσώπου ούτως ώστε να δημιουργηθούν κίνητρα για ταχύτερη τακτοποίηση των ακάλυπτων επιταγών. Μετά την τροποποίηση των κοινών οδηγιών στις 25 Ιουνίου 2004 (Κ.Δ.Π. 617/2004), η Διαχειριστική Επιτροπή δύναται να εξετάσει, μετά από αίτηση καταχωρημένου προσώπου, τη διαγραφή του από το Κ.Α.Π. μετά την παρέλευση χρονικής διάρκειας 12 μηνών από την αποδεδειγμένη τακτοποίηση όλων των ακάλυπτων επιταγών.

Κατά το 2004 άρχισαν τέσσερα έργα σχετικά με τα συστήματα πληρωμών, τα οποία ευρίσκονται σε διαφορετικά στάδια υλοποίησης:

- (i) Σύστημα κυβερνητικών εμβασμάτων.
Με στόχο τη μείωση της έκδοσης επιταγών η Τράπεζα, σε συνεννόηση με την Κυβέρνηση, προώθησε την ανάπτυξη συστήματος κυβερνητικών εμβασμάτων. Με το υπό αναφοράν σύστημα οι δικαιούχοι κυβερνητικών πληρωμών (συμπεριλαμβανομένων συντάξεων, χορηγιών και άλλων) θα πιστώνονται σε τραπεζικό λογαριασμό της επιλογής τους αντί της έκδοσης και αποστολής επιταγών. Το σύστημα αυτό θα συντελέσει στην ασφαλέστερη και αποδοτικότερη διεκπεραίωση των κυβερνητικών πληρωμών.
- (ii) Συμμετοχή στο σύστημα JCCTransfer
Η Τράπεζα αναπτύσσει το απαραίτητο λογισμικό για να καταστεί μέλος του διατραπεζικού συστήματος εμβασμάτων μικρής αξίας JCCTransfer.
Και τα δύο πιο πάνω συστήματα προγραμματίζονται για εφαρμογή εντός

του πρώτου τετραμήνου του 2005.

- (iii) Ευρωπαϊκό σύστημα εμβασμάτων TARGET και TARGET2.

Η υιοθέτηση του ευρώ ως νομισματικής μονάδας της Κύπρου προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, τη σύνδεση της Κεντρικής Τράπεζας και του τραπεζικού συστήματος με το σύστημα διενέργειας εμβασμάτων σε συνεχή χρόνο του ΕΣΚΤ TARGET. Στη σημερινή του μορφή, με την οποία λειτούργησε τον Ιανουάριο, 1999, το εν λόγω σύστημα αποτελείται από τα συνδεδεμένα συστήματα πληρωμών σε συνεχή χρόνο των 12 χωρών-μελών της ζώνη του ευρώ, της Δανίας, της Σουηδίας, του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και διεκπεραιώνει εντολές μόνο σε ευρώ.

Από την εισαγωγή του συστήματος TARGET, είχαν τεθεί στόχοι για τη βελτίωσή του. Οι σχεδιασμοί αυτοί υλοποιούνται τώρα με ένα νέο σύστημα, το επονομαζόμενο TARGET2, το οποίο αναπτύσσεται από κοινού οι κεντρικές τράπεζες της Γερμανίας, Γαλλίας και Ιταλίας. Ο προβλεπόμενος χρόνος εφαρμογής είναι η 1η Ιανουαρίου 2007, ημερομηνία κατά την οποία ενδέχεται να υιοθετηθεί το ευρώ ως η νομισματική μονάδα του πρώτου κύματος χωρών-μελών. Η Κεντρική Τράπεζα έχει δημιουργήσει ομάδα εργασίας για συντονισμό των εσωτερικών ενεργειών και, μέσω της Συμβουλευτικής Επιτροπής Πληρωμών, ενημερώνει σχετικά το τραπεζικό σύστημα για τις ενέργειες που απαιτούνται. Σύμφωνα με την ειλημμένη απόφαση για υιοθέτηση του ευρώ το συντομότερο δυνατό, οι ενέργειες της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου έχουν δύο κατευθύνσεις: Την κατάλληλη προετοιμασία για τη σύνδεση με την κοινή πλατφόρμα TARGET2, και την υιοθέτηση λύσης έκτακτης ανάγκης

σε περίπτωση που το TARGET2 δεν είναι έτοιμο κατά το χρόνο εισαγωγής του ευρώ στην Κύπρο, οπότε η Κεντρική Τράπεζα θα συνδεθεί με το υφιστάμενο σύστημα TARGET. Οι ενέργειες που αφορούν τα δύο αυτά έργα είναι πολύπλοκες καθώς περιλαμβάνουν νομικές, τεχνικές και διαδικαστικές πτυχές, με αυστηρά χρονοδιαγράμματα, τα οποία καθορίζονται από τους εταίρους στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών.

Η διεύθυνση της Τράπεζας παρακολουθεί και ενημερώνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα για τις εξελίξεις σε αυτό τον σημαντικό τομέα.

4.5 Κυκλοφορία Νομίσματος

Λόγω της αναμενόμενης ένταξης στην ζώνη του ευρώ, δεν επιδιώχθηκε περαιτέρω αναβάθμιση των στοιχείων ασφάλειας των τραπεζογραμματίων, τα οποία, ήδη, διαθέτουν στοιχεία ασφαλείας προηγμένης τεχνολογίας και η αξιοπιστία τους παραμένει ψηλή. Εντατικοποιήθηκε, όμως, η επεξεργασία των τραπεζογραμματίων, προς επανέκδοση ούτως ώστε η ποιότητά τους να διατηρείται σε ψηλά επίπεδα. Η ποσότητα τραπεζογραμματίων που έτυχε επεξεργασίας κατά το 2004 αυξήθηκε κατά 42% σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο. Με στόχο τη διατήρηση της καλής ποιότητας των τραπεζογραμματίων, σε συνδυασμό με την αύξηση του νομίσματος σε κυκλοφορία και την ανάγκη διατήρησης επαρκών αποθεμάτων, η Τράπεζα προέβη σε επανεκτυπώσεις τραπεζογραμματίων.

Το νόμισμα σε κυκλοφορία σημείωσε αύξηση της τάξης του 8,5% κατά το 2004 σε σύγκριση με αύξηση της τάξης του 17,8% που είχε σημειωθεί κατά το 2003. Ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης του νομίσματος σε κυκλο-

φορία κατά την περίοδο 1998-2002 ήταν 7,9%. Ο ρυθμός αύξησης των τραπεζογραμματίων σε κυκλοφορία ανήλθε στα 8,6% κατά το 2004, σε σύγκριση με αύξηση της τάξης του 18,5% που σημειώθηκε κατά το 2003, ενώ ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης της αξίας των τραπεζογραμματίων σε κυκλοφορία κατά την πενταετή περίοδο 1998-2002 ήταν 8,0%. Η αύξηση του νομίσματος σε κυκλοφορία προήλθε κυρίως από την αύξηση των τραπεζογραμματίων και ιδιαίτερα των εικοσαλίων.

Ο ρυθμός αύξησης των κερμάτων σε κυκλοφορία επιβραδύνθηκε στα 6,7% κατά το 2004, σε σύγκριση με αύξηση της τάξης του 8,6%, που σημειώθηκε κατά το 2003, ενώ ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης της αξίας των κερμάτων σε κυκλοφορία κατά την περίοδο 1998-2002 ήταν 7,7%. Αναλυτικά στοιχεία για το νόμισμα σε κυκλοφορία κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2004, όπως και συγκριτικά στοιχεία για το 2003 παρατίθενται στον Πίνακα υπό τον τίτλο «Νόμισμα σε Κυκλοφορία».

Με την ευκαιρία της ένταξης της Κύπρου στην ΕΕ, το 2004 εκδόθηκαν συλλεκτικά κέρματα που απεικονίζουν τον Τρίτωνα να σαλπίζει τη γέννηση της Αφροδίτης Κύπριδας. Παράλληλα αποφασίστηκε η έκδοση συλλεκτικών κερμάτων με θέμα τη φώκια monachus-monachus στα πλαίσια της έκδοσης κερμάτων της σειράς «Άγρια Ζωή».

Προετοιμασία για μετάβαση στο ευρώ

Εν όψει της αναμενόμενης ένταξης της Κύπρου στο ΜΣΙ II και αργότερα στην ζώνη του ευρώ, η Κεντρική Τράπεζα έχει ήδη αρχίσει την προετοιμασία για την ομαλή μετάβαση της οικονομίας στο ενιαίο νόμισμα. Συγκεκριμένα, ετοιμάστηκε στρατηγικό σχέδιο για την εισαγωγή του ευρώ στην Κύπρο και έχουν γίνει προκαταρκτικές εκτι-

Νόμισμα σε κυκλοφορία

€ χιλιάδες, τέλος περιόδου

	2003		2004		Ποσοστιαία μεταβολή 2004/2003
	Ποσό	Μερίδιο	Ποσό	Μερίδιο	%
Τραπεζογραμμάτια					
Αξία		%		%	
€20	204.420,6	38,8	249.051,4	43,5	21,8
€10	246.475,0	46,7	241.998,0	42,3	-1,8
€5	19.254,5	3,7	19.989,3	3,5	3,8
€1	20.811,4	3,9	22.229,3	3,9	6,8
Υποσύνολο	490.961,4	93,1	533.268,0	93,2	8,6
Κέρματα					
50 σεντ	14.788,3	2,8	15.771,8	2,8	6,7
20 σεντ	10.041,5	1,9	10.772,8	1,9	7,3
10 σεντ	5.204,1	1,0	5.573,9	1,0	7,1
5 σεντ	3.890,5	0,7	4.156,2	0,7	6,8
2 σεντ	1.487,7	0,3	1.548,1	0,3	4,1
1 σεντ	890,4	0,2	929,4	0,2	4,4
Υποσύνολο	36.302,7	6,9	38.752,1	6,8	6,7
Σύνολο	527.264,1	100,0	572.020,2	100,0	8,5

μήσεις για τις απαιτούμενες ποσότητες του ευρώ για αντικατάσταση του εθνικού νομίσματος εν καιρώ. Έχουν επίσης ληφθεί προκαταρκτικές αποφάσεις για τις βασικές παραμέτρους του σεναρίου της αλλαγής. Εκπρόσωποι της Διεύθυνσης Τραπεζικών Εργασιών Εσωτερικού και Λογιστικών Υπηρεσιών συμμετέχουν επίσης σε διάφορες επιτροπές τόσο της ΕΚΤ όσο και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από τις οποίες αντλούνται πολύτιμες εμπειρίες και γνώσεις αναφορικά με τις διάφορες πτυχές της προετοιμασίας για τη μετάβαση από το εθνικό νόμισμα στο ευρώ.

Για το θέμα της προστασίας του ευρώ από την παραχάραξη, η Κεντρική Τράπεζα έχει αποκτήσει πρόσβαση στο Σύστημα Παρακολούθησης Παραχαραγμένων (Counterfeit Monitoring System). Πρόκειται για

την κεντρική βάση δεδομένων για τα παραχαραγμένα ευρώ που βρίσκεται στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Στο σύστημα αυτό καταχωρούνται στοιχεία για τα παραχαραγμένα ευρώ που εντοπίζονται στην Κύπρο. Αντλούνται επίσης στοιχεία για παραχαραγμένα ευρώ που εντοπίζονται σε άλλες χώρες της ΕΕ καθώς και σε τρίτες χώρες.

4.6 Διαχείριση των Συναλλαγματικών Αποθεμάτων και Κυπριακή Αγορά Συναλλάγματος

Διαχείριση των Συναλλαγματικών Αποθεμάτων

Σύμφωνα με τις πρόνοιες των περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων του 2002 και 2003, στις βασικές αρμοδιότη-

τες της Τράπεζας εμπίπτει και η κατοχή, διαφύλαξη και διαχείριση των επίσημων συναλλαγματικών αποθεμάτων της Δημοκρατίας, στα οποία περιλαμβάνονται τα διαθέσιμα της Τράπεζας και του Δημοσίου σε συνάλλαγμα και χρυσό και η διενέργεια πράξεων σε συνάλλαγμα.

Οι βασικοί στόχοι της διαχείρισης των συναλλαγματικών αποθεμάτων είναι η ασφάλεια, η διατήρηση, δηλαδή, της αξίας τους και η εξασφάλιση επαρκούς ρευστότητας για την κάλυψη διαφόρων αναγκών. Εφόσον οι πιο πάνω στόχοι πληρούνται, η Τράπεζα στοχεύει στη μεγιστοποίηση της απόδοσης των συναλλαγματικών αποθεμάτων.

Στο τέλος του 2004 τα επίσημα συναλλαγματικά αποθέματα ανέρχονταν σε £1.749,3 εκατ., έναντι £1.607,3 εκατ. στο τέλος του 2003. Η μεταβολή αυτή προήλθε κυρίως από καθαρές εισροές ξένου συναλλάγματος, από εισόδημα τόκων επί των συναλλαγματικών αποθεμάτων της Τράπεζας και από τη μεταβολή της συναλλαγματικής αξίας των νομισμάτων των εν λόγω συναλλαγματικών αποθεμάτων έναντι της κυπριακής λίρας.

Η απόφαση για την κατά νόμισμα κατανομή των συναλλαγματικών αποθεμάτων λαμβάνει υπόψη κυρίως τις κατά νόμισμα ροές, που σχετίζονται με τις εμπορικές συναλλαγές της Κύπρου σε αγαθά και υπηρεσίες και το εξωτερικό χρέος της χώρας. Κατά το 2004, τα συναλλαγματικά αποθέματα ήταν ως επί το πλείστον εκπεφρασμένα σε ευρώ και δολάρια ΗΠΑ και σε λιγότερο βαθμό σε λίρες Αγγλίας, φράγκα Ελβετίας και γεν Ιαπωνίας. Η Κεντρική Τράπεζα διατηρεί, επίσης, ποσοστό των συναλλαγματικών αποθεμάτων σε χρυσό, μέρος του οποίου επενδύει υπό τη μορφή συμφωνιών πώλησης

- επαναγοράς με στόχο τη μεγιστοποίηση της απόδοσής του.

Σύμφωνα με την επενδυτική της πολιτική, η Τράπεζα επενδύει τα αποθέματα σε εγκεκριμένα επενδυτικά μέσα, διενεργώντας πράξεις εγκεκριμένων ειδών, οι οποίες διεκπεραιώνονται μέσω εγκεκριμένων αντισυμβαλλόμενων που είναι τραπεζικοί οργανισμοί ή οργανισμοί παροχής επενδυτικών υπηρεσιών. Η τήρηση συναλλαγματικών αποθεμάτων καθιστά αναγκαία την παρακολούθηση και έλεγχο διαφόρων κινδύνων. Ο συναλλαγματικός κίνδυνος περιορίζεται με τον καθορισμό ενός επιτρεπόμενου ποσοστού εύρους διακύμανσης για κάθε ξένο νόμισμα. Τα ποσοστά στα οποία τηρούνται τα ξένα νομίσματα αποτελούν συνάρτηση των καθαρών συναλλαγματικών αποθεμάτων.

Ο επιτοκιακός κίνδυνος περιορίζεται με τον καθορισμό και την παρακολούθηση της σταθμικής διάρκειας ζωής του χαρτοφυλακίου και την τήρηση ενός συγκεκριμένου μέγιστου ποσοστού απόκλισης. Εφαρμόζεται, επίσης, επιπρόσθετος περιορισμός ώστε η ζωή μέχρι τη λήξη των χρεογράφων, στα οποία διενεργούνται επενδύσεις, να μην υπερβαίνει τα πέντε χρόνια.

Ο πιστωτικός κίνδυνος περιορίζεται και ελέγχεται σε διάφορα επίπεδα. Συγκεκριμένα, ορίζονται όρια μέγιστης επένδυσης κατά χώρα, κατά εθνικότητα τραπεζικού οργανισμού, κατά ξένο αντισυμβαλλόμενο και κατά υπερεθνικό ή άλλο ίδρυμα. Κατά το υπό επισκόπηση έτος η Τράπεζα, με γνώμονα τη βελτίωση της μεθοδολογίας για την επιλογή και τον καθορισμό ανώτατων ορίων για αντισυμβαλλόμενους, αναθεώρησε τη μεθοδολογία που χρησιμοποιεί για τον πιστωτικό κίνδυνο ώστε να συνάδει περισσότερο με την πρακτική που εφαρμόζει η ΕΚΤ.

Στοχεύοντας στην αποτελεσματικότερη και ορθολογικότερη διαχείριση των κινδύνων που πηγάζουν από τη διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεμάτων, η Τράπεζα, πέραν από την εφαρμογή νέων μεθοδολογιών για την επιλογή και τον καθορισμό ανώτατων ορίων για αντισυμβαλλόμενους, τροχοδρόμησε, σε συνεργασία με τη Διεθνή Τράπεζα, την εφαρμογή νέων συστημάτων ανάλυσης και διαχείρισης χαρτοφυλακίων.

Για την ομαλή και ασφαλή διεξαγωγή των δραστηριοτήτων που αφορούν τη διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεμάτων, η εκτέλεση και ο διακανονισμός των πράξεων που αφορούν συναλλαγές σε ξένο νόμισμα γίνονται από ξεχωριστές Υπηρεσίες. Με σκοπό την αύξηση της αποδοτικότητας και την ελαχιστοποίηση των λειτουργικών κινδύνων, έχει γίνει αναβάθμιση του συστήματος ανταλλαγής μηνυμάτων SWIFT, ενώ βρίσκονται σε εξέλιξη και αναβαθμίσεις στο σύστημα διαπραγμάτευσης και διακανονισμού συναλλαγών. Το παρόν πλαίσιο εφαρμογής της πολιτικής διαχείρισης των συναλλαγματικών αποθεμάτων λειτουργεί ικανοποιητικά εφαρμόζοντας στρατηγική συνεχούς αναβάθμισης συστημάτων και προσαρμογής στις νέες εξελίξεις.

Κυπριακή Αγορά Συναλλάγματος

Σύμφωνα με τους περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμους του 2002 και 2003, η Τράπεζα, στο πλαίσιο της άσκησης της συναλλαγματικής πολιτικής, δύναται να καθορίζει και να δημοσιοποιεί τις τιμές αγοράς και πώλησης των σημαντικότερων για τη Δημοκρατία ξένων νομισμάτων έναντι της Κυπριακής λίρας, στις οποίες η Τράπεζα είναι διατεθειμένη να συναλλάσσεται.

Στα πλαίσια της εκτέλεσης των πιο πάνω αρμοδιοτήτων, η Τράπεζα παρακολουθεί

πάνω σε συνεχή βάση τη λειτουργία της εγχώριας αγοράς συναλλάγματος, συμμετέχει στη διατραπεζική αγορά και παρεμβαίνει οποτεδήποτε χρειάζεται, με απώτερο στόχο να συμβάλει στην ομαλή λειτουργία της αγοράς και στη διαμόρφωση λογικών τιμών συναλλάγματος οι οποίες διαφυλάττουν τη σταθερότητα της Κυπριακής λίρας. Περαιτέρω, η Τράπεζα έχει την ευθύνη της οργάνωσης, καθημερινά, της συνεδρίασης καθορισμού τιμών συναλλάγματος έναντι της Κυπριακής λίρας (συνεδρίαση FIXING), στην οποία συμμετέχουν και οι εμπορικές τράπεζες.

Μέσα στα πλαίσια των προετοιμασιών για τη συμμετοχή της Κυπριακής λίρας στο ΜΣΙ ΙΙ, η Τράπεζα έχει εφαρμόσει από τις 5 Απριλίου, 2004, νέο τρόπο αναφοράς της ισοτιμίας της κυπριακής λίρας έναντι των ξένων νομισμάτων. Με βάση το νέο αυτό τρόπο αναφοράς των ισοτιμιών, η ισοτιμία της Κυπριακής λίρας έναντι των ξένων νομισμάτων καθορίζει τις μονάδες των κυπριακών λιρών που αντιστοιχούν σε μια μονάδα ξένου νομίσματος.

4.7. Διαχείριση Δημόσιου Χρέους

Η Τράπεζα, υπό την ιδιότητά της ως τραπεζίτης της Κυβέρνησης και αντιπρόσωπός της σε χρηματοοικονομικά θέματα είναι, μεταξύ άλλων, και ο διαχειριστής του δημόσιου χρέους, περιλαμβανομένης και της έκδοσης χρεογράφων της Κυβέρνησης. Ενεργώντας στα πλαίσια της αρμοδιότητας αυτής, η Τράπεζα προέβη στις δέουσες ενέργειες για την ικανοποίηση των χρηματοδοτικών αναγκών της Κυβέρνησης και τη διαχείριση του δημόσιου χρέους.

Οι εκδόσεις αξιογράφων και η διαχείρισή

τους πραγματοποιούνται μέσα στα πλαίσια γενικών διευθετήσεων μεταξύ της Τράπεζας και του Υπουργείου Οικονομικών. Τα λειτουργικά και διαχειριστικά θέματα που αφορούν τις εκδόσεις διεκπεραιώνονται από την Κεντρική Τράπεζα.

Δημόσιο Εσωτερικό Χρέος

Οι χρηματοδοτικές ανάγκες της Κυβέρνησης σε εγχώριο νόμισμα ικανοποιούνται με εκδόσεις, από την Κεντρική Τράπεζα, Γραμματίων του Δημοσίου λήξης 13 και 52 εβδομάδων, Κρατικών Ονομαστικών Χρεογράφων Αναπτύξεως 2-ετούς, 3-ετούς, 5-ετούς, 10-ετούς και 15-ετούς διάρκειας καθώς επίσης Πιστοποιητικών Αποταμιεύσεων με πενταετή λήξη. Η χρηματοδότηση των αναγκών της Κυβέρνησης μέσω της έκδοσης Ομολογιών Αποταμιεύσεως έχει τερατισθεί.

Τα Γραμμάτια του Δημοσίου (ΓΔ), με λήξη 13 εβδομάδων, εκδίδονται είτε σε σταθερές τιμές (για ικανοποίηση των επενδυτικών αναγκών των κυβερνητικών ταμείων που διαχειρίζεται η Τράπεζα και την επένδυση των παγοποιημένων καταθέσεων των τραπεζών με την Κεντρική Τράπεζα) είτε μέσω δημοπρασίας. ΓΔ με λήξη 52 εβδομάδων εκδίδονται μόνο με δημοπρασία και εισάγονται για διαπραγμάτευση στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Για τα ΓΔ λήξης 13 εβδομάδων δεν υπάρχει δευτερογενής αγορά.

Κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2004, η συνολική ονομαστική αξία των εκδοθέντων ΓΔ ήταν £3.225,1 εκατ. έναντι £3.183,8 εκατ. κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2003. Κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2004 τα υπό διαχείριση κυβερνητικά ταμεία κατείχαν ΓΔ ύψους £2.786,9 εκατ., τα τραπεζικά ιδρύματα κατείχαν £97,8 εκατ. παγοποιηθέντα ΓΔ (τα οποία ελευθε-

ρώθηκαν την 1.1.2005) και £339,3 εκατ. που εκδόθηκαν με δημοπρασία ενώ άλλοι επενδυτές κατείχαν ΓΔ ύψους £1,1 εκατ. Η μέση σταθμική απόδοση της τελευταίας έκδοσης του 2004 (Νοέμβριος 2004) για ΓΔ 13 εβδομάδων ήταν 4,62% ενώ για ΓΔ 52 εβδομάδων ήταν 5,09%. Η μέση σταθμική απόδοση των ΓΔ που εκδόθηκαν με δημοπρασία κατά τη διάρκεια του 2003 και 2004 παρουσιάζεται στον πίνακα “Μέση σταθμική απόδοση ΓΔ”.

Μέση σταθμική απόδοση ΓΔ %

Έτος	13 εβδομάδων	52 εβδομάδων
2003	3,51	3,72
2004	3,87	4,43

Τα Κρατικά Ονομαστικά Χρεόγραφα Αναπτύξεως (ΚΟΧΑ), 2-ετούς, 5-ετούς, 10-ετούς και 15-ετούς διάρκειας εκδίδονται με δημοπρασία ενώ τα τριετή ΚΟΧΑ εκδίδονται στο άρτιο και προσφέρονται μόνο σε φυσικά πρόσωπα. Η έκδοση τίτλων του δημοσίου με τη μέθοδο της δημοπρασίας επιτρέπει στα επιτόκια δανεισμού να αντανακλούν τις συνθήκες της αγοράς. Η μέση σταθμική απόδοση για κάθε τύπο χρεογράφων που εκδόθηκαν με δημοπρασία κατά τη διάρκεια του 2003 και 2004 παρουσιάζεται στον πίνακα “Μέση σταθμική απόδοση ΚΟΧΑ”. Κατά τη διάρκεια του 2004 η Κεντρική Τράπεζα διεκπεραίωσε τις εκδό-

Μέση σταθμική απόδοση ΚΟΧΑ %

Έτος	2-ετή	5-ετή	10-ετή	15-ετή
2003	3,89	4,49	4,78	4,95
2004	5,35	5,87	6,23	6,54

Εκδόσεις ΚΟΧΑ το 2004

£ εκατ.

Τύπος Χρεογράφων	Εκδόσεις		Λήξεις
	Αρ. Εκδόσεων ²⁾	Ποσό	Ποσό
Διετή ¹⁾	10	232,6	207,5
Τριετή	12	118,1	69,0
Πενταετή ¹⁾	12	283,6	179,9
Δεκαετή ¹⁾	4	37,5	-
Δεκαπενταετή ¹⁾	2	6,4	-
Σύνολο		678,2	456,4

1) Με δημοπρασία.

2) Στην περίπτωση πενταετών και δεκαπενταετών ΚΟΧΑ ο αριθμός αναφέρεται σε τμηματικές εκδόσεις.

Συνολικά ποσά επενδυτικών προϊόντων

£ εκατ.

Κατά την	ΓΔ	ΚΟΧΑ					ΠΑ	ΟΑ	Σύνολο
		2-ετή	3-ετή	5-ετή	10-ετή	15-ετή			
31η Δεκ. 2003	3.183,8	387,3	217,6	1.114,6	203,7	23,3	69,9	13,5	5.213,7
31η Δεκ. 2004	3.225,1	412,3	266,7	1.218,4	241,2	29,7	76,0	10,5	5.479,9

σεις ΚΟΧΑ που αναφέρονται στον πίνακα “Εκδόσεις ΚΟΧΑ το 2004”. Στον ίδιο πίνακα αναγράφονται επίσης οι λήξεις ΚΟΧΑ κατά το 2004.

Η μέση σταθμική απόδοση της τελευταίας έκδοσης του 2004 ήταν για διετή ΚΟΧΑ 5,24% (Νοέμβριος 2004), δεκαετή ΚΟΧΑ 6,26% (Δεκέμβριος 2004), ενώ για τις τμηματικές εκδόσεις πενταετών ΚΟΧΑ 6,21% (Δεκέμβριος 2004) και δεκαπενταετών ΚΟΧΑ 7,05% (Ιούνιος 2004). Η αύξηση της μέσης σταθμικής απόδοσης για όλους τους τύπους ΚΟΧΑ, που παρουσιάστηκε το 2004 σε σχέση με το 2003, αντανακλά κυρίως την

αύξηση του βασικού επιτοκίου της Κεντρικής Τράπεζας κατά τη διάρκεια του 2004. Τα χρεόγραφα που εκδίδονται με δημοπρασία εισάγονται και διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Σε περίπτωση που η Κεντρική Τράπεζα κρίνει αναγκαίο δύναται, με βάση τους Όρους Έκδοσης των εν λόγω ΚΟΧΑ, να παρεμβαίνει στη δευτερογενή αγορά για διατήρηση ομαλών συνθηκών αγοράς. Με τροποποίηση της νομοθεσίας που προώθησε η Τράπεζα, κατέστη δυνατή, από τον Αύγουστο του 2003, η εγγραφή ΚΟΧΑ σε από κοινού κατόχους υπό τη διαζευκτική μορφή «ή».

Με στόχο την ανάπτυξη της δευτερογενούς αγοράς χρεογράφων η Κεντρική Τράπεζα και το Υπουργείο Οικονομικών μελετούν την εισαγωγή του θεσμού των βασικών διαπραγματευτών καθώς και άλλων συναφών αλλαγών, όπως είναι η αποϋλοποίηση των τίτλων. Στόχος των ενεργειών αυτών είναι η βελτίωση της ρευστότητας και της αποτελεσματικότητας της δευτερογενούς αγοράς χρεογράφων και, κατ' επέκταση, η βελτίωση των όρων χρηματοδότησης του Δημοσίου.

Ο δανεισμός της κυβέρνησης με τη μορφή Πιστοποιητικών Αποταμιεύσεως (ΠΑ) συνεχίστηκε με την έκδοση της Έβδομης Σειράς με επιτόκιο 5,65% και περίοδο αποπληρωμής πέντε χρόνια. Οι πωλήσεις ΠΑ κατά τη διάρκεια του 2004 ανήλθαν σε £28,5 εκατ. σε σύγκριση με £17,9 εκατ. το 2003. Το σύνολο των ΠΑ όλων των Σειρών που κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2004, δεν είχαν εξαργυρωθεί ανήρχετο σε £76,0 εκατ., σημειώνοντας αύξηση £6,1 εκατ. σε σύγκριση με την 31η Δεκεμβρίου, 2003. Με τροποποίηση της νομοθεσίας που προώθησε η Τράπεζα κατέστη δυνατή, από τον Ιούλιο του 2004, η εγγραφή ΠΑ σε από κοινού κατόχους υπό τη διαζευκτική μορφή «ή».

Σε ό,τι αφορά το δανεισμό της κυβέρνησης μέσω Ομολογιών Αποταμιεύσεως (ΟΑ) αποφασίστηκε, μετά από συνεννόηση με το Υπουργείο Οικονομικών, η αναστολή της έκδοσης νέων σειρών. Κατά τη διάρκεια του 2004, αποφασίστηκε και ο τεματισμός της παράτασης της περιόδου αποπληρωμής των ΟΑ.

Στον πίνακα «Συνολικά ποσά επενδυτικών προϊόντων» παρουσιάζονται τα υπόλοιπα όλων των επενδυτικών προϊόντων κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2003 και 2004.

Δημόσιο Εξωτερικό Χρέος

Η διαχείριση του δημόσιου εξωτερικού χρέους περιλαμβάνει την εξεύρεση των χρηματοδοτικών πηγών από το εξωτερικό, τη συγκριτική αξιολόγηση των χρηματοδοτικών προτάσεων, τη διαπραγμάτευση των σχετικών συμφωνιών, την καταγραφή και εξυπηρέτηση του χρέους και την παρακολούθηση και διαχείριση των διαφόρων απορροώντων κινδύνων. Βασική επιδίωξη της Κεντρικής Τράπεζας κατά τη διαχείριση του δημόσιου εξωτερικού χρέους είναι η επίτευξη των πιο κάτω στόχων:

- i. Διασφάλιση της ομαλής κάλυψης των εκάστοτε χρηματοδοτικών αναγκών που η Κυβέρνηση επιδιώκει να ικανοποιήσει από εξωτερικές πηγές, μέσω της απρόσκοπτης πρόσβασης στις διάφορες διεθνείς αγορές πιστώσεων και κεφαλαίων.
- ii. Ελαχιστοποίηση του κόστους του δημόσιου εξωτερικού χρέους, λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες συνθήκες στις διεθνείς αγορές και αποδεκτά επίπεδα κινδύνου όσον αφορά τις διακυμάνσεις νομισμάτων και επιτοκίων.
- iii. Επίτευξη μιας ισοζυγισμένης και κατά το δυνατόν πιο μακροπρόθεσμης δομής λήξεων του χρέους, με απώτερο στόχο την αποφυγή συγκέντρωσης μαζικών αποπληρωμών σε κάποιες ημερομηνίες που δυνητικά θα επιβάρυναν απότομα τη δημοσιονομική κατάσταση του κράτους ή/και θα καθιστούσαν την αναχρηματοδότηση του χρέους πιο δύσκολη ή/και λιγότερο ευνοϊκή παρά αν μια τέτοια αναχρηματοδότηση γινόταν υπό ομαλότερες συνθήκες.

Το συνολικό κυβερνητικό εξωτερικό χρέος αυξήθηκε από £1.077 εκατ. στο τέλος του

2003 σε £1.411 εκατ. στο τέλος του 2004. Η αύξηση οφείλεται κυρίως σε καθαρό νέο εξωτερικό δανεισμό μέσω του Προγράμματος Ευρωπαϊκών Μεσοπρόθεσμων Χρεογράφων (EMTN), καθώς επίσης σε εκταμίευση δανείων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για την εκτέλεση αναπτυξιακών έργων.

Κυριότερη πηγή εξωτερικής χρηματοδότησης της Κυβέρνησης εξακολουθεί να είναι το Πρόγραμμα Ευρωπαϊκών Μεσοπρόθεσμων Χρεογράφων (EMTN). Το οφειλόμενο ποσό στις 31 Δεκεμβρίου, 2004 από τις εκδόσεις κάτω από το εν λόγω Πρόγραμμα αποτελούσε ποσοστό 69% του συνολικού εξωτερικού χρέους έναντι 64% κατά το τέλος του 2003. Άλλες κύριες πηγές χρηματοδότησης της Κυβέρνησης ήταν η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων με ποσοστό 13%, η Τράπεζα Αναπτύξεως του Συμβουλίου της Ευρώπης με ποσοστό 9% και το Πρόγραμμα Ευρωπαϊκών Εμπορικών Χρεογράφων (ECP) με ποσοστό 8%. Τα αντίστοιχα ποσοστά κατά το τέλος του 2003 ήταν 11%, 13% και 11%.

Η αναλογία βραχυπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου κυβερνητικού εξωτερικού χρέους στο τέλος του 2004 ήταν 9% και 91% αντίστοιχα, σε σύγκριση με 11% και 89% αντίστοιχα κατά το τέλος του 2003. Το βραχυπρόθεσμο εξωτερικό χρέος αποτελείται, όπως και κατά το τέλος του 2003, κατά το πλείστον από εκδόσεις κάτω από το Πρόγραμμα Ευρωπαϊκών Εμπορικών Χρεογράφων (ECP). Το Ευρώ παραμένει το κύριο νόμισμα στο οποίο είναι εκφρασμένο το κυβερνητικό εξωτερικό χρέος με ποσοστό 97% και ακολουθούν το Γεν με ποσοστό 2% και το δολάριο ΗΠΑ με ποσοστό 1%.

Τα ποσοστά του κυβερνητικού εξωτερικού

χρέους με σταθερό και διακυμαινόμενο επιτόκιο στις 31 Δεκεμβρίου, 2004 ήταν 84% και 16% αντίστοιχα, σε σύγκριση με 72% και 28% αντίστοιχα κατά το τέλος του 2003. Η μέση σταθμική διάρκεια και το μέσο σταθμικό επιτόκιο του κυβερνητικού εξωτερικού χρέους στις 31 Δεκεμβρίου, 2004 ήταν 6,81 χρόνια και 4,58% αντίστοιχα, έναντι 6,67 χρόνων και 4,69% κατά το τέλος του 2003. Για την εξυπηρέτηση του δημόσιου εξωτερικού χρέους πραγματοποιήθηκαν αποπληρωμές κεφαλαίου ύψους £10,4 εκατ. και πληρωμές τόκων ύψους £45,2 εκατ. κατά το 2004, έναντι £13,9 εκατ. και £42,5 εκατ. αντίστοιχα κατά το 2003.

Στις 15 Ιουλίου, 2004, πραγματοποιήθηκε η έκδοση ευρωχρεογράφου ύψους €500 εκατ. προς διεθνείς θεσμικούς επενδυτές με επιτόκιο που αντιστοιχεί με 12 μονάδες βάσης πάνω από τη μέση τιμή ανταλλαγής επιτοκιακών υποχρεώσεων (mid-swaps). Το ευρωχρεόγραφο έχει δεκαετή διάρκεια και φέρει ετήσιο τοκομερίδιο 4,375%. Κύριοι ανάδοχοι της έκδοσης ήταν οι τράπεζες Credit Suisse First Boston και UBS Ltd ενώ στον όμιλο συνδιαχειριστριών τραπεζών συμμετείχαν οι ακόλουθες τράπεζες: Alpha Bank, Τράπεζα Κύπρου, Bayerische Hyp- und Vereinsbank AG, Bayerische Landesbank, Λαϊκή Τράπεζα, Deutsche PostBank AG, Dexia Capital Markets, Eurohypo AG, Goldman Sachs Intl., Kommunalkredit International Bank και Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος. Η έκδοση στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία. Λόγω της μεγάλης ζήτησης που επιδείχθηκε από ένα ευρύ φάσμα ξένων επενδυτών, το ποσό της έκδοσης υπερχαλύφθηκε σχεδόν κατά το τριπλάσιο.

Έντονο ενδιαφέρον και συμμετοχή στην έκδοση είχαν μεγάλοι θεσμικοί επενδυτές

όπως τράπεζες, επενδυτικοί οργανισμοί, ασφαλιστικές εταιρείες κ.ά. από δεκαέξι συνολικά χώρες και κυρίως τη Γερμανία, την Ελβετία και την Αυστρία.

4.8 Εξελίξεις στον Τομέα Διεθνών Επιχειρήσεων και Άμεσων Επενδύσεων

Με την ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην ΕΕ και την ταυτόχρονη έναρξη ισχύος του περί της Διακίνησης Κεφαλαίων Νόμου του 2003 (Ν.115(Ι)/2003) τερατίστηκαν και οι αμοδιότητες της Τράπεζας τόσο στον τομέα των Εταιρειών Διεθνών Επιχειρήσεων (ΕΔΕ) όσο και στον τομέα των άμεσων επενδύσεων στην Κύπρο από αλλοδαπούς. Ως αποτέλεσμα των προνοιών της νέας αυτής νομοθεσίας, η αμοδιότητα για την προβολή και προώθηση της Κύπρου ως διεθνούς επιχειρηματικού κέντρου και την έκδοση αδειών για άμεσες επενδύσεις στην Κύπρο από αλλοδαπούς μεταφέρθηκε από την Κεντρική Τράπεζα στο Υπουργείο Οικονομικών. Παρά ταύτα, με έγκριση του Υπουργού Οικονομικών η Κεντρική Τράπεζα συνέχισε να ασκεί αμοδιότητες στον τομέα αυτό μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου, 2004.

Με ισχύ την 1η Οκτωβρίου, 2004, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε την πλήρη ελευθεροποίηση των άμεσων επενδύσεων στην Κύπρο από αλλοδαπούς. Η σημαντική αυτή απόφαση είχε ως αποτέλεσμα την άρση των διακρίσεων και την πλήρη εξίσωση μεταξύ επιτόπιων εταιρειών και των ΕΔΕ που εγκρίθηκαν πριν την 1η Μαΐου, 2004. Ανεξάρτητα από αυτό και την εφαρμογή από την 1η Ιανουαρίου, 2003, του ενιαίου συντελεστή εταιρικού φόρου 10%, οι ΕΔΕ που εγκρίθηκαν πριν την 1η Ιανουαρίου, 2002 και των οποίων το εισόδη-

μα προέρχεται από πηγές αποκλειστικά εκτός της Δημοκρατίας, διατηρούν το δικαίωμα να επιλέξουν το προηγούμενο φορολογικό τους καθεστώς (4.25%) μέχρι και το τέλος του 2005.

Ο τομέας των ΕΔΕ προσφέρει πέραν του 6% του ΑΕΠ και άμεση εργοδότηση σε περίπου 3100 Κυπρίους, από τους οποίους το ένα τρίτο περίπου είναι απόφοιτοι πανεπιστημίων. Η Κεντρική Τράπεζα θεωρεί ότι ο τομέας πρέπει να διαφυλαχθεί και να ενισχυθεί περαιτέρω ιδιαίτερα σε μια περίοδο που η κυπριακή οικονομία παρουσιάζει περιορισμένες επενδυτικές ευκαιρίες. Για το σκοπό αυτό, η Τράπεζα εισηγήθηκε έγκαιρα τη σύσταση ειδικού ανεξάρτητου φορέα ο οποίος να αναλάβει, πάνω σε συστηματική βάση, την αποκλειστική ευθύνη και αμοδιότητα του συντονισμού της προβολής και προώθησης της Κύπρου ως διεθνούς επιχειρηματικού κέντρου.

4.9 Στατιστική

Η ισότιμη συμμετοχή της Κεντρικής Τράπεζας στο ΕΣΚΤ συνεπάγεται τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με τις κεντρικές τράπεζες των άλλων κρατών μελών. Ως εκ τούτου, η παραγωγή και αποστολή στατιστικών πληροφοριών σύμφωνα με τις προδιαγραφές της ΕΚΤ είναι πλέον μια αυστηρά ελεγχόμενη διαδικασία. Τα στατιστικά στοιχεία που αποστέλλονται στην ΕΚΤ είναι αναγκαία, σε κοινοτικό επίπεδο, για την εκπλήρωση των στόχων του ΕΣΚΤ και την αξιολόγηση της ετοιμότητας της Κύπρου για υιοθέτηση του ευρώ. Τα ίδια στοιχεία, σε εθνικό επίπεδο, έχουν σημαντική συνεισφορά στη χάραξη και διαμόρφωση της νομισματικής και οικονομικής πολιτικής.

Κατά το υπό επισκόπηση έτος, το Τμήμα

Στατιστικής συνέχισε την παραγωγή των απαιτούμενων στοιχείων, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της ΕΚΤ, του ΔΝΤ και της Στατιστικής Υπηρεσίας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Eurostat). Πέραν της εκπλήρωσης των υφιστάμενων υποχρεώσεων προς την ΕΕ, σε συνεργασία, ιδιαίτερα, με τη Στατιστική Υπηρεσία της Κύπρου (ΣΥΚ), συνεχίζονται οι προσπάθειες για την περαιτέρω βελτίωση και εμπλουτισμό των παραγόμενων στοιχείων και για την αντιμετώπιση των επερχόμενων απαιτήσεων στον τομέα της στατιστικής.

Νομισματική Χρηματοπιστωτική Στατιστική και Χρηματοοικονομικοί Λογαριασμοί

Με την ένταξη στην ΕΕ, η έγκαιρη εναρμόνιση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών στατιστικών σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ΕΚΤ αποτελεί προτεραιότητα για την Κεντρική Τράπεζα εφόσον η σχετική υποδομή πρέπει να είναι έτοιμη και εν πλήρη λειτουργία με την ένταξη της Κύπρου στην ζώνη του ευρώ. Ο τομέας αυτός καλύπτει ένα ευρύτατο φάσμα εργασιών με βασικούς άξονες τις Νομισματικές Χρηματοπιστωτικές Στατιστικές και τους Χρηματοοικονομικούς Λογαριασμούς. Η ΕΚΤ και η Eurostat διεκπεραιώνουν τις εργασίες που εμπíπτον στους δύο αυτούς άξονες μέσω Ομάδων Εργασίας, στις οποίες συμμετέχουν εκπρόσωποι του Τμήματος Στατιστικής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Ιδιαίτερα η ΕΚΤ παρακολουθεί την πρόοδο που επιτελείται από τις διάφορες ομάδες εργασίας μέσω της Στατιστικής Επιτροπής, η οποία έχει την ευθύνη για όλες τις ομάδες εργασίας που εμπíπτον στην αρμοδιότητα της. Με αυτό τον τρόπο τα τμήματα στατιστικής των χωρών μελών της ΕΕ λειτουργούν ως δορυφόροι της ΕΚΤ, καταρτίζοντας τις διάφορες στατιστικές που

απαιτούνται για την λειτουργία του ΕΣΚΤ και την παρακολούθηση των κριτηρίων σύγκλισης.

Με εντατικούς ρυθμούς συνεχίζεται η προσπάθεια για εναρμόνιση του τομέα της Νομισματικής Χρηματοπιστωτικής Στατιστικής με τους σχετικούς Κανονισμούς της ΕΚΤ με απώτερο στόχο την έγκαιρη προετοιμασία για ένταξη στη ζώνη του ευρώ. Στα πλαίσια αυτά το σημαντικότερο έργο που επιτελέστηκε αφορούσε το σχεδιασμό και την ετοιμασία της Οδηγίας για τη Νέα Λογιστική Κατάσταση των Νομισματικών Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων (NXI). Η Οδηγία αυτή θα πρέπει να εφαρμοσθεί από όλα τα NXI που λειτουργούν στην Κύπρο, περιλαμβανομένων των Συνεργατικών Πιστωτικών Εταιρειών και Ταμειυτηρίων, που συνολικά αριθμούν 406 μονάδες υποβολής στοιχείων.

Η Νέα Λογιστική Κατάσταση των NXI κτίστηκε, σε μεγάλο βαθμό, στη στατιστική υποδομή που διαλαμβάνεται στην Οδηγία για “Ομαδοποίηση των Θεσμικών Μονάδων σε Θεσμικούς Τομείς και Υποτομείς σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Οικονομικών Λογαριασμών (ΕΣΛ 95)”, που εκδόθηκε τον Ιούλιο του 2003 και εφαρμόστηκε από όλα τα NXI. Σημειώνεται ότι η υπό αναφορά Οδηγία καθώς και το Ηλεκτρονικό Αρχείο Θεσμικών Μονάδων βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο αναθεώρησης για τη συμπερίληψη νέων αναγκών που προέκυψαν κατά το σχεδιασμό της προαναφερθείσας Κατάστασης.

Συναφώς αναφέρεται ότι έχουν ετοιμασθεί όλες οι καταστάσεις και έχει αρχίσει η καταγραφή των ορισμών και των οδηγιών συμπλήρωσής τους με απώτερο σκοπό την εφαρμογή της Οδηγίας εντός του 2005. Ο

σχεδιασμός της Νέας Λογιστικής Κατάστασης έγινε με τρόπο που να ικανοποιούνται τόσο οι απαιτήσεις της ΕΚΤ όσο και οι στατιστικές και εποπτικές ανάγκες της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και άλλων χρηστών. Για να επιτευχθεί ο πιο πάνω στόχος πραγματοποιήθηκαν εντατικές διαβουλεύσεις με τους χρήστες των στοιχείων τόσο εντός όσο και εκτός της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων επί των προσχεδίων της Νέας Λογιστικής Κατάστασης έγινε επίσης με τα NXI.

Το Τμήμα Στατιστικής συνεργάστηκε στενά με το Τμήμα Πληροφορικής της Κεντρικής Τράπεζας για το σχεδιασμό του συστήματος που θα διέπει την απευθείας ηλεκτρονική υποβολή των στοιχείων της Νέας Λογιστικής Κατάστασης από τα NXI. Παράλληλα μελετήθηκε ο μηχανισμός ελέγχου και επεξεργασίας των στοιχείων πριν αυτά προωθηθούν στην ΕΚΤ και τους άλλους χρήστες. Με στόχο την επεξήγηση του νέου συστήματος και την ανταλλαγή απόψεων για τον τρόπο εφαρμογής του, το Τμήμα Στατιστικής με το Τμήμα Πληροφορικής διοργάνωσαν σεμινάριο στο οποίο προσκλήθηκαν εκπρόσωποι όλων των NXI.

Παράλληλα με το πιο πάνω έργο το Τμήμα Στατιστικής ασχολήθηκε με μεθοδολογικά θέματα που αφορούν κυρίως τη Λογιστική Κατάσταση και έχουν σχέση με την κατάταξη στοιχείων και το χειρισμό νέων τραπεζικών προϊόντων, καθώς επίσης με την επίδραση που θα έχει η εφαρμογή των νέων Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην αποτίμηση των διαφόρων στοιχείων της Λογιστικής Κατάστασης. Ασχολήθηκε επίσης με την παραγωγή των στατιστικών στοιχείων Διάρθρωσης του Χρηματοπιστωτικού

Τομέα, τα οποία ζήτησε η Eurostat μέσω της ΣΥΚ. Προς το παρόν έχει παραχθεί μέρος των εν λόγω στοιχείων και εντός του 2005 αναμένεται να επεκταθεί η παραγωγή των στοιχείων αυτών με ταυτόχρονη κάλυψη παρόμοιων απαιτήσεων της ΕΚΤ.

Πέραν της παροχής στοιχείων για τον τομέα των NXI, η Τράπεζα υπόκειται στην ίδια υποχρέωση για τον τομέα των Λοιπών Ενδιάμεσων Χρηματοοικονομικών Οργανισμών εξαιρουμένων των Ασφαλιστικών Εταιρειών και των Ταμείων Προνοίας. Ο προαναφερθείς τομέας διαλαμβάνει κυρίως τα επενδυτικά ταμεία όλων των τύπων, αμοιβαία κεφάλαια και λοιπά συλλογικά επενδυτικά σχέδια, χρηματιστές που διενεργούν συναλλαγές επί χρεογράφων και παραγών για ίδιο λογαριασμό, χρηματοοικονομικούς οργανισμούς που ασχολούνται με χορήγηση πιστώσεων, όπως χρηματοδοτική μίσθωση, ενοικιαγορά και προεξόφληση τιμολογίων και χρηματοοικονομικές εταιρείες που δημιουργούνται ειδικά για να είναι κάτοχοι στοιχείων ενεργητικού που έχουν μετατραπεί σε χρεόγραφα. Η ΕΚΤ, σε συνεργασία με τις Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες, άρχισε την ετοιμασία νέου Κανονισμού για υποχρεωτική παροχή στοιχείων Λογιστικής Κατάστασης από τους οργανισμούς που εμπίπτουν σε αυτό τον τομέα. Όσον αφορά τον εντοπισμό των θεσμικών μονάδων, το Τμήμα Στατιστικής υπέβαλε προς την ΕΚΤ “Προκαταρκτικό Κατάλογο των Επενδυτικών Ταμείων” που λειτουργούν στην Κύπρο. Επιπρόσθετα, το Τμήμα Στατιστικής διεξάγει έρευνα για εταιρείες που πιθανόν να εμπίπτουν στο τομέα ώστε να καθορισθούν επακριβώς το μέγεθος και οι υποδιαίρεσεις του τομέα.

Οι αρμοδιότητες του Τμήματος Στατιστικής επεκτάθηκαν σε νέους τομείς. Με πρωτοβου-

λία της ΕΚΤ έγινε σημαντική εργασία για τη βελτίωση των ορισμών και την αναθεώρηση του συστήματος συλλογής και υποβολής στοιχείων για τα Συστήματα Πληρωμών και αποφασίστηκε όπως, από το 2005, η παραγωγή των εν λόγω στοιχείων ενταχθεί στο γενικότερο πλαίσιο της Νομισματικής και Χρηματοπιστωτικής Στατιστικής.

Εφόσον, σύμφωνα με το άρθρο 121 της Συνθήκης της ΕΕ, η σύγκλιση των μακροπρόθεσμων επιτοκίων αποτελεί ένα από τα κριτήρια στην αξιολόγηση της ετοιμότητας μιας χώρας για υιοθέτηση του ευρώ, ο καταρτισμός και η υποβολή στοιχείων, που αφορούν τις εκδόσεις και τις αποδόσεις χρεογράφων, είναι μια σημαντική στατιστική εργασία. Τα επιτόκια αυτά υπολογίζονται βάσει μακροπρόθεσμων ομολόγων του δημοσίου ή συγκρίσιμων χρεογράφων. Η Κύπρος έχει καθορίσει ως αντιπροσωπευτικό χρεόγραφο, το οποίο θα χρησιμοποιηθεί στον υπολογισμό του μακροπρόθεσμου επιτοκίου, το δεκαετές Ονομαστικό Χρεόγραφο Αναπτύξεως. Η απόδοση του χρεογράφου αυτού στην πρωτογενή αγορά θα χρησιμοποιείται μέχρι την ικανοποιητική μεγέθυνση της δευτερογενούς αγοράς. Από την 1η Μαΐου, 2004, τα σχετικά στοιχεία δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ. Για το σκοπό αυτό αποστέλλονται στην ΕΚΤ, επί καθημερινής βάσεως, μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος GESMES/TS, πληροφορίες για τα δεκαετή Ονομαστικά Χρεόγραφα Αναπτύξεως. Πέραν τούτου, αποστέλλονται σε τακτά χρονικά διαστήματα πληροφορίες για τα υπόλοιπα κυβερνητικά χρεόγραφα.

Μέσα στο 2004 το Τμήμα Στατιστικής συμμετείχε στην ετοιμασία της έκδοσης της ΕΚΤ «Αγορά ομολόγων και μακροπρόθεσμα επιτόκια στις χώρες μέλη της ΕΕ που δεν ανήκουν στη ζώνη του ευρώ και στις υπό ένταξη

χώρες», στην οποία αναλύεται το μέγεθος της αγοράς ομολόγων και η δραστηριότητα στην πρωτογενή και δευτερογενή αγορά. Εκεί παρέχονται επίσης πληροφορίες για τη ρευστότητα στη δευτερογενή αγορά καθώς και στατιστικές για τα επίπεδα των επιτοκίων. Η ΕΚΤ βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο επαφών με όλες τις χώρες μέλη της ΕΕ με σκοπό την επέκταση και αναβάθμιση της έκδοσης για το 2005.

Κατά τη διάρκεια του χρόνου συνεχίστηκε, σύμφωνα με το πρόγραμμα της ΕΚΤ, η αναθεώρηση του Καταλόγου των NXI, που περιλαμβάνει όλες τις επιτόπιες και διεθνείς τραπεζικές μονάδες, καθώς και τις συνεργατικές πιστωτικές εταιρείες και ταμειυτήρια. Από την 1η Μαΐου, 2004, ο Κατάλογος των NXI των δέκα νέων κρατών μελών έχει ενοποιηθεί με τον αντίστοιχο Κατάλογο των υπολοίπων κρατών μελών της Ε.Ε. και δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ, η οποία αναθεωρείται σε τακτική βάση. Καινοτομία αποτελεί επίσης το γεγονός ότι αποστέλλονται στην ΕΚΤ αναθεωρήσεις του Καταλόγου μόλις υπάρξουν διαφοροποιήσεις στα σχετικά στοιχεία και όχι σε μηνιαία βάση όπως ίσχυε πριν την 1η Μαΐου. Για το σκοπό αυτό έχει υιοθετηθεί το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών 'N13 Data Exchange System' που διασφαλίζει την αποδοτικότητα και αξιοπιστία της αμφίδρομης ανταλλαγής πληροφοριών που αφορούν τα NXI μεταξύ της ΕΚΤ και των Εθνικών Κεντρικών Τραπεζών.

Από το Σεπτέμβριο του 2004 η Υπηρεσία Νομισματικής Χρηματοπιστωτικής Στατιστικής του Τμήματος Στατιστικής συνεισφέρει στην έκδοση της ΕΚΤ Green Book που αφορά τα κυριότερα οικονομικά γεγονότα που σχετίζονται με μακροοικονομικές, νομισματικές και χρηματοοικονομικές εξελίξεις

στις χώρες μέλη της ΕΕ που δεν ανήκουν στη ζώνη του ευρώ. Η έκδοση αυτή υποβάλλεται για ενημέρωση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ πριν από κάθε συνάντησή του.

Μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος GESMES/TS αποστέλλονται στην ΕΚΤ, σε μηνιαία βάση, στοιχεία που αφορούν τα διάφορα νομισματικά μεγέθη της κυπριακής οικονομίας, τα επίσημα επιτόκια της Κεντρικής Τράπεζας, τα επιτόκια των εμπορικών τραπεζών σε καταθέσεις και δάνεια, τα επιτόκια της χρηματαγοράς και της κεφαλαιαγοράς καθώς και στοιχεία για τις εκδόσεις τίτλων. Υποβάλλεται επίσης πίνακας προς την Νομισματική Επιτροπή πριν από κάθε συνάντηση, με τα κυριότερα επιτόκια που ισχύουν στις τράπεζες για δάνεια και καταθέσεις. Επιπρόσθετα, υποβάλλονται στο ΔΝΤ μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος «Integrated Correspondence System», επί μηνιαίας βάσης, στοιχεία για τα συναλλαγματικά αποθέματα της Κύπρου, τις συναλλαγματικές ισοτιμίες, τα επιτόκια, τα νομισματικά μεγέθη και άλλα, τα οποία συμπεριλαμβάνονται στην έκδοση του ΔΝΤ «International Financial Statistics». Σε τριμηνιαία βάση, αποστέλλονται στοιχεία για το τραπεζικό σύστημα στην Κύπρο προς την Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών.

Κατά τη διάρκεια του 2004 συνεχίστηκε με εντατικούς ρυθμούς η συνεργασία με τη ΣΥΚ για την ετοιμασία των πρώτων ετήσιων Χρηματοοικονομικών Λογαριασμών (ΧΛ) για την περίοδο 1995-2003. Στα πλαίσια αυτά το Τμήμα Στατιστικής διέθεσε προς τη ΣΥΚ όλα τα στοιχεία που αφορούσαν τις επιτόπιες τράπεζες, την Κεντρική Τράπεζα και τα αξιόγραφα του Δημόσιου Τομέα μετά από τις αναγκαίες τροποποιήσεις έτσι ώστε να συνάδουν με τη μεθοδολογία του ΕΣΛ 95.

Η εργασία επικεντρώθηκε κυρίως στην επίτευξη όσο το δυνατόν καλύτερης συνέπειας των στοιχείων, ιδιαίτερα όσον αφορά τον τομέα της Γενικής Κυβέρνησης και τους υποτομείς της.

Παράλληλα, άρχισε η προκαταρκτική εργασία για την εφαρμογή της Κατευθυντήριας Γραμμής ΕΚΤ/2002/7 σχετικά με τις υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων στον τομέα των ΧΛ και την επικείμενη τροποποίησή της. Η τροποποιημένη Κατευθυντήρια Γραμμή θα καλύπτει τους εξής τομείς: Μη Χρηματοοικονομικοί Οργανισμοί, Νομισματικά και Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα, Λοιποί Ενδιάμεσοι Χρηματοοικονομικοί Οργανισμοί και Επικουρικοί Χρηματοοικονομικοί Οργανισμοί και Φορείς, Ασφαλιστικές Εταιρείες και Συνταξιοδοτικά Ταμεία, Γενική Κυβέρνηση και υποτομείς της, Νοικοκυριά και Μη Κερδοσκοπικά Ιδρύματα που εξυπηρετούν νοικοκυριά και τον τομέα των Μη Κατοίκων. Στα πλαίσια αυτά, όλες οι απαιτήσεις που αφορούν τον τομέα των NXI, τόσο για τους ετήσιους όσο και για τους τριμηνιαίους ΧΛ έχουν ενσωματωθεί στη Νέα Μηνιαία Λογιστική Κατάσταση των NXI. Παράλληλα έχει ξεκινήσει η μελέτη για την αξιοποίηση των υφιστάμενων πηγών για στατιστικά στοιχεία που αφορούν τους υπόλοιπους θεσμικούς τομείς.

Κατά τη διάρκεια του 2005, επίσης, προγραμματίζεται περαιτέρω αξιοποίηση των υφιστάμενων πηγών, καθώς επίσης η διεξαγωγή πρόσθετων ερευνών με στόχο την κάλυψη όλων των τομέων και χρηματοοικονομικών μέσων που απαιτούνται από την Κατευθυντήρια Γραμμή ΕΚΤ/2002/7 και την επικείμενη τροποποίησή της σύμφωνα με τη μεθοδολογία του ΕΣΛ 95. Προτεραιότητα θα δοθεί στην εφαρμογή του Κανονισμού

της ΕΕ 501/2004 σχετικά με τους Τριμηνιαίους ΧΛ για τον τομέα της Γενικής Κυβέρνησης και τους υποτομείς του, σε συνεργασία με τη ΣΥΚ και το Υπουργείο Οικονομικών. Η ακριβής μορφή συνεργασίας και οι αρμοδιότητες του κάθε οργανισμού αναμένεται να οριστικοποιηθούν στα πλαίσια της υπογραφής του Πρωτοκόλλου Συνεργασίας.

Ισοζύγιο πληρωμών και διεθνής επενδυτική θέση

Η ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ, σε συνδυασμό με το στόχο ένταξης της χώρας στο ΜΣΙ ΙΙ, προσδίδουν ιδιαίτερη σημασία στα στατιστικά στοιχεία για το ισοζύγιο πληρωμών αφού, σύμφωνα με τη Συνθήκη για την ΕΕ, οι εξελίξεις στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών αποτελούν δευτερεύον κριτήριο για εκπλήρωση των προϋποθέσεων υιοθέτησης του ευρώ.

Κατά τη διάρκεια του 2004, η Κεντρική Τράπεζα εντατικοποίησε τις προσπάθειές της τόσο για τη βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων στοιχείων όσο και για την ετοιμασία τους εντός των χρονικών περιθωρίων που ορίζονται από την Eurostat, την ΕΚΤ και το ΔΝΤ.

Σημαντική εξέλιξη, το 2004, απετέλεσε η ετοιμασία και έγκαιρη αποστολή μηνιαίων στοιχείων για το ισοζύγιο πληρωμών στην ΕΚΤ, καθώς επίσης η παραγωγή και τακτική υποβολή του «προτύπου διεθνών αποθεμάτων» όπως αυτό ορίζεται στο σχετικό εγχειρίδιο του ΔΝΤ. Επιπλέον, επιτεύχθηκε η έγκαιρη υποβολή των τριμηνιαίων και ετήσιων στοιχείων για το ισοζύγιο πληρωμών σύμφωνα με τις κοινοτικές και διεθνείς προδιαγραφές.

Παράλληλα, συνεχίστηκε η παραγωγή της

ολοκληρωμένης κατάστασης της διεθνούς επενδυτικής θέσης της Κύπρου αναφορικά με τις χρηματοοικονομικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις των κατοίκων έναντι των κατοίκων εξωτερικού κατά το τέλος του έτους 2003. Και αυτή τη χρονιά, βασική πηγή πληροφόρησης, αναφορικά με τις επενδύσεις χαρτοφυλακίου των κατοίκων στο εξωτερικό, αποτέλεσε η έρευνα χαρτοφυλακίου (Coordinated Portfolio Investment Survey) που διεξάγει η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου καθώς και οργανισμοί σε άλλες χώρες υπό την αιγίδα του ΔΝΤ. Βασική καινοτομία της εν λόγω έρευνας το 2004 - δεδομένης της πλήρους κατάργησης των συναλλαγματικών περιορισμών - ήταν η συλλογή στατιστικών στοιχείων από τις εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών για επενδύσεις σε ξένους τίτλους από φυσικά πρόσωπα κατοίκων Κύπρου.

Κατά τη διάρκεια του έτους, στο πλαίσιο της αναθεώρησης από τη ΣΥΚ των Εθνικών Λογαριασμών για τη χρονική περίοδο 1995 - 2003, μετά από την υιοθέτηση του ΕΣΛ 95, το Τμήμα Στατιστικής ετοίμασε χρονοσειρές για το ισοζύγιο πληρωμών, οι οποίες βασίζονται στο νέο στατιστικό ορισμό του κατοίκου. Η αναθεωρημένη αυτή σειρά περιλαμβάνει ετήσια στοιχεία για την περίοδο 1995 - 2001 και τριμηνιαία στοιχεία για το 2001.

Μετά από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για πλήρη ελευθεροποίηση της πολιτικής που διέπει τις άμεσες επενδύσεις από αλλοδαπούς στην Κύπρο, η Κεντρική Τράπεζα εξέδωσε οδηγία προς τα μέλη του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου, του Συνδέσμου Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου, του Παγκύπριου Συνδέσμου Εγκεκριμένων Λογιστών Αμερικής, καθώς επίσης του Συνδέσμου Διεθνών Επιχειρήσεων για παραμονή σε ισχύ της

υποχρέωσης υποβολής στατιστικών στοιχείων για το ισοζύγιο πληρωμών σε σχέση με τη σύσταση στην Κύπρο εταιρειών άμεσης επένδυσης από μη-κατοίκους πελάτες τους.

Το 2004 σχεδιάστηκε ένα νέο σύστημα συλλογής και καταρτισμού στατιστικών στοιχείων για το ισοζύγιο πληρωμών και τη διεθνή επενδυτική θέση της Κύπρου. Το νέο αυτό σύστημα βασίζεται στην απευθείας συλλογή χρηματοοικονομικών στοιχείων από επιχειρήσεις (ιδιαίτερα αυτές που έχουν σημαντικό μερίδιο στις εξωτερικές συναλλαγές της Κύπρου) και θα συμπληρώνει το υφιστάμενο σύστημα συλλογής στοιχείων από τις εμπορικές τράπεζες. Δεδομένου ότι πολλές συναλλαγές διενεργούνται πλέον χωρίς τη μεσολάβηση κυπριακών τραπεζών, κρίθηκε αναγκαία η απευθείας υποβολή στοιχείων από επιλεγμένες επιχειρήσεις με στόχο τη συμπλήρωση αξιόπιστων στοιχείων της διεθνούς επενδυτικής θέσης της Κύπρου και την περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας των στοιχείων του ισοζυγίου πληρωμών.

Στο παρόν στάδιο έχει δημιουργηθεί η απαραίτητη υποδομή του συστήματος, ενώ έχουν συμπληρωθεί προκαταρκτικά τα διάφορα αναλυτικά ερωτηματολόγια και οι οδηγίες συμπλήρωσής τους που θα αποτελέσουν τη βάση του νέου συστήματος. Το σύστημα θα περιλαμβάνει πληροφορίες για άμεσες επενδύσεις, επενδύσεις χαρτοφυλακίου, χρηματοοικονομικών παραγώγων, και άλλων χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων των κατοίκων έναντι των μη κατοίκων της Κύπρου. Η επιλογή των εταιρειών που θα συμπεριληφθούν στην έρευνα έγινε βάσει του όγκου συναλλαγών με μη κατοίκους της Κύπρου, το δε δείγμα καλύπτει εταιρείες από όλους τους τομείς δραστηριοτήτων. Η συχνότητα υποβολής των στοιχείων από τις επιχειρήσεις/οργανι-

σμούς που έχουν επιλεγεί θα είναι τριμηνιαία, με απώτερο στόχο τη συλλογή στοιχείων σε μηνιαία βάση.

Η εφαρμογή του νέου συστήματος “Direct Reporting” έχει προγραμματιστεί να αρχίσει με την ολοκλήρωση και λειτουργία της ειδικής βάσης δεδομένων στην ΕΚΤ για αξιόγραφα (Centralised Securities Database (CSDB)). Η απόφαση αυτή λήφθηκε, εφόσον οι νέες απαιτήσεις της ΕΕ περιλαμβάνουν καταγραφή των επενδύσεων χαρτοφυλακίου ανά αξιόγραφο, τα στοιχεία των οποίων θα αντλούνται από την εν λόγω κοινή βάση δεδομένων στην ΕΚΤ.

Γενικές οικονομικές και δημοσιονομικές στατιστικές

Το Τμήμα Στατιστικής, μεταξύ άλλων, χειρίζεται τα θέματα των Γενικών Οικονομικών Στατιστικών και των Δημοσιονομικών Στατιστικών, όπως αυτά καθορίζονται από την ΕΚΤ. Οι Γενικές Οικονομικές Στατιστικές καλύπτουν βασικές και δευτερεύουσες στατιστικές πληροφορίες καθώς επίσης ένα ευρύ φάσμα άλλων μακροοικονομικών στοιχείων, τα οποία η ΕΚΤ χρειάζεται για σκοπούς ανάλυσης της οικονομικής και νομισματικής πολιτικής.

* Για παράδειγμα το Orange Book είναι μια δεκαπενθήμερη έκθεση που παράγει η ΕΚΤ από το Σεπτέμβριο 2004 για κάθε συνάντηση του Διοικητικού Συμβουλίου και αφορά προκαθορισμένους για κάθε χώρα μη-εναρμονισμένους γενικούς οικονομικούς δείκτες. Συγκεκριμένα, το Σεπτέμβριο του 2004 διαβιβάστηκαν στην ΕΚΤ χρονοσειρές για την περίοδο 1999 - 2004 των ακόλουθων πέντε μηνιαίων δεικτών: Δείκτης Τιμών Καταναλωτή, Πυρήνας Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, Ανεργία, Ποσοστό Ανεργίας και Κενές Θέσεις Εργασίας για σκοπούς συμπερίληψης στις εκθέσεις του προαναφερθέντος βιβλίου.

* Υποβλήθηκαν επίσης στην ΕΚΤ: (ι) στοιχεία για το ΑΕΠ σε σταθερές τιμές για την περίοδο 1996-2000 και για τον «Πληθυσμό» για το 2001 έτσι ώστε να υπολογισθεί η συνεισφορά της Κύπρου στο μετοχικό κεφάλαιο της ΕΚΤ, (ιι) κατάσταση στην οποία καταγράφηκαν κατά μήνα οι εργάσιμες ημέρες της εντεκάχρονης περιόδου 1995-2005 καθώς επίσης και κατάσταση με λεπτομέρειες για τις δημόσιες αργίες και τη βαρύτητά τους στην οικονομία ως μη-εργάσιμες ημέρες, (ιιι) οι προγραμματισμένες ημερομηνίες έκδοσης των 18 προκαθορισμένων δεικτών κατά την περίοδο Αυγούστου 2004-Ιανουαρίου 2005 και (ιv) οι ετήσιοι διαρθρωτικοί οικιστικοί δείκτες (Structural Indicators for Housing) για την περίοδο 1980-2003

* Κατά το 2004 διαβιβάστηκαν προς την ΕΚΤ περιλήψεις των μηνιαίων οικονομικών γεγονότων της χώρας μας ξεκινώντας από το Σεπτέμβριο. Η περίληψη αυτή χρησιμοποιείται για τη μηνιαία έκδοση του Green Book το οποίο διανέμεται στις συναντήσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ. Επιπρόσθετα διαβιβάστηκαν οι ετήσιες δημοσιονομικές στατιστικές για τη περίοδο 1998 - 2003, τον Απρίλιο και Σεπτέμβριο 2004.

Κατά τη διάρκεια του 2005, η ΕΚΤ αναμένει ολοκληρωμένο σύνολο εναρμονισμένων δημοσιονομικών στατιστικών για την περίοδο 1995-2004. Το Τμήμα Στατιστικής συνεργάζεται στενά με το Υπουργείο Οικονομικών με σκοπό την έγκαιρη και πλήρη υποβολή των στοιχείων αυτών στην ΕΚΤ. Με βάση τις πρόνοιες της Διαδικασίας Υπερβολικού Ελλείμματος (EDP), η Κύπρος, όπως και όλα τα άλλα μέλη της ΕΕ, οφείλει να διαβιβάζει προς την Eurostat, μέσω της ΣΥΚ, στοιχεία για το δημοσιονο-

μικό έλλειμμα και το δημόσιο χρέος. Παράλληλα η διαβίβαση πραγματοποιείται προς την ΕΚΤ δύο φορές τον χρόνο, την 1η Μαρτίου και την 1η Σεπτεμβρίου με σκοπό την αξιολόγηση των χωρών μελών αναφορικά με το βαθμό συμμόρφωσής τους με τα αντίστοιχα κριτήρια.

Τον Ιούνιο του 2004, οι δέκα νέες χώρες μέλη της ΕΕ καθώς και η Σουηδία υπέβαλαν στοιχεία στην ΕΚΤ, βάσει των οποίων αξιολογήθηκε η συμμόρφωση προς τις διάφορες απαιτήσεις σύγκλισης της ΕΕ. Η Δεύτερη και Τρίτη Έκθεση Προόδου της ΕΚΤ για την ετοιμότητα των χωρών μελών που δεν έχουν ενταχθεί στη ζώνη του ευρώ ετοιμάστηκαν τον Ιούνιο και Δεκέμβριο του 2004, αντίστοιχα.

Αναφορικά με τις γενικές οικονομικές στατιστικές, υπάρχουν ακόμη ορισμένες ελλείψεις, οι οποίες αφορούν κυρίως το δείκτη τιμών καταναλωτή, αφαιρουμένης της επίδρασης των έμμεσων φόρων καθώς επίσης στοιχεία για τις τιμές των ακινήτων. Αυτές οι ελλείψεις είναι κοινές για όλες τις υπό εξέταση χώρες. Όσον αφορά τις δημοσιονομικές στατιστικές, παραμένει σε εκκρεμότητα η υποβολή των χρονοσειρών 1995 - 1997, καθώς και η συμπλήρωση των ελλείψεων για τις χρονοσειρές 1998 - 2003.

4.10 Διοικητικές Υπηρεσίες

Πληροφορική

Προτεραιότητα του Τμήματος Πληροφορικής, κατά το υπό εξέταση έτος, ήταν η εκτέλεση των έργων πληροφορικής του ΕΣΚΤ και γενικότερα η ευθυγράμμιση της Τράπεζας με τις απαιτήσεις της ΕΚΤ. Παράλληλα δόθηκε ιδιαίτερη σημασία στην ενίσχυση της ασφάλειας, την αναβάθμιση της υποδομής, και στον ανασχεδιασμό και

αυτοματοποίηση των λειτουργιών της Τράπεζας.

Τα έργα πληροφορικής του ΕΣΚΤ, που ολοκληρώθηκαν, περιλαμβάνουν την εγκατάσταση της υποδομής δικτύου CoreNet που συνδέει τις Κεντρικές Τράπεζες των χωρών της ΕΕ με την ΕΚΤ, την εγκατάσταση της πλατφόρμας ESCB-Net που επιτρέπει τη λειτουργία των συστημάτων πληροφορικής του ΕΣΚΤ, την εφαρμογή του συστήματος τηλεδιάσκεψης (TeleConference System) και την αναβάθμιση του συστήματος CebaMail που χρησιμοποιείται για την ασφαλή ανταλλαγή ηλεκτρονικών μηνυμάτων. Στην πλατφόρμα ESCB-Net μεταφέρθηκαν τα συστήματα που βρίσκονται ήδη σε εφαρμογή τηρώντας τις τεχνικές προδιαγραφές και τις προδιαγραφές ασφάλειας του ΕΣΚΤ.

Στα θέματα ασφάλειας, συνεχίστηκε ο συστηματικός έλεγχος και η ενίσχυση της ασφάλειας του περιβάλλοντος πληροφορικής της Τράπεζας και υιοθετήθηκε η πολιτική ασφάλειας των συστημάτων πληροφορικής του ΕΣΚΤ.

Στα έργα υποδομής, αναβαθμίστηκε η υποδομή αυτοματοποίησης γραφείου, το εσωτερικό δίκτυο της Τράπεζας, η υποδομή ανταλλαγής μηνυμάτων SWIFT και τέλος δημιουργήθηκε η υποδομή για την κρυπτογραφημένη ανταλλαγή αρχείων με τις Εμπορικές Τράπεζες, τα Κυβερνητικά Τμήματα και τους άλλους συνεργάτες της Τράπεζας.

Μέσα στα πλαίσια της ανάπτυξης συστημάτων, συνεχίστηκε ο ανασχεδιασμός και η αυτοματοποίηση διαφόρων λειτουργιών της Τράπεζας. Συγκεκριμένα, ολοκληρώθηκε το σύστημα παραλαβής και επεξεργασίας τακτικών εκθέσεων των Διεθνών Τραπε-

ζικών Μονάδων και υιοθετήθηκε η διεθνής μέθοδος κωδικοποίησης τραπεζικών λογαριασμών IBAN. Επιπλέον εφαρμόστηκε ο νέος τρόπος υπολογισμού συναλλαγματικών ισοτιμιών και το σύστημα καταγραφής χρόνου των Υπαλλήλων του Τμήματος Εποπτείας Εγχώριων Τραπεζικών Ιδρυμάτων. Ολοκληρώθηκαν και βρίσκονται στο στάδιο αποδοχής το σύστημα Διακανονισμού εντολών πληρωμής μεγάλης αξίας σε λίρες Κύπρου, το σύστημα πληρωμών μικρής αξίας JCC Transfers και τα εμβήματα της Κυβέρνησης. Είναι δε σε εξέλιξη το σύστημα Διαχείρισης Νομίματος.

Στον τομέα των στατιστικών συστημάτων, οι υποχρεώσεις της Τράπεζας για υποβολή στατιστικών στοιχείων αυξήθηκαν σημαντικά ως αποτέλεσμα της ένταξης της Κύπρου στην ΕΕ. Συγκεκριμένα, εφαρμόστηκε το νέο σύστημα νομισματικής και χρηματοπιστωτικής στατιστικής και προσαρμόστηκαν ανάλογα τα συστήματα Ισοζυγίου Πληρωμών, το σύστημα υποβολής στοιχείων που αφορούν νομισματικά και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και εγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία και το σύστημα διαχείρισης εισερχομένων/εξερχομένων στατιστικών πληροφοριών.

Με στόχο τη διασφάλιση της εμπιστευτικότητας των εγγράφων και γενικότερα της πιο αποτελεσματικής διαχείρισής τους, άρχισε κατά το 2004 η σταδιακή εφαρμογή συστήματος ηλεκτρονικής διαχείρισης εγγράφων. Μέσα από το σύστημα επιτυγχάνεται η ομοιόμορφη οργάνωση των εγγράφων και διευκολύνεται η γρήγορη και ευέλικτη ανεύρεσή τους από τα εξουσιοδοτημένα άτομα. Η εφαρμογή του συστήματος άρχισε με τα έγγραφα του ΕΣΚΤ και της ΕΕ και θα επεκτείνεται σταδιακά στα υπόλοιπα έγγραφα που διαχειρίζεται η Τράπεζα με πρώτη προτεραιότητα τα εμπιστευτικά.

Κατά το 2005 προτεραιότητα θα έχουν και πάλι τα έργα πληροφορικής του ΕΣΚΤ και οτιδήποτε αφορά την πορεία της Κύπρου προς τη ζώνη του ευρώ. Παράλληλα, προγραμματίζεται αναβάθμιση του περιβάλλοντος ανάπτυξης εφαρμογών, η διεύρυνση της χρήσης κρυπτογραφικών μεθόδων για την ανταλλαγή πληροφοριών και η αναβάθμιση και περαιτέρω αξιοποίηση του συστήματος Διευθυντικής Πληροφόρησης.

Θέματα Προσωπικού

Κυριότερος στόχος της Υπηρεσίας ήταν η προετοιμασία και η ενημέρωση του προσωπικού για τις εξελίξεις στον τομέα της οικονομίας καθώς και για εξειδικευμένα τεχνικά θέματα σχετικά με τις εργασίες της Τράπεζας και το νομοθετικό πλαίσιο, όπως ορίζεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την ΕΕ. Ως προς τούτο, ενθαρρύνθηκε η συμμετοχή του προσωπικού σε επαγγελματικά σεμινάρια που διεξήχθησαν είτε ενδοτραπεζικά είτε από εξειδικευμένους οργανισμούς στην Κύπρο ή από άλλες κεντρικές τράπεζες στην Ευρώπη ή όργανα της ΕΕ.

Περαιτέρω, η Κεντρική Τράπεζα, ως μέλος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, από την 1η Μαΐου, 2004, έχει αναλάβει την ευθύνη για τη διάθεση στο κοινό των ακόλουθων εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, τόσο στην Αγγλική όσο και στην Ελληνική γλώσσα:

- Ετήσια Έκθεση της ΕΚΤ (Annual Report)
- Έκθεση Σύγκλισης (Convergence Report)
- Γενική Τεκμηρίωση για τα μέσα και διαδικασίες της νομισματικής πολιτικής (General Documentation)
- Τριμηνιαία έκδοση του Μηνιαίου Δελτίου (Quarterly Bulletin)

Όσον αφορά τα θέματα εργασιακών σχέσε-

ων, μέσα στα πλαίσια του διαλόγου μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, κατά το 2004, με τη λήξη της Συλλογικής Σύμβασης για την τριετία 2002 - 2004, άρχισε η διαδικασία διαπραγμάτευσης για τη νέα Συλλογική Σύμβαση.

Εγκαταστάσεις και Ασφάλεια

Η Υπηρεσία Ασφάλειας και Τεχνικής Υποστήριξης έχει ευθύνη να διατηρεί το κτήριο και τις εγκαταστάσεις της Τράπεζας σε άρτια λειτουργική κατάσταση, ώστε το εργασιακό περιβάλλον για το προσωπικό να είναι κατάλληλο για ευχάριστη και αποδοτική εργασία. Κατά το 2004 ολοκληρώθηκε η εγκατάσταση της νέας ηλεκτρογεννήτριας για τους ψύκτες του συστήματος κλιματισμού. Με τη νέα ηλεκτρογεννήτρια αντιμετωπίζεται πλέον οριστικά και το πρόβλημα της συνεχούς παροχής ηλεκτρισμού σε ολόκληρο το κτήριο, όταν διακόπτεται η παροχή ηλεκτρικού ρεύματος από την Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου. Ολοκληρώθηκαν επίσης οι νέες εργοληπτικές εργασίες για τη δημιουργία πρόσθετων χώρων στάθμευσης για το προσωπικό καθώς επίσης και η τοποθέτηση μεταλλικού κιγκλιδώματος σε όλο το μήκος των εξωτερικών χώρων της Τράπεζας.

Η ανάγκη ενδυνάμωσης της ασφάλειας των κτηριακών εγκαταστάσεων υπαγορεύεται από τους κανονισμούς ασφάλειας που έχει καθορίσει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και προκύπτει ως συνέπεια της ένταξης της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών από την 1η Μαΐου, 2004 και της αναμενόμενης ένταξής μας στο ΜΣΙ ΙΙ και αργότερα στη ζώνη του ευρώ. Στα ίδια πλαίσια εντάσσεται και η εγκατάσταση συστημάτων ασφάλειας νέας τεχνολογίας, καθώς και η μελέτη γενικότερης αναθεώρησης των διαδικασιών και κανονισμών ασφάλειας της Τράπεζας.

5 . Ο Ι Κ Ο Ν Ο Μ Ι Κ Ε Σ   Κ Α Τ Α Σ Τ Α Σ Ε Ι Σ
Για το έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου, 2004

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ 31η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 2004

	Σημειώσεις	2004 €'000	2003 €'000
Έσοδα Τόκων	2	66.713	66.460
Έξοδα Τόκων	3	56.586	52.310
Καθαρά Έσοδα Τόκων		10.127	14.150
Λοιπά Έσοδα	4	2.589	3.915
Έσοδα από Εργασίες		12.716	18.065
Διοικητικά έξοδα - Προσωπικό	5.1	8.585	8.016
- Άλλα	5.2	2.309	2.192
Αποσβέσεις Ακινήτων και Εξοπλισμού	6	990	2.469
Λειτουργικά Έξοδα	7	1.230	506
Προβλέψεις	8	3.905	3.673
Έξοδα και Προβλέψεις		17.019	16.856
Ζημιά / Κέρδος έτους		(4.303)	1.209
Μη αναγκαίες προβλέψεις προηγούμενων ετών	9	5.500	-
Καθαρό Κέρδος		1.197	1.209

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΑΘΑΡΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ

	2004 €'000	2003 €'000
Καθαρό Κέρδος προς κατανομή, σύμφωνα με το άρθρο 59 των περί Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων του 2002 και 2003	1.197	1.209
στο Γενικό Αποθεματικό Κεφάλαιο (20% του καθαρού κέρδους)	239	242
στο Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας	958	967

Οι «Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις» στις σελίδες 82-89 αποτελούν μέρος των Οικονομικών Καταστάσεων.

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 2004

	Σημειώσεις	2004	2003
		€'000	€'000
Στοιχεία ενεργητικού			
Διεθνή Αποθέματα	10	1.717.324	1.560.297
Εγγώριες Επενδύσεις		87.387	53.602
Γραμμάτια του Δημοσίου		0	93
Κρατικά Χρεόγραφα	11	87.387	53.509
Δάνεια και Χορηγήσεις		961.106	969.106
Προς Κυβέρνηση		961.074	961.074
Προς Τράπεζες		32	8.032
Πάγιο Ενεργητικό	6	8.768	8.770
Λοιπά Στοιχεία	12	47.346	43.020
Σύνολο ενεργητικού		2.821.931	2.634.795
Στοιχεία παθητικού			
Νόμισμα σε Κυκλοφορία		572.020	527.264
Τραπεζογραμμάτια		533.268	490.958
Κέρματα		38.752	36.306
Καταθέσεις	13	2.031.963	1.848.949
Τραπεζών		1.120.600	1.090.664
Κυβέρνησης		168.289	158.296
Κυβερνητικών και άλλων Οργανισμών		138.587	46.991
Χροολυτικών Ταμείων		561.735	548.978
Ασφαλιστικών Εταιρειών		829	997
Διεθνών Οργανισμών		41.923	3.023
Λοιπές Υποχρεώσεις και Άλλοι Λογαριασμοί	14	65.403	63.574
Ειδικοί Λογαριασμοί για την ανατίμηση του εις Χρυσόν και Ξένα Νομίσματα Καθαρού Ενεργητικού/Παθητικού	15	120.784	163.486
Κεφάλαιο και Αποθεματικά		31.761	31.522
Κεφάλαιο		15.000	15.000
Γενικό Αποθεματικό Κεφάλαιο		16.761	16.522
Σύνολο παθητικού		2.821.931	2.634.795

08.04.2005

Χριστόδουλος Κ. Χριστοδούλου
Διοικητής

Οι «Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις» στις σελίδες 82-89 αποτελούν μέρος των Οικονομικών Καταστάσεων.

Αναγνώριση Εσόδων και Εξόδων

Έσοδα και έξοδα σε ξένο νόμισμα μεταφράζονται σε Κυπριακές λίρες με βάση τη τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία της Κυπριακής λίρας κατά την ημερομηνία της συναλλαγής.

Δεδουλευμένοι τόκοι και άλλα έσοδα και έξοδα, που προκύπτουν από την πάροδο του χρόνου, αναγνωρίζονται στο Λογαριασμό Αποτελεσμάτων Χρήσεως.

Κεφαλαιονχικά κέρδη ή ζημιές από τη ρευστοποίηση αξιολογίων και άλλων επενδύσεων αναγνωρίζονται κατά το χρόνο που ρευστοποιούνται.

Τα έξοδα της Τράπεζας για την εκτύπωση χαρτονομισμάτων, την κοπή κερμάτων και αγορά γραφικής ύλης περιλαμβάνονται στο Λογαριασμό Αποτελεσμάτων Χρήσεως το χρόνο που δαπανούνται.

2. Έσοδα τόκων

	2004 £'000	2003 £'000
Έσοδα από Διεθνή Αποθέματα	34.167	33.894
Έσοδα από Εγχώριες Επενδύσεις:		
Γραμμάτια του Δημοσίου	1	404
Κρατικά Χρεόγραφα	3.202	3.231
	3.203	3.635
Έσοδα από Δάνεια και Χορηγήσεις:		
Πιστωτικές διευκολύνσεις προς Κυβέρνηση και Κυβερνητικούς Οργανισμούς	28.793	28.595
Πιστωτικές διευκολύνσεις προς τράπεζες	284	109
Δάνεια προσωπικού και άλλα δάνεια	266	227
	29.343	28.931
Σύνολο	66.713	66.460

3. Έξοδα τόκων

	2004 £'000	2003 £'000
Έξοδα για υποχρεώσεις σε ξένα νομίσματα	7.609	5.769
Έξοδα για υποχρεώσεις σε Κυπριακές Λίρες:		
Καταθέσεις Τραπεζών	33.476	30.769
Χρεολυτικά Ταμεία	15.445	15.691
Καταθέσεις Ασφαλιστικών Εταιρειών και Άλλων Οργανισμών	56	81
	48.977	46.541
Σύνολο	56.586	52.310

6. Πάγιο Ενεργητικό

	Γήπεδα και Κτήρια £'000	Έπιπλα και εξοπλισμός £'000	Οχήματα £'000	Σύνολο £'000
Κόστος				
Κατά την 1η Ιανουαρίου, 2004	12.195	6.387	179	18.761
Προσθήκες	398	589	3	990
Εκποιήσεις		(231)		(231)
Κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2004	12.593	6.745	182	19.520
Αποσβέσεις				
Κατά την 1η Ιανουαρίου, 2004	4.400	5.412	179	9.991
Επιβάρυνση	467	520	3	990
Εκποιήσεις		(229)		(229)
Κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2004	4.867	5.703	182	10.752
Υπόλοιπο				
Κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2004	7.726	1.042	0	8.768
Κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2003	7.795	975	0	8.770

Το κόστος των γηπέδων ανέρχεται σε £1.201.500.

7. Λειτουργικά έξοδα

Κατά το έτος 2004 τα έξοδα εκτύπωσης χαρτονομισμάτων και κοπής κερμάτων που συμπεριλαμβάνονται στα λειτουργικά έξοδα ανήλθαν σε £1.127.000 (2003: £409.000).

8. Προβλέψεις

Οι προβλέψεις αποτελούν υποχρεώσεις που απορρέουν από τα συνταξιοδοτικά ωφελήματα των μελών του προσωπικού ως εξής:

	2004 £'000	2003 £'000
Κόστος υπηρεσίας για το υπό αναφοράν έτος	1.459	1.425
Τόκος επί του Ταμείου Συνταξιοδοτικών Ωφελημάτων	2.256	2.063
Κόστος Υπηρεσίας προηγούμενων ετών	190	185
Σύνολο	3.905	3.673

9. Μη αναγκαίες προβλέψεις

Το ποσό των £5,5 εκατ. αποτελείται από πρόνοια £3,4 εκατ. που δημιουργήθηκε κατά την περίοδο 1967-1982 με μεταφορά από το λογαριασμό κερδοζημιών της τράπεζας και ποσό £2,1 εκατ., αποθεματικό που προέκυψε από την ανατίμηση του εις ξένα νομίσματα ενεργητικού και παθητικού της τράπεζας, ως επακόλουθο της αλλαγής της ισοτιμίας της Κυπριακής λίρας τον Νοέμβριο, 1967. Οι πιο πάνω προβλέψεις έγιναν για την κάλυψη μελλοντικών αυξομειώσεων στην ισοτιμία της Κυπριακής λίρας. Επειδή τέτοιες αυξομειώσεις καλύπτονται από τους ειδικούς λογαριασμούς για την ανατίμηση του εις ξένα νομίσματα ενεργητικού/παθητικού, οι εν λόγω προβλέψεις έχουν θεωρηθεί ως μη αναγκαίες.

10. Διεθνή αποθέματα

Τα Διεθνή Αποθέματα αποτελούνται από Καταθέσεις και Αξιόγραφα σε ξένο νόμισμα (συμπεριλαμβανομένων δεδουλευμένων τόκων), Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα και Χρυσό.

11. Εγχώριες επενδύσεις - Κρατικά χρεόγραφα

Το ποσό της επένδυσης σε Κρατικά Χρεόγραφα κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2004 αντιπροσωπεύει Κρατικά Χρεόγραφα που έχουν αγοραστεί στη δευτερογενή αγορά από μη κυβερνητικούς οργανισμούς ως ακολούθως:

	2004 £'000	2003 £'000
Κρατικά Ονομαστικά Χρεόγραφα Αναπτύξεως	87.377	53.499
Ομολογίες Αποταμιεύσεως	10	10
Σύνολο	87.387	53.509

12. Λοιπά στοιχεία

	2004 £'000	2003 £'000
Επιταγές προς εκκαθάριση	20.118	16.552
Δάνεια προς το προσωπικό	11.825	11.173
Δεδουλευμένοι τόκοι στο μακροχρόνιο δάνειο προς την κυβέρνηση	14.259	14.298
Συμμετοχή στο κεφάλαιο της ΕΚΤ	297	-
Λοιποί λογαριασμοί	847	997
Σύνολο	47.346	43.020

Συμμετογή στο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ)

Από την 1η Μαΐου, 2004, σύμφωνα με το Άρθρο 28 της νομοθεσίας του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, η ΚΤΚ συμμετέχει στο κεφάλαιο της ΕΚΤ. Οι συμμετοχές εξαρτώνται από μερίδια τα οποία καθορίζονται σύμφωνα με το Άρθρο 29.3 της νομοθεσίας του ΕΣΚΤ και τα οποία πρέπει να αναπροσαρμόζονται κάθε πέντε χρόνια. Το μερίδιο της ΚΤΚ στο κεφάλαιο της ΕΚΤ είναι 0,13% και υπολογίστηκε σύμφωνα με το Άρθρο 29 της νομοθεσίας του ΕΣΚΤ, βάσει στοιχείων πληθυσμού και Α.Εγχ.Π. που δόθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Επειδή η Κύπρος δεν συμμετέχει στη ζώνη του ευρώ, ισχύουν οι μεταβατικές πρόνοιες του Άρθρου 48 της νομοθεσίας. Συνεπώς, απαιτήθηκε από την ΚΤΚ να πληρώσει μια ελάχιστη συνεισφορά 7% του καταβλητέου κεφαλαίου στην ΕΚΤ κατά την ένταξή της στο ΕΣΚΤ την 1η Μαΐου, 2004, η οποία αντιστοιχούσε σε ευρώ 506.385 ή £297.000.

13. Καταθέσεις

	2004 £'000	2003 £'000
Καταθέσεις Τραπεζών	1.120.600	1.090.664
Λογαριασμοί Κατωτάτων αποθεμάτων	640.264	644.171
Άλλες καταθέσεις σε Κυπριακές λίρες	175.634	120.500
Καταθέσεις σε ξένα νομίσματα	304.702	325.993
Κυβερνητικοί λογαριασμοί όψεως	168.289	158.296
Άλλοι Κυβερνητικοί Λογαριασμοί και Λογαριασμοί Οργανισμών Δημοσίου Δικαίου	138.587	46.991
Χρεολυτικά Ταμεία	561.735	548.978
Εξωτερικός Δανεισμός	717	710
Κρατικά Ονομαστικά Χρεόγραφα Αναπτύξεως	554.046	540.168
Ομολογίες Αποταμιεύσεως	6.273	7.467
Χρεόγραφα εγγυημένα από την Κυβέρνηση	699	633
Ασφαλιστικές Εταιρείες	829	997
Διεθνείς Οργανισμοί	41.923	3.023
Σύνολο	2.031.963	1.848.949

14. Λοιπές υποχρεώσεις και άλλοι λογαριασμοί

	2004 £'000	2003 £'000
Λογαριασμός Διάθεσης Καθαρού Κέρδους	958	967
Πρόβλεψη για το Σχέδιο Σύνταξης και Φιλοδορημάτων	37.400	34.392
Ανεξαργύρωτες Ομολογίες Αποταμιεύσεως	2.702	4.072
Αζήτητα ποσά από κληρωθείσες Ομολογίες Αποταμιεύσεως	1.330	1.357
Απονομιματοποιηθέντα τραπεζογραμμάτια και κέρματα	1.373	3.378
Δεδουλευμένοι τόκοι	648	410
ΔΝΤ - Λογαριασμός Ειδικών Τραβηκτικών Δικαιωμάτων	12.979	13.511
Λοιποί λογαριασμοί	8.013	5.487
Σύνολο	65.403	63.574

15. Ειδικοί λογαριασμοί για την ανατίμηση του εις χρυσόν και ξένα νομίσματα καθαρού ενεργητικού/παθητικού

Οι λογαριασμοί αυτοί κατά το 2004 διαμορφώθηκαν ως εξής:

	Χρυσός £'000	Ξένα Νομίσματα £'000	Σύνολο £'000
Υπόλοιπο 1/1/2004	82.837	80.649	163.486
Μη αναγκαίες προβλέψεις που επαναφέρονται στο λογαριασμό κερδοζημιών		(5.500)	(5.500)
Επανεκτίμηση για το έτος που έληξε την 31/12/2004	(4.518)	(32.684)	(37.202)
Υπόλοιπο 31/12/2004	78.319	42.465	120.784

16. Συνταξιοδοτικά ωφελήματα

Η Τράπεζα διατηρεί Σχέδιο Σύνταξης και Φιλοδορημάτων, το οποίο παρέχει συνταξιοδοτικά ωφελήματα στους αφυπηρετούντες υπαλλήλους με βάση τον τελικό συντάξιμο μισθό τους. Οι υπάλληλοι δεν καταβάλλουν εισφορές, εκτός για σκοπούς μεταβίβασης της σύνταξής τους στο χήρο ή τη χήρα και τα ορφανά τέκνα τους. Η εν λόγω υποχρέωση της Τράπεζας αναφορικά με τη συντάξιμη υπηρεσία των υπαλλήλων υπολογίζεται κατά τακτικά διαστήματα από Οίκο αναλογιστών. Η πιο πρόσφατη αναλογιστική μελέτη έγινε κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2001 και έδειξε αναλογιστικό έλλειμμα £2.654.000 κατά το έτος της μελέτης. Με βάση την εισήγηση των αναλογιστών γίνεται εισφορά για το μη αναγνωρισμένο έλλειμμα προς 3% επί των ετήσιων

μισθών των μελών για τα επόμενα 21 χρόνια που έχει υπολογιστεί ως ο μέσος όρος εργάσιμης ζωής των υπαλλήλων κατά την ημερομηνία της μελέτης των αναλογιστών. Τα ποσά που έχουν αναγνωρισθεί κατά την ημερομηνία του ισολογισμού είναι £538.000 (£348.000 το 2003) και η σημερινή αξία της υποχρέωσης είναι ως εξής:

	2004	2003
	£'000	£'000
Σημερινή αξία της υποχρέωσης	39.516	36.698
Μη αναγνωρισμένο έλλειμμα προηγούμενης υπηρεσίας	(2.116)	(2.306)
Καθαρή Υποχρέωση στον Ισολογισμό	37.400	34.392

Οι πληρωμές συντάξεων κατά το 2004, όπως και σε προηγούμενα χρόνια, χρεώθηκαν απ' ευθείας στο λογαριασμό πρόβλεψης του Σχεδίου Σύνταξης και Φιλοδορημάτων.

17. Κυβερνητικά Ταμεία υπό τη διαχείριση της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου

Η διαφορά μεταξύ του εγγυημένου τόκου, που καταβάλλεται από την Τράπεζα επί των διαθεσίμων των πιο πάνω ταμείων και των τόκων από επενδύσεις σε Γραμμάτια Δημοσίου, ανήλθε σε £19.365.000 (2003: £8.293.000). Βάσει συμφωνίας με το Υπουργείο Οικονομικών, το ποσό αυτό βαρύνει το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας και γι' αυτό δεν συμπεριλαμβάνεται στο λογαριασμό Αποτελεσμάτων Χρήσεως της Τράπεζας.

**ΕΚΘΕΣΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ**

Έχω ελέγξει τις οικονομικές καταστάσεις στις σελίδες 80 μέχρι 89 και έχω πάρει όλες τις πληροφορίες και εξηγήσεις που θεώρησα αναγκαίες. Την ευθύνη για την ετοιμασία αυτών των οικονομικών καταστάσεων έχει η διεύθυνση της Τράπεζας. Η δική μου ευθύνη είναι να εκφράσω γνώμη πάνω σ'αυτές, με βάση τον έλεγχό μου.

Έχω διενεργήσει τον έλεγχό μου σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν όπως προγραμματίζω και διενεργώ τον έλεγχο για να πάρω λογικές διαβεβαιώσεις κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις δεν έχουν ουσιώδη λάθη. Ένας έλεγχος περιλαμβάνει την εξέταση, πάνω σε δειγματοληπτική βάση, αποδεικτικών στοιχείων που υποστηρίζουν τα ποσά και άλλες πληροφορίες στις οικονομικές καταστάσεις. Ένας έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση των λογιστικών αρχών που χρησιμοποιήθηκαν, των σημαντικών υπολογισμών που έγιναν από τη διεύθυνση, καθώς και την αξιολόγηση της γενικής παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων. Πιστεύω ότι ο έλεγχος μού παρέχει μια λογική βάση για τη γνώμη μου.

Κατά τη γνώμη μου έχουν τηρηθεί τα κατάλληλα λογιστικά βιβλία και οι οικονομικές καταστάσεις, που συμφωνούν με αυτά, δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής κατάστασης της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου στις 31 Δεκεμβρίου, 2004 και του πλεονάσματος για το έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με την πρακτική που ακολουθείται από Κεντρικές Τράπεζες και τις πρόνοιες των περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων του 2002 και 2003.

ΧΡΥΣΤΑΛΛΑ ΓΙΩΡΚΑΤΖΗ
Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας

Λευκωσία, 8 Απριλίου, 2005

6. Συντομογραφίες

Α.Εγχ.Π.	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
CEBS	Επιτροπή Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας
ΔΑΑ	Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης
ΔΝΤ	Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ECOFIN	Συμβούλιο της ΕΕ που συνέχεται σε επίπεδο αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων
ΕΔΕ	Εταιρείες Διεθνών Επιχειρήσεων
ΕFC	Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή
ΕΠΕΥ	Επιχειρήσεις Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
EMTN	Ευρωπαϊκά Μεσοπρόθεσμα Χρεόγραφα
EUROSTAT	Στατιστική Υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
ΕΣΛ 95	Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών του 1995
ΕΣΚΤ	Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών
IBAN	Διεθνής Τραπεζικός Αριθμός Λογαριασμού
ΚΑΠ	Κεντρικό Αρχείο Πληροφοριών για εκδότες ακάλυπτων επιταγών
ΜΣΙ ΙΙ	Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών ΙΙ
ΝΧΙ	Νομισματικά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα
ΟΝΕ	Οικονομική και Νομισματική Ένωση
ΣΠΙ	Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα
ΣΥΚ	Στατιστική Υπηρεσία της Κύπρου
ΧΛ	Χρηματοοικονομικοί Λογαριασμοί